

Strategia de dezvoltare locală a Grupului de Acțiune Local Reșița

Martie 2021

1

85

CUPRINS

SUMAR EXECUTIV	4
1. Prezentarea generală a oraşului sau municipiului (peste 20.000 locuitori)	7
1.1 Principalele caracteristici geografice, incluzând hărţi	7
1.2 Populaţia şi caracteristicile demografice	8
1.3 Patrimoniul natural	9
1.4 Patrimoniul arhitectural şi cultural	11
1.5 Locuirea şi accesul la utilităţi	12
1.6 Profilul economic (ocupare şi mediul de afaceri la nivel local)	13
1.7 Instituţii locale şi servicii publice	16
1.8 Organizaţii ale societăţii civile.....	17
1.9 Experienţa locală privind proiectele cu finanţare europeană	19
2. Identificarea teritoriului vizat de Strategia de Dezvoltare Locală prin abordarea DLRC.....	20
2.1 Prezentarea generală a teritoriului SDL.....	20
2.1.1 Delimitarea teritoriului SDL şi întocmirea planului	20
2.1.2 Principalele caracteristici geografice	22
2.1.3 Patrimoniul natural	22
2.1.4 Patrimoniul arhitectural şi cultural	22
2.2. Comunitatea marginalizată din teritoriul SDL (inclusiv ZUM)	23
2.2.1. Studiul de referinţă reprezentativ la nivelul populaţiei din teritoriul	23
2.2.2. Validarea şi declararea zonei/ zonelor urbane marginalizate.....	24
2.3 Analiza diagnostic a nevoilor, resurselor şi problemelor populaţiei din teritoriului SDL...	26
2.3.1 Populaţia şi caracteristicile demografice	26
2.3.2 Ocupare, mediul de afaceri şi protecţie socială	28
2.3.3. Locuire şi acces la utilităţi	30
2.3.4 Accesul la instituţii şi servicii publice	32

2.3.5. Analiza problemelor comunitare ale diferitelor zone distincte din teritoriul SDL, cu accent pe ZUM.....	33
2.4. Acțiunile desfășurate anterior în teritoriul SDL.....	36
2.5. Elemente complementare privind prezentarea teritoriului SDL.....	39
3. Analiza SWOT.....	41
4. Procesul de implicare a comunității.....	43
4.1. Formarea și organizarea Grupului de Acțiune Locală (GAL).....	43
4.2.1 Animarea partenerilor locali.....	46
4.2.2 Mobilizarea/facilitarea persoanelor aflate în risc de sărăcie sau excluziune socială.....	48
5. Obiectivele SDL.....	52
6. Planul de acțiune SDL.....	56
6.1 Ce măsuri sunt necesare.....	56
6.1.1 Sinteza problemelor și măsurilor necesare, grupurile țintă.....	56
6.1.2 Corelarea cu documentațiile strategice, inclusiv cu Planul de Mobilitate Urbană...59	
6.1.3 Contribuția măsurilor la temele secundare FSE.....	60
6.1.4 Contribuția măsurilor la temele orizontale.....	61
6.1.5 Combaterea segregării rezidențiale.....	62
6.1.6 Asigurarea sustenabilității intervenției DLRC.....	63
6.2 Măsuri prioritare.....	64
6.2.1 Prioritizarea măsurilor.....	64
6.2.2 Abordarea integrată.....	66
6.3 Lista indicativă de intervenții.....	69
7. Monitorizare și evaluare.....	70
7.1 Monitorizarea și evaluarea continuă.....	70
7.2. Evaluarea de impact.....	72
8. Planul financiar.....	74
9. Lista de anexe ale SDL.....	77

SUMAR EXECUTIV

Strategia de dezvoltare locală a fost elaborată pe baza principiilor mecanismului Dezvoltării Locale aflate în Responsabilitatea Comunității, în perioada august – noiembrie 2017. Procesul de elaborare a strategiei a fost susținut de sprijinul pregătitor obținut pe baza proiectului "Sprijinirea dezvoltării comunității, regenerării urbane și incluziunii sociale din Municipiul Reșița", Cod proiect 113971, depus pe apelul de finanțare "POCU/137/5/1/Reducerea numărului de comunități marginalizate (roma și non-roma) aflate în risc de sărăcie și excluziune socială din orașe cu peste 20.000 locuitori, cu accent pe cele cu populație aparținând minorității roma, prin implementarea de măsuri/ operațiuni integrate în contextul mecanismului de DLRC". Proiectul a fost implementat de parteneriatul dintre Primăria Municipiului Reșița și partenerii de implementare Asociația de Binefacere Pro Vitam și S.C. European Steps S.R.L., în sprijinul Grupului de Acțiune Local Reșița, al cărui proces de constituire formală s-a finalizat în mai 2017.

► Beneficiul abordării DLRC

Municipiul Reșița se confruntă cu provocări majore de sărăcie, excluziune socială, declin demografic și contracție economică, fenomene accentuate de declinul în perioada post-decembristă a mării industrii ce a caracterizat timp de mai bine de două secole dezvoltarea orașului. Provocarea de a regenera cartierele care au suferit cel mai mult de pe urma acestei tranziții excede capacitatea unei singure instituții și intervalul de timp al unui singur mandat politic local. Avem convingerea că sărăcia și excluziunea socială pot fi adresate doar în parteneriat, promovând lucrul împreună între instituții locale, organizații ale societății civile, operatori economici și membrii comunităților vizate. Așadar, aplicarea principiilor DLRC în elaborarea prezentei strategii a fost un bun punct de pornire în a aduce laolaltă toți acești actori și a gândi, împreună, ce este necesar de făcut, atât ca acțiuni imediate cât și ca abordări pe termen lung, pentru a diminua problemele de sărăcie și marginalizare din oraș.

Inovativitatea abordării DLRC – principii vechi de lucru în alte state din Europa – s-a reflectat în Reșița în surprinderea, uneori chiar reticența, reprezentanților comunităților marginalizate de a se încrede în acest demers și de a da credit bunelor intenții partenerilor implicați. De partea cealaltă, a fost evident faptul că actorii instituționali, ONGurile și firmele nu au un exercițiu și o practică a lucrului și mai ales a planificării strategice împreună. Deseori, contextele de dezbateră create în procesul de elaborare al strategiei au fost primele interacțiuni de acest fel din Reșița. În plus, de decade în România s-a propagat și împământenit modelul de acțiune top-down, prin care cei de la firul ierbii au așteptarea de *a se face, de a primi, de a se decide*.

Încrederea, exercițiul parteneriatului și asumarea propriului rol ca parte din schimbare se construiesc în timp. Astfel, cu atât mai mult vedem beneficiile mecanismului DLRC aplicat în Reșița, atât ca abordare nouă, cu valoare adăugată, cât și drept context de a mobiliza actori de schimbare, de a crește coeziunea și încrederea spre cauze comune și de a împuternici

comunitățile locale să participe activ în transarea și implementarea de acțiuni care să contribuie la creșterea calității vieții acestora.

► **Provocările zonelor urbane marginalizate din Reșița**

Reșița se confruntă cu un număr foarte mare de zone marginalizate, ce manifestă atât elemente comune cât și particularități pornind de la istoricul, poziția și profilul comunității. Prezenta SDL ia în calcul doar o parte din cartierele marginalizate din oraș, într-un areal relativ contiguu ce se suprapune pe zona cu cea mai mare infrastructură industrială, în prezent în mare parte abandonată. Astfel teritoriul vizat de SDL începe, înspre vest, de la situl industrial Mociur (unde se aflau odinioară secțiile de turnătorie ale UCMR - Uzina Constructoare de Mașini Reșița), continuând spre est spre cartierele care se întrepătrund cu siturile industriale ale fostului Combinat Siderurgic Reșița (în prezent preluat de compania TMK) și ajungând spre estul extrem spre Colonia Baraj, o ultimă rămășiță a șantierului de la Barajul Hidroenergetic Secu.

ZUM vizate de SDL cuprind diferite tipologii: zone de tip ghetou cu blocuri /foste colonii de muncitori, zone de tip mahala cu case și adăposturi improvizate, zone centrale cu locuințe sociale, uneori ocupate abuziv. În urma Studiului de referință, s-au calificat criteriilor impuse de Ghidul Solicitantului: ZUM A. Mociur, ZUM B. Dealu Crucii (în limbaj popular denumit și Dealu Mare), ZUM C. Traian Lalescu 18, ZUM D. Moara Juracek și ZUM E. Colonia Baraj. Au fost analizate inițial și zonele Rânduri și Orașul Vechi / Muncitoresc, însă ca urmare a declinului demografic și îmbătrânirii zonei, în urma procesării preliminare a datelor colectate din studiul de teren aceste două zone nu s-au calificat ca ZUM. Acestea însă fac parte în continuare din teritoriul SDL, fiind zona urbană funcțională situată între Dealu Crucii, Traian Lalescu și Moara Juracek. Profilul orașului și teritoriul SDL sunt descrise în capitolele 1 și 2 ale prezentei strategii.

► **Principalele obiective ale SDL**

Obiectivele SDL, detaliate în măsuri și intervenții, reflectă nevoie și oportunitățile cele mai stringente ale ZUMurilor vizate de SDL. Problema cea mai mare, din punct de vedere al infrastructurii fizice, pentru toate ZUMurile vizate de SDL o constituie stocul locativ degradat. Vorbim de stoc locativ odinioară deținut de fostele uzine din oraș pentru muncitorii acestora, preluate treptat de municipalitate în urma restructurărilor masive de personal. Capacitatea limitată de investiție a municipalității, în lipsa unor programe guvernamentale sau surse de finanțare externe pentru modernizarea stocului locativ, împreună cu capacitatea financiară redusă a locatarilor de a își menține locuința, a degenerat în probleme grave de insalubritate, nesiguranță structurală a clădirilor și debranșări de la rețele. Din punct de vedere al infrastructurii de utilități, mai toate zonele (mai puțin Colonia Baraj) sunt deservite de rețele de utilități sau fac obiectul unor proiecte de investiții în curs de implementare. Problema lipsei accesului la utilități ține însă de capacitatea redusă de plată pentru bransamente și plata lunară a facturilor, sau efectiv lipsa dotărilor din casă unde s-ar putea utiliza rețelele respective (eg. locuințe fără toalete/băi ș.a.). Unele ZUMuri se confruntă cu probleme de accesibilitate și izolare, necesitând investiții în modernizarea infrastructurii de acces, rutier sau pietonal, care să

și permită transportul public și accesul echipajelor de intervenții. Provocările mari țin și de aspecte non-tangibile: cea mai mare parte a comunităților din ZUM au dificultăți în a accesa locuri de muncă din economia formală, supraviețuind cu venituri din diferite beneficii sociale sau activități la negru. Studiul de referință a relevat probleme mari cu privire la nivelul scăzut de educație (foarte mulți adulți fără 8 clase terminate), starea de sănătate, accesarea de servicii socio-medicale. În timp, ZUMurile din Reșița au dezvoltat și o imagine defavorabilă pentru restul comunității reșițenilor, fapt alimentat de multe materiale din media locală exacerbate, în căutare de senzațional. Aceste probleme și nevoi se regăsesc în obiectivele, măsurile și intervențiile propuse și detaliate în capitolele 3 – 6 ale prezentei SDL.

► **GAL Reșița, un parteneriat pe termen lung**

Procesul de constituire al GAL Reșița a fost inițiat în decursul anului 2016, având încă de la început scopul bine definit de a contribui la regenerarea urbană a cartierelor marginalizate din Reșița, promovând parteneriatul și lucrul împreună între actori sociali și mobilizând resurse financiare și de know how. GAL Reșița a fost gândit de la început ca parteneriat pe termen lung, cu intenția de a-și exinde zona de cuprindere a acțiunii și spre ale areale marginalizate din oraș care nu au putut fi luate în calcul în prezenta strategie (făcând obiectul unor alte cereri de finanțare sau ne-încadrându-se în indicatorii specifici de la prezentul apel). În plus GAL Reșița a plecat la drum cu intenția de a mobiliza și alte surse de finanțare și rețele de know-how. Deja, GAL Reșița este partener de implementare într-un proiect de construcție de know-how privind abordarea problematicii locuirii informale, în care va viza lucrul cu 2 comunități (Câlnic și Țerova) ce nu sunt incluse în prezenta SDL. În plus, Primăria Reșița și alți membrii GAL participă într-o rețea de sprijin ce include orașe din Italia, Bulgaria și Ungaria care testează și aplică principiile de lucru DLRC, într-un proiect finanțat de Europa pentru Cetățeni.

Sperăm ca această strategie să fie un prim exercițiu complet de planificare – implementare, cu rezultate și impact în comunitățile marginalizate din oraș și continuare în ciclul următor de programare.

Au participat la consultări, transmis date și contribuit la elaborarea prezentei strategii: Primăria Municipiului Reșița, Direcția Județeană de Tineret și Sport, Universitatea Eftimie Murgu din Reșița, Inspectoratul Școlar Județean, Poliția Locală, Inspectoratul Județean de Politie, Agenția Județeană pentru Ocuparea Forței de Muncă, Direcția Județeană de Statistică, Agenția pentru Protecția Mediului, Garda de Mediu, Colegiul Național Traian Lalescu, Colegiul National Diaconovici Tietz, Direcția de Sănătate Publică, Centrul de Zi ABC, Centru de zi Maria, Centrul Primăvara pentru copii cu dizabilități, Asociația pentru Copii Primăverii, Asociația Salvați Copii filiala Reșița, Clubul Femeilor Manager, Asociația de Binefacere Pro Vitam, Fundația Humanitas Pro Deo, Asociația Nevo Parudimos, Asociația Medicală Sfinții Cosma și Damian, SC European Steps SRL, SC MKBT Habitat SRL, SC Kreativ Reseach SRL, SC Megacom Impex SRL, SC Siro Dessert SRL, SC Plastomet SRL, TMK Reșița și membrii ai comunităților din Mociur, Dealu Crucii, Moara Juracek, Traian Lalescu 18 și Colonia Baraj.

1. Prezentarea generală a orașului sau municipiului (peste 20.000 locuitori)

1.1 Principalele caracteristici geografice, incluzând hărți

Municipiul Reșița este localizat în sud-vestul țării și este reședința județului Caraș-Severin, cuprinzând 6 localități în subordine administrativă: Călnic, Cuptoare, Doman, Moniom, Secu, Țerova. Față de localitățile învecinate, Municipiul Reșița este amplasat la nord-est de comuna Văliug, la nord-vest de comuna Lupac și orașul Bocșa, la vest de comuna Buchin și la sud de comunele Ezeriș, Târnova și Păltiniș. Orașele mari din proximitate sunt: Timișoara, la nord-vest de Reșița, Lugoj la nord, Caransebeș la nord-est, Oravița, Orșova și Drobeta-Turnu Severin la sud. Comunicarea cu acestea se realizează atât prin căi rutiere, prin drumuri naționale (DN58, DN 58B) și județene (DJ581, DJ 582, DJ 582A), cât și prin căi feroviare, care fac legătura cu Caransebeș și Timișoara. Teritoriul administrativ al municipiului însumează o suprafață de 19.765 ha, conform Fișei localității.

Relieful zonei din care face parte Mun. Reșița cuprinde forme de relief variate: munți, dealuri și depresiuni deluroase, Mun. Reșița fiind amplasat în Depresiunea Reșița, cu o altitudine medie de 260m. Clima din această zonă este una temperat-continental moderată, cu nuanțe mediteraneene și o temperatură medie anuală de 11,7° C, conform Raportului de mediu pentru Planul Urbanistic General actual al municipiului. Cantitatea medie de precipitații este de 701,1l/mp, conform aceluiași raport.

Vegetația din zona municipiului cuprinde foioase specifice zonei de deal și specii rășinoase. Conform Raportului de mediu, peisajul natural și cultivat al municipiului este alcătuit în proporție de 5% de suprafețe arabile, aprox. 23% pasuni, fanete, livezi și pepiniere și aprox. 50% de fond forestier. Din totalul suprafeței acoperite de păduri, aprox. 2% cuprinde păduri degradate sau zone despădurite.

Rețeaua hidrografică a Mun. Reșița este compusă din râul Bârzava, care traversează orașul pe direcția NV – SE și afluenții săi. Printre resursele naturale ale zonei amintim: zăcăminte de cărbuni și minereuri, substanțe nemetalifere și roci utile, ape termominerale și plate, activitățile economice din zonă bazându-se până recent în mare parte pe minerit și industrie grea.

Figură 1: Localizarea municipiului în cadrul României, al regiunii și județului și harta municipiului

1.2 Populația și caracteristicile demografice

Municipiul Reșița a înregistrat, la data de 1 ianuarie 2016, 88.613 rezidenți permanenți, conform INS Baza de date Tempo. Evoluția populației după 2002 ilustrează o rată negativă de creștere demografică, asemenea majorității localităților urbane și rurale din România. Acest fenomen a fost mai pronunțat pe parcursul anilor '90 și la începutul anilor 2000, din cauza restructurării economice a întreprinderilor de stat de mari dimensiuni. Ulterior, rata declinului demografic a scăzut la jumătate în ultimele două decenii. Astfel, în intervalul 2002 – 2016, populația Reșiței a scăzut cu 9,1%, în timp ce în intervalul 2010 – 2016 cu doar 5,7%, pe baza aceluiași date.

Distribuția pe sexe ilustrată în tabelul de mai jos și indică o pondere mai ridicată a femeilor decât a bărbaților (între 51 – 52% comparativ cu 48 – 49%), similară trendului național. Distribuția pe categorii de vârstă a populației ilustrează o tendință de îmbătrânire a populației, determinată de reducerea populației tinere (sub 15 ani), și creșterea ponderii populației vârstnice (peste 65 de ani), generând un spor natural negativ. În cadrul populației adulte, se remarcă o scădere a ponderii grupei de vârstă 25 – 34 ani și o creștere a ponderii grupelor de vârstă 55 – 64 de ani.

Tabel 1: Populația Municipiului Reșița, distribuția pe sexe și grupe de vârstă.

	2002	2004	2006	2008	2010	2012	2014	2016
Total	97.448	97.153	96.628	95.356	93.959	92.459	90.357	88.613
Distribuție pe sexe								
Feminin	49.800	49.763	49.561	49.062	48.378	47.728	46.744	45.969
Masculin	47.648	47.390	47.067	46.294	45.581	44.731	43.613	42.644
Distribuție pe grupe de vârstă								
sub 15 ani	15.694	14.101	12.991	12.522	12.200	11.795	11.122	10.733
15 - 24 ani	15.457	15.444	15.033	14.002	12.813	11.307	9.546	8.216
25 - 34 ani	17.093	16.192	16.006	15.846	15.309	14.806	14.373	13.719
35 - 44 ani	14.718	15.475	15.634	15.441	15.801	16.403	15.226	14.748
45 - 54 ani	15.460	15.987	15.774	15.453	14.617	13.518	14.195	14.389
55 - 64 ani	9.616	9.658	10.270	10.953	11.915	12.991	13.588	13.612
65 - 74 ani	6.580	7.069	7.351	7.285	7.158	7.100	7.248	7.799
Peste 75 ani	2.830	3.227	3.569	3.854	4.146	4.539	5.059	5.397

Sursa: INS Tempo

90 d

Un alt factor care contribuie la declinul populației din Mun. Reșiței este migrația. Conform Barometrului Social al Municipiului Reșița, comandat de Primăria Municipiului Reșița și realizat în 2016 de Universitatea Eftimie Murgu, 8,5% dintre cei înregistrați în Reșița locuiesc acum în altă țară, iar alți 3% în alte localități din România. De asemenea, conform aceluiași studiu, în ultimii 10 ani 8% din locuitorii din Reșița au părăsit țara. În plus 13% și-au exprimat intenția de a o părăsi permanent sau temporar țara în următorii 3 ani.

Distribuția pe etnii a populației din Mun. Reșița indică în anul 2016, conform Barometrul Social al Municipiului Reșița, o majoritate a populației de etnie română (în proporție de peste 95%), în timp ce 1,9% din locuitorii Reșiței au declarat a fi de etnie maghiară, 1,5% de etnie germană, 0,9% de etnie romă, iar 0,3% de alte etnii.

Analizând distribuția pe nivele de educație (Fig. 1), conform aceluiași Barometru, cea mai mare pondere a locuitorilor Reșiței este reprezentată de cei care au absolvit liceul (27,1%), urmați de absolvenții de facultate și școli profesionale, în proporții similare (15,4%, respectiv 15%). Numărul absolvenților de studii superioare (facultate, masterat, doctorat) este estimat conform acestui studiu la 13.771 persoane, dintre care 332 au susținut doctoratul.

Figură 2: - Ultima școală absolvită (Sursa: Barometrul Social al Municipiului Reșița, elaborat în noiembrie 2016 - februarie 2017 de către Universitatea Eftimie Murgu pentru Primăria Reșița).

1.3 Patrimoniul natural

Zonele de agrement ale Mun. Reșița sunt reprezentate atât de spațiile verzi și zonele de recreere existente în oraș, cât și de cele situate în imediata proximitate a orașului. Conform Strategiei de Dezvoltare a Mun. Reșița din 2017, parcurile existente în oraș însumează 88.800 mp, cel mai mare parc fiind situat în cartierul Govândari (Parcul Tricolorului – 43.400 mp). Alte zone de agrement la nivel local sunt ștrandurile (Turistic, Atlantic, Titanic), zonele sportive (Ex: Teren sport Gloria, Complex natație Govândari, stadion Valea Domanului și Stadion Tineretului din Lunca Bârzavei) și spațiile de joacă și recreere pentru copii și adulți.

Conform Raportului de mediu pentru Planul Urbanistic General al Municipiului Reșița din 2010, ariile naturale protejate din proximitatea Mun. Reșița instituite conform legii cuprind:

4 parcuri naționale (Semenic – Cheile Carașului, Cheile Nerei Beunita, Domogled – Valea Cernei, Retezat), 1 parc natural, 1 rezervație științifică, 27 de rezervații naturale situate în interiorul parcurilor naționale și parcului natural menționate și 26 de rezervații naturale situate în exteriorul lor. Dintre acestea, rezervația naturală Groposu este situată pe teritoriul Mun. Reșița, cuprinzând fond forestier și ecosisteme specifice.

Calitatea aerului este monitorizată în Reșița prin stația CS-1, funcțională din 2008 pentru monitorizarea poluării atmosferice din surse ale industriei grele. Conform Strategiei de Dezvoltare a Mun. Reșița, în perioada 2008 – 2015 au fost înregistrate scăderi substanțiale ale nivelurilor de dioxid de sulf (SO₂), de monoxid de carbon (CO) și de Nox, iar valorile emisiilor se păstrează în limite admisibile. Conform Agenției pentru Protecția Mediului Caraș-Severin prin "Buletinul cu privire la calitatea aerului", indicele de calitate a aerului zilnic la stația CS-1 are valoarea 3-bun. Printre sursele de poluare din Mun. Reșița se numără cele două uzine care încă desfășoară activitate în oraș (SC TMK SA și SC UCM Resita SA), încălzirea rezidențială și comercială și traficul rutier din oraș. Conform aceluiași document, nivelul general de poluare a scăzut în ultimii ani odată cu regresul sectorului industrial din oraș și diminuarea activităților poluatoare din municipiu.

Conform Raportului de Mediu pentru Planul Urbanistic General al Municipiului Reșița din 2010, apele uzate din Mun. Reșița descărcate în cursurile de râu de principalele surse de poluare ale orașului înregistrează frecvent depășiri la anumiți parametri de calitate față de normativul în vigoare.

Nivelurile de zgomot înregistrate de Compania Națională de Autostrăzi și Drumuri Naționale SA pentru sectoarele de drum național aflate pe teritoriul Mun. Reșița se încadrează în nivelul maxim admis de norme în vigoare, atingând valori de maxim 70 db(A) pe arterele principale (DN58 km 38 + 600 – 44 + 0 și DN58 km 38 + 600 – 44 + 0) și 35 – 50 db(A) pe arterele secundare, conform Strategiei de Dezvoltare a Mun. Reșița din 2017.

Conform Raportului de Mediu pentru PUG Reșița, starea lacurilor din Mun. Reșița este bună, calitatea apei încadrându-se în categoria I de calitate (conf. STAS 4706/1988) din punct de vedere al analizelor fizico-chimice. Același studiu relevă faptul că starea apelor subterane este monitorizată constant pentru prevenirea riscului de poluare a acestora cu metale grele (cadmiu, cupru, nichel, mangan), posibil din cauza antrenării prin levigare din halda de zgură a TMK.

Printre pericolele de mediu identificate la nivelul județului Caraș-Severin, respectiv Mun. Reșița enumerate în cadrul Raportului de mediu se numără: poluarea apelor de suprafață, pericole generate de catastrofe sau fenomene naturale, poluarea atmosferei, poluarea solurilor și a apelor subterane. Siturile poluate, amplasamente degradate, poluate sau cu potențial de poluare pe teritoriul UAT Reșița aflate în evidențele APM Caraș-Severin sunt: Depozitul de deseuri municipale, Halda de zgură metalurgică veche, Halda de zgură metalurgică nouă, Halda de zgură metalurgică Km 2, Platforma Industrială ABC și Cariera Doman.

1.4 Patrimoniul arhitectural și cultural

Patrimoniul arhitectural și cultural al Mun. Reșița este puternic marcat de caracterul industrial al orașului și evoluția urbanistică a acestuia în jurul industriei. Astfel, printre edificiile principale și monumentele arhitecturale remarcabile ale municipiului se numără o serie de clădiri cu fostă utilizare industrială, în prezent declarate monumente istorice: Furnalul aflat în incinta fostului combinat Siderurgic Reșița, actualmente TMK, din 1895; Ansamblul Urban „Zona Rânduri” (Străzile Rândul I, II, III, construite între anii 1855-1860); Cantina Muncitorească Marginea; Vila Veche și Vila Roșie din incinta UCMR; Uzina Hidroelectrică Grebla.

Alte elemente de identitate locală prezente pe teritoriul Mun. Reșița sunt: Școala Pittner, cu datare din mijlocul sec. XIX, Casa Friedman (datare 1875 – 1900), Sinagoga (1907), Ansamblul bisericii romano-catolice „Maria Zăpezii”, Biserica Evanghelică (1901), Castelul de apă din amonte de uzina hidroelectrică "Grebla", Muzeul UCMR (Vila Dir. Muller), Muzeul Banatului Montan și Muzeul Locomotivelor cu abur.

În lista monumentelor istorice din proximitatea Reșiței se numără de asemenea o serie de castre romane și cetăți dacice, dintre care amintim: Castrul și așezarea romană din comuna Berzovia, la 30 km de Reșița și așezările dacice dispuse de-a lungul Dunării, precum așezarea dacică de la Divici, așezările dacice de la Socol, Vrani și Moldova Nouă.

În ceea ce privește meșteșugurile și obiceiurile din zonă, Consiliul Județean Caraș-Severin organizează anual în Reșița sau localitățile învecinate manifestări culturale sau artistice menite să popularizeze portul specific, tradițiile și obiceiurile locale.

Principalele tipuri de turism practicate în Mun. Reșița și zonele înconjurătoare sunt turismul de agrement și odihnă, turismul sportiv și turismul cultural, dezvoltate în relație cu atracțiile naturale și evenimentele culturale din zonă. Printre obiectivele turistice de agrement se numără cele două parcuri naționale situate în sudul Mun. Reșița (Semenic Cheile Carașului și Cheile Nerei – Beușnița), lacurile Secu, Văliug-Brezova, Gozna-Crivaia și 3 Ape, platoul Semenik și Cheile Carașului, accesibile pentru drumeții, ciclism, sporturi de iarnă, nautice sau de aventură. Obiectivul cel mai reprezentativ din zonă pentru turismul cultural este Festivalul de Jazz de la Gârâna, care atrage un număr total de 16.000 de vizitatori anual, conform estimărilor furnizate de organizatori.

Conform datelor de la INS, la nivelul anului 2016 erau înregistrate în Reșița 15 structuri de primire turistică cu funcțiuni de cazare. Capacitatea de cazare turistică existentă în oraș s-a dezvoltat constant în ultimii 4 ani, numărul de locuri de cazare turistică din Reșița crescând de la 657 în 2013 la 742 în 2016, conform INS Baza de date Tempo. Și capacitatea de cazare turistică în funcțiune a crescut în 2016, fiind înregistrată la 143.641 locuri – zile, față de 117.032 locuri – zile în 2013.

Numărul de turiști din Mun. Reșița înregistrați în 2016 este de 17.406, cu peste 4.000 de persoane mai mult decât în 2013 (13.021), conform datelor de la INS Baza de date Tempo.

Numărul de vizitatori din zonă estimat de operatorii locali de turism a ajunge la aproximativ 192.000 de persoane pe parcursul lunilor călduroase, la care se adaugă în jur de 100.000 de vizitatori pe parcursul sezonului schiabil (decembrie – martie), respectiv o medie de 16.000 de vizitatori pentru festivalul de Jazz de la Gârâna. O mare parte dintre aceștia se opresc în Reșița pentru a vizita Muzeul de locomotive, însă alte atracții turistice care să atragă un număr similar de vizitatori în Mun. Reșița în prezent nu există. Așadar, cei mai mulți vizitatori se află doar în tranzit în Reșița, înnopțând în localitățile din jur, mai aproape de atracțiile turistice naturale, facilitățile sportive și de agrement.

1.5 Locuirea și accesul la utilități

Stocul de locuințe al Mun. Reșița cuprinde conform Recensământului populației și locuințelor din 2011 un număr de 9.301 de clădiri destinate locuirii și 37.132 locuințe. Tipurile cele mai răspândite de locuințe din oraș sunt apartamentele în blocuri (în proporție de 82,7%, cu 15 procente mai mult decât media națională), în timp ce locuințele individuale sunt prezente în proporție de 14,7%, locuințele în case înșiruite sau alipite în proporție de 1,1%, iar cele în case cuplate (duplex) în proporție de 1,1%. Din stocul total de locuințe, 96,7% sunt în proprietate privată, în timp ce doar 2,3% sunt în proprietate publică.

Cercetarea de teren și documentele strategice aflate în posesia Primăriei Reșița relevă faptul că starea și calitatea locuințelor din municipiu sunt diferite de la un cartier la altul. Astfel, zona Centru – Valea Domanului, cu blocurile de apartamente cele mai recent construite din Reșița, și zona Lunca Bârzavei (Govândari) sunt cartierele în care calitatea și starea locuințelor este în general bună, în timp ce în cartierele cele mai vechi ale orașului (Orașul Vechi, Stavila, Marginea, Dealul Crucii), în cele cu antecedentă rurală (Câlnic, Doman, Secu), dar și în cartierele Lunca Pomostului și Moroasa, calitatea stocului de locuințe este mai scăzută, în principal din cauza vechimii și configurației deficitare ale acestora.

Conform Recensământului populației și locuințelor din 2011, peste 93% din totalul locuințelor din Mun. Reșița sunt dotate cu baie, 97% cu bucătărie sau chicinetă, peste 94% dintre locuințe sunt racordate la rețeaua publică de apă, 93% la rețeaua publică de canalizare, iar doar în 5% dintre locuințele de pe teritoriul municipiului nu există încălzire. Accesul locuințelor la infrastructura edilitară și dotarea locuințelor cu băi și sisteme de încălzire se realizează inegal pe teritoriul municipiului, cartierele periferice și localitățile componente având ponderi mai ridicate ale locuințelor care nu sunt conectate la rețeaua publică de apă și canalizare, respectiv nu au baie și sunt încălzite cu sobe cu combustibil solid. Conform datelor de la INS, suprafața locuibilă/locuitor înregistrată în Mun. Reșița la nivelul anului 2016 este de 18,5mp/locuitor. În ultimii ani, au fost realizate lucrări de reabilitare și extindere a sistemului de alimentare cu apă și canalizare.

Sistemul de salubritate locală este asigurat de SC Prescom Reșița, care gestionează colectarea și transportul gunoiului menajer, dar și întreținerea, reparațiile și exploatarea

haldinei. Conform Raportului de mediu pentru PUG, indicele de generare a deșeurilor urbane în Mun. Reșița este de 1,5 kg/zi/locuitor, cu mult peste media națională (0,96 kg/locuitor/zi), lucru datorat cantității mari de deșeuri menajere colectate de la agenții economici.

În urma lichidării sistemului de termoficare centralizat la jumătatea anului 2014 și trecerea rezidenților pe sisteme individuale de încălzire conectate la rețeaua de distribuție gaze naturale cantitatea de gaze naturale destinate uzului casnic a ajuns la valoarea de 22.473 mii metri cubi la finalul anului 2016 (în creștere cu 3,22% față de anul 2014). Valoarea consumului industrial ajunge la valoarea 13.934 mc la finalul anului 2016 (în scădere cu 0,60% față de anul 2014 ca urmare a declinului sectorului industrial. Din cauza creșterii consumului casnic lungimea totală a conductelor de gaze naturale a ajuns la valoarea de 185.3km (cu o creștere de 9,5% față de finele anului 2016). Conform chestionarului realizat în procesul de elaborare al Raportului Strategic și a Planului de Acțiune pentru Energie Durabilă al Municipiului Reșița adoptat prin Hotărâre de Consiliu local din octombrie 2016, rezidenții au susținut că 89,6% folosesc pentru încălzire centrale termice pe gaz, 5,9% folosesc biomasa pentru încălzire iar 4,5% se încălzesc cu sobe improvizate folosind combustibil solid.

Cantitatea de energie electrică distribuită în Municipiul Reșița a cunoscut o ușoară creștere în anul 2016 față de anul 2014 ca urmare a rețehnologizărilor și achizițiilor de bunuri înregistrate de populație. Cantitatea de energie electrică distribuită la nivelul anului 2016 are valoarea de 30523 MWh/an, cu o creștere de 0,19% comparativ cu anul 2014 și anume 30329MWh/an. Acesul la sistemul de distribuție energie electrică la nivelul municipiului este ridicat pentru toți locuitorii prin existența rețelelor de distribuție amplasate pe toate străzile. Punctual accesul cetățenilor este limitat din cauza lipsei bransamentelor individuale. Limitarea provine din lipsa documentelor de identitate și a actelor ce pot atesta proprietatea/utilizarea unui spațiu, documente obligatorii pentru contractele idndividuale de distribuție cu operatorul local.

1.6 Profilul economic (ocupare și mediul de afaceri la nivel local)

Profilul economic local este reprezentat cu preponderență de firme ce activează în domeniul de tehnologie joasă (manufactură, asamblări ș.a) și servicii mai puțin intensive în cunoaștere (eg. comerț, HORECA). Din punct de vedere al cifrei de afaceri a firmelor locale, 51.13% provine din sectorul industriei și construcțiilor, 48.49% din sectorul serviciilor și doar 0.38% din cel al agriculturii, silviculturii și pescuitului. O analiză mai în detaliu a acestor sectoare relevă însă ca domeniul economic cu cea mai mare cifră de afaceri precum și cel mai mare număr de angajați din mediul de afaceri local este generat de comerțului cu ridicata și amănuntul (vezi tabel de mai jos). Acest fapt nu înseamnă însă că activitatea de comerț are o amploare remarcabilă pe plan local ci mai degrabă indică declinul celorlalte domenii de activitate economică cu valoare adăugată mai mare, în special al industriei. Este de avut însă în vedere că unele fabrici active pe plan local dețin aici doar puncte de lucru, așadar nu apar în

situația de mai jos furnizată de ANAF (neraportându-se cifra de afaceri defalcată pe punct de lucru vs sediul social).

Ca tendințe, se remarcă creșteri foarte mari, atât în cifre absolute cât și procentual, în domeniile investigații și protecție și turism. Industria metalurgică a scăzut considerabil din punct de vedere al numărului de salariați.

Tabel 2: Topul domeniilor economice de activitate din Reșița

Sectoare economice de activitate	Cifra de afaceri 2015	Cifra de afaceri 2014	Salariați 2015	Evoluție CA 2015/2014
Comerț cu ridicata și cu amănuntul	538,094,837	486,262,838	1,996	11%
Industria metalurgică	459,569,816	553,240,111	738	-17%
Industria alimentară, a băuturilor și tutunului	245,401,179	247,215,400	934	-1%
Transporturi terestre și depozitare	157,799,254	161,623,507	649	-2%
Construcții	134,542,931	121,198,742	1,024	11%
Industria textilă și a îmbrăcămintii	58,462,484	59,696,430	959	-2%
Spectacole, cultură, recreere	43,777,571	41,783,916	82	5%
Distribuția apei, salubritate, deșeuri	38,406,951	62,593,191	747	-39%
Investigații și protecție	35,388,034	16,706,791	231	112%
Turism	32,263,399	23,136,986	368	39%
Construcții metalice	28,239,391	28,100,267	214	0%
Industria lemnului și a produselor din lemn	26,593,234	24,395,136	181	9%
....				

Sursa date: ANAF, procesate de baza de date Listafirme.ro. ANAF prezintă doar date ale firmele cu sediul social în Reșița, deci tabelul nu ilustrează cifra de afaceri și numărul salariaților punctelor de lucru ale TMK și Autoliv, firme mari angajatori în industrie

Pe plan local sunt active doar 9 întreprinderi mari ce reprezintă și principalii angajatori din oraș, respectiv TMK Reșița, care a preluat activele și activitatea fostului Combinat Siderurgic Reșița (la o scară mult redusă), UCMR – Uzina Constructoare de Masini Reșița (aflat în insolvență și reorganizare), C+C SA și Pangram, active în domeniul industriei alimentare, Autoliv, ce produce pieselor componente pentru autovehicule, Velocity – producător de biciclete, Trapezio Textile – industria de confecții, Miruna International Impex – comerț și AquaCaraș –

firma ce gestionează captarea, tratarea și distribuția apei. Restul de până la aproximativ 700 de firme înregistrate cu sediul social în Reșița (pe baza datelor de la ANAF/listafirme.ro) sunt întreprinderi de dimensiuni mici.

La momentul Recensământului din 2011, populația ocupată din segmentul 16-64 de ani înregistrată în Mun. Reșița era de 29.019, reprezentând 54,7% din totalul populației apte de muncă (53.072), respectiv populația activă pe același segment de vârstă. Distribuția pe gen a populației ocupate este relativ echilibrată, 56% fiind reprezentată de bărbați și 44% de femei. Distribuția pe vârstă a populației ocupate ilustrează faptul că segmentul 25 - 54 de ani reprezintă ponderea cea mai mare din totalul populației ocupate, însumând 45% din totalul populației ocupate de sex masculin, respectiv 68% din totalul populației ocupate de sex feminin din segmentul populației active.

Numărul mediu de salariați din Mun. Reșița a stagnat în ultimii 6 ani, fiind înregistrați 24.644 de salariați în 2010 și 24.841 de salariați în 2015, cu o ușoară scădere în 2013 (23.402 salariați), conform INS. Distribuția populației salariate pe sectoare de activitate ilustrează o pondere ridicată a populației salariate care lucrează în domeniul industriei (32% din total), urmată de o pondere de 12% a celor care lucrează în sectorul comerț cu ridicata și amănuntul, respectiv 9% în domeniul învățământ, conform datelor disponibile la nivelul anului 2016.

Numărul de șomeri înregistrați la nivelul municipiului în anul 2016 este de 445, în descreștere constantă în ultimii ani, în 2010 fiind înregistrați 2.501 de șomeri, în 2012 1.275, iar în 2014 un număr de 899 de șomeri, conform datelor de la INS. Conform declarațiilor oficiale ale AJOFM Caraș Severin, statistica acestora nu permite o defalcare a numărului de șomeri pe etnie. Însă, Studiul de referință asupra teritoriului SDL a relevat un număr foarte scăzut de șomeri în ZUM, inclusiv de etnie romă, indicând faptul că persoanele din zonele marginalizate nu se regăsesc în evidențele AJOFM ca fiind în căutare de muncă și primind ajutor de șomaj.

Tabel 3: Evoluția numărului mediu al salariaților și al șomerilor în Municipiul Reșița 2010 - 2016

	Anul 2010	Anul 2011	Anul 2012	Anul 2013	Anul 2014	Anul 2015	Anul 2016
Nr. Someri	2501	1315	1275	1255	899	729	445
Nr. mediu salariați	24644	22422	23995	23402	24067	24841	24648

Sursa date: INS Baza de date Tempo

Din punct de vedere al dinamicii investițiilor publice și private, Reșița a înregistrat un nivel foarte scăzut de astfel de investiții. Un studiu al CreditInfo din 2015 situa județul Caraș Severin printre județele cu cele mai scăzute niveluri ale investițiilor străine din țară. Singura firmă cu capital străin care și-a extins activitatea pe plan local investind atât în noi capacități de producție cât și noi angajări este Autoliv. La acestea se mai adaugă extinderi ale lanțurilor de

supermarketuri LIDL și Penny, ce planifică fiecare deschiderea a câte unui nou magazin în decursul anului viitor.

Ca investiții publice, Primăria Reșița a accesat un volum relativ redus de finanțări pentru proiecte de investiții publice, desfășurând în ultimii ani doar un proiect de reabilitare termină și proiectul de extindere a rețelei de apă canal, pe baza masterplanului județean, prin intermediul operatorului regional Aqua Caraș.

În concluzie, datele privind sectorul de afaceri local prezintă urmele unei economii în contracție, cu o dinamică redusă a investițiilor și un istoric relativ recent al unor mari disponibilizări din industrie.

1.7 Instituții locale și servicii publice

Ca municipiul reședință de județ, Reșița este un oraș bine deservit cu instituții și servicii publice. În ceea ce privește serviciile de educație existente la nivel local, în prezent în Reșița sunt disponibile 23 de unități de învățământ, dintre care 6 unități pentru învățământ preșcolar, 7 unități dedicate învățământului primar și gimnazial (inclusiv 2 pentru învățământ special), 9 licee și 1 universitate. Numărul total de persoane înscrise în unitățile de învățământ în anul 2016 ajunge la 12.201, înregistrând o ușoară descreștere față de nivelul anului 2013 (13.492) pe toate nivelurile de instruire, exceptând elevii înscriși în învățământul postliceal și profesional și elevii înscriși în învățământul special primar și gimnazial, conform datelor de la INS.

Accesul la serviciile de sănătate pe plan local este favorizat de amplasarea în Mun. Reșița a celor mai multe dintre unitățile sanitare publice existente la nivelul județului Caraș-Severin. Astfel, în Mun. Reșița se găsesc tipuri de unități sanitare variate: 1 spital și 1 ambulatoriu integrat acestuia, dispensare medicale, centru de sănătate mintală și de specialitate, cabinete medicale școlare și studentești, farmacii și laboratoare medicale, la care se adaugă alte 273 de unități sanitare private, conform datelor de la INS din 2015. Din cele 1.743 de paturi în spitale existente la nivelul județului în 2016, 835 (48%) se găsesc în Reșița, conform datelor de la INS.

Serviciile sociale existente la nivelul Mun. Reșița sunt asigurate de Direcția de Asistență Socială, aflată în subordinea Consiliului Local Reșița, dar și de centre de plasament publice și private, Căminul pentru persoane vârstnice Reșița, Centrul de zi „Maria” și Centrul de zi „ABC” din cadrul Serviciului Public „Direcția de Asistență Socială” Reșița și o serie de organizații neguvernamentale acreditate care oferă servicii sociale, dintre care amintim: Asociația de Binefacere ProVitam, Asociația Medicală „Sf. Cosma și Damian”, Asociația caritativă „Sf. Vincențiu de Paul”, Fundația Maria, Asociația „Pentru Copiii Primăverii”.

Conform Strategiei de Dezvoltare Locală a Mun. Reșița din 2017, numărul de locuri de joacă și spații de recreere din oraș a crescut în intervalul 2010 – 2014, ajungând la 38 de locuri și o suprafață totală de aprox. 2,4 ha. Cu toate acestea, amenajarea de spații de agrement și

gsc

locuri de joacă pentru copii s-a regăsit în lista de priorități identificate prin sondaje la momentul elaborării strategiei.

Locurile de parcare din Mun. Reșița însumează un număr de 8700 de parcări de domiciliu în zona urbană Reșița și un număr de 648 de locuri de parcare în regim de parcări publice cu plată, conform Planului de Mobilitate Urbană Durabilă finalizat și aprobat în 2016 prin Hotărâre de Consiliu Local.

Parcurile existente în oraș acoperă o suprafață de 88.800mp, conform Strategiei de Dezvoltare a Mun. Reșița din 2017, cele mai extinse fiind Parcul Tricolorului, Parcul Copilului și Parcul Siderurgistului. Reșița beneficiază însă și de prezenta pe teritoriul orașului sau în proximitatea sa de foarte mult spațiu verde neamenajat (spre exemplu Dealul Golului, Dealul Crucii ș.a.). În plus, în apropierea municipiului se găsesc parcurile naționale Cheile Nerei – Beușnița și Cerna – Domogled și o serie de rezervații și zone naturale care extind accesul locuitorilor din oraș la o ofertă foarte variată de spații verzi.

Facilitățile sportive și de agrement locale sunt reprezentate de Baza Sportivă a municipiului, Clubul Sportiv Municipal Reșița, Clubul Sportiv Școlar, Fotbal Club Școlar Reșița, CS Universitatea Reșița și Bazinul Olimpic de Înot. Acestea, precum și facilitățile de agrement și sportive din proximitatea orașului susțin activități și evenimente sportive organizate de asociații și grupuri de inițiativă locale, precum Asociația Prietenii Munților și Asociația Bike Attack. Conform unui focus-grup realizat cu tineri cu vârste cuprinse între 15 – 25 de ani pentru Primăria Reșița în 2017, tinerii intervievați au declarat că oferta de facilități sportive existentă în oraș nu este însă suficient de variată. Cu toate acestea, amplasarea Mun. Reșița în mijlocul naturii, face ca locuitorii din municipiu să aibă acces la o varietate ridicată de opțiuni în zonele înconjurătoare pentru practicarea sportului în natură. Printre facilitățile de timp liber locale se numără de asemenea instituțiile culturale, reprezentate de 28 de biblioteci publice, 2 instituții de spectacol și 3 muzee, conform Strategiei de Dezvoltare a Municipiului Reșița din 2017.

Rețeaua de transport public locală deservește atât Mun. Reșița, cât și zonele limitrofe ale acestuia, asigurând legătura cu localitățile componente ale municipiului. Rețeaua de transport este formată în prezent din 6 linii de autobuz, care asigură transportul locuitorilor în zonele din oraș. În prezent Primăria Reșița a demarat acțiuni pentru re-introducerea tramvaiului în funcțiune, care traversează orașul pe direcția NV – SE.

1.8 Organizații ale societății civile

Organizațiile societății civile care au desfășurat sau desfășoară intervenții în domeniul susținerii comunităților/populației vulnerabile sau în situații de risc de pe raza municipiului Reșița activează în varii direcții, cuprinzând programe pentru copii din medii defavorizate sau cu dizabilități, asistență medicală și socială și activități culturale și sportive.

Printre organizațiile a căror activitate implică lucrul cel mai susținut cu comunitățile vulnerabile se numără: Fundația Humanitas Pro Deo, Asociația Nevo Parudimos, Asociația

pentru Copii Primăverii, Asociația de Binefacere Pro Vitam, Asociația Medicală Sfinții Cosma și Damian și filiala locală a organizației Salvați Copii.

Fundația Humanitas Pro Deo, filiala Reșița desfășoară activități de protecție și asistență socială adresate categoriilor defavorizate (în special copii și adolescenți) din municipiul Reșița și din județul Caraș Severin. Aceste activități datează din 1994, de când funcționează o cantină socială ce distribuie de hrană și furnizează ajutoare materiale la domiciliu. Fundația desfășoară la acest moment programe de tip afterschool în cele două școli primare din ZUM Mociur și respectiv ZUM Dealu Crucii, furnizând o masă caldă pentru copii și sprijind cadrele didactice să își continue activitatea peste program pentru a ajuta copii la teme și a îi implica în activități complementare școlii.

Asociația Nevo Parudimos desfășoară programe și campanii menite să sprijine reprezentarea romilor, să combată discriminarea și să identifice și împuternicească lideri romi din comunitățile marginalizate din Reșița și din județul Caraș Severin. Asociația este foarte activă și prezentă în rețele europene destinate apărării drepturilor romilor, precum Platforma Europeană pentru Romi.

Asociația de Binefacere Pro Vitam este o organizație non profit, înființată în anul 2003, având ca scop furnizarea de asistență comunitară specializată, realizarea unei infrastructuri de servicii sociale pentru categoriile de persoane aflate în situație de risc/excluziune socială, precum și conectarea educației la cerințele pieței muncii. Asociația a dezvoltat în Reșița diferite proiecte de servicii medicale (eg. un centru de recuperare neuromotorie, servicii de îngrijire la domiciliu ș.a.) precum și de calificare a persoanelor ce provind din medii defavorizate.

Asociația "Pentru Copiii Primaverii" a fost înființată în anul 2000 cu rolul de a schimba percepții și mentalități la nivelul comunității locale, sprijinind procesul de integrare a copiilor cu dizabilități în școlile și grădinițele din învățământul de masă. Organizația desfășoară servicii sociale specializate de: suport și asistență pentru familiile și copiii aflați în dificultate; educație informală extracurriculară pentru copii și adulți, în funcție de nevoia fiecărei categorii; asistență și suport pentru persoane cu handicap, alte persoane cu nevoi speciale; sprijin și orientare pentru integrarea, readaptarea și reeducarea profesională; mediere socială; consiliere în centre de informare și consiliere.

Organizația Salvați Copiii, filiala Caraș-Severin, a organizat pentru mai mulți ani la rând proiectul Grădinița Estivală în ZUM Mociur de care beneficiază copii proveniți din familii nevoiașe. Proiectul se desfășoară în incinta Școlii Primare din cartierul Mociur. Copiii cât și părinții participă timp de 2 luni, pe perioada verii, la diferite activități recreative și educaționale și primesc în fiecare zi o masă caldă.

Ca influență asupra comunităților, din discuțiile cu reprezentanți ai acestor organizații reiese că au cea mai mare putere de influență proiectele și acțiunile care se desfășoară cu recurență și construiesc în timp încredere față de comunitatea locală. Organizații precum Humanitas Pro Deo și Nevo Parudimos au construit gradual încredere față de comunitățile din

100 d

Mociur și Dealu Crucii (cele mai populate ZUM) însă nu acoperă neaparat și alte zone din oraș. Alte organizații dintre cele prezentate nu au avut o abordare ținută teritorial ci lucrează mai precis cu un anumit tip de servicii și beneficiari, ceea ce implică un impact mai redus ca zonă, în ciuda unor activități foarte utile beneficiarilor din segmentul țintă al acestora.

1.9 Experiența locală privind proiectele cu finanțare europeană

Experiența autorităților locale și a partenerilor de elaborare și implementare de proiecte cu finanțare europeană cuprinde atât desfășurarea unor activități soft de tip instruire, formare, consiliere, cât și investiții hard având ca rezultate amenajarea unor spații pentru servicii socio-educative. Dintre proiectele desfășurate în ultimii 5 ani de către autoritățile locale și/sau parteneri au fost selectate următoarele, relevante pentru elaborarea, implementarea, monitorizarea și evaluarea prezentei SDL:

A. Proiect al autorităților locale:

Titlul proiectului: Modernizare/ Reabilitare cladire pentru înființarea Centrului de Zi ABC

Lider de proiect: Primăria Municipiului Reșița

Perioada de implementare: 28 SEP 2011 - 27 SEP 2013 / **Stadiul:** Finalizat

Buget: 2,674,109.28 LEI

Obiectivul general al proiectului „Modernizare/Reabilitare cladire pentru înființarea Centrului de Zi ABC” îl constituie creșterea calității vieții persoanelor care fac parte din categoria socială vulnerabilă identificată (copii proveniți din familii cu probleme sociale) prin îmbunătățirea calității infrastructurii destinată serviciilor sociale în Municipiul Reșița, precum și ridicarea acestor servicii la standarde europene, cu implicații pozitive asupra gradului de dezvoltare fizică și psihică a individului și al comunității în ansamblu.

Rezultate principale obținute:

(1) Lucrări de construcție și modernizare cladire centru (suprafața desfășurată: 434,50 mp), (2) dotarea centrului, (3) Program de training pentru personalul ce va fi implicat în furnizarea serviciilor specializate în cadrul Centrului de zi ABC.

La data elaborării prezentei strategii, Centrul de zi ABC deservește inclusiv copii din ZUMurile vizate de SDL, din ZUM Traian Lalescu și ZUM Dealu Crucii.

B. Proiecte desfășurate de către sau împreună cu parteneri din cadrul GAL Reșița:

Titlul proiectului: „Acces egal pe piața muncii” POSDRU 165/6.2/S/143143

Lider de proiect: Asociația de Binefacere Pro Vitam

Obiectiv Facilitarea accesului la programele de formare continuă și creșterea nivelului de calificare/recalificare și a competitivității profesionale a persoanelor provenind din grupuri vulnerabile în contextul societății bazate pe cunoaștere

Perioada de implementare 29.04.2014 - 15.12.2015 / **Stadiul:** Finalizat

Buget 3.745.776,60 RON

Activități relevante pentru subiect: (1) Identificare, recrutare și selecție grup țintă, (2) Consiliere și informare profesională, (3) Activități de formare profesională, (4) Mediere, (5) Înființarea a două Centre de Incluziune Socială, (6) Campanii de promovare a unui stil de viață sănătos.

Rezultate:

Informare și consiliere profesională pentru 836 de persoane; Formare profesională și certificare pentru un număr de 653 persoane provenind din grupuri vulnerabile (100 persoane de etnie romă, 101 persoane cu dizabilități, 102 tineri care au parasit sistemul de stat de protecție a copilului, 350 femei); Mediere pe piața muncii pentru 240 persoane; Înființarea a două centre de incluziune socială (București și Reșița); Realizarea a 2 campanii de promovare a unui stil de viață sănătos, 500 de persoane informate și 8 contracte de voluntariat încheiate.

Titlu proiectului: Rețeaua orașelor care utilizează principiile DLRC și activități culturale pentru integrarea romilor în Europa

Parteneri proiect: Primăria Municipiului Reșița (aplicant principal), Partener local: Asociația Nevo Parudimos (membru în GAL Reșița) și 3 parteneri internaționali din Ungaria, Italia și Bulgaria.

Perioada de implementare: 01.07.2017 – 31.10.2018 / **Stadiul:** În curs

Buget: 150.000 EUR (Programul Europa pentru Cetățeni)

Obiectivul proiectului ține de a facilita schimbul de bune practici și modele de lucru cu privire la incluziunea socială a romilor. Proiectul intenționează să dezvolte o rețea internațională de orașe care promovează șansele egale, toleranța și participarea romilor în societate, utilizând metodologia ROMACT dezvoltată de Consiliul European și Comisia Europeană, și construind pe principiile de lucru DLRC. Pentru început, rețeaua conține 4 orașe: Reșița, din România, Torino din Italia, Gyongyos din Ungaria și Ispereh din Bulgaria.

Impactul - Rezultate relevante pentru subiect:

Deși proiectul se află abia la început, au existat deja vizite de lucru ale partenerilor în Reșița, fiind planificate și vizite de lucru și schimb de experiență în celelalte orașe parte din proiect. Această inițiativă reflectă angajamentul partenerilor locali din GAL Reșița de a învăța și extinde experiența de lucru cu privire la combaterea sărăciei, a marginalizării și a excluziunii sociale, desfășurându-se în paralel, ca proiect de sprijin, cu implementarea mecanismului DLRC în Reșița.

2. Identificarea teritoriului vizat de Strategia de Dezvoltare Locală prin abordarea DLRC

2.1 Prezentarea generală a teritoriului SDL

2.1.1 Delimitarea teritoriului SDL și întocmirea planului

Delimitarea teritoriului SDL s-a făcut la nivel de străzi și număr, pornind de la limitele UTR-urilor din PUG Reșița și al barierelor naturale, și pe baza rezultatelor Studiului de referință.

Teritoriul SDL cuprinde 5 zone urbane marginalizate (ZUM) împreună cu 5 zone urbane funcționale aferente acestora, delimitarea urmărind îndeaproape prevederile Ghidului Solicitantului și ale Modelului Cadru al Strategiei de Dezvoltare Locală și bazându-se pe datele colectate prin Studiul de referință.

- ▶ **ZUM A Zona Mociur** - fostă colonie de muncitori cu locuințe în proprietate publică situată între situl industrial abandonat Mociur, Parcul Industrial Valea Țerovei și râul Bârzava, la aproximativ 2 km de centrul civic al Municipiului Reșița;
ZUF 1 - Lunca Pomostului și Situl industrial Mociur - zonă perimetrală ZUM. A Zona Mociur compusă din cartiere de blocuri cu mici inserții de clădiri administrative și fosta platformă industrială în moment neutilizată de tip brownfield.
  - ▶ **ZUM B Dealu Crucii** - fostă colonie de muncitori cu locuințe în proprietate publică și locuire informală alipită Haldei de zgură metalurgică veche Reșița, cu accesibilitate scăzută din punct de vedere al infrastructurii rutiere.
ZUF 2 - Rânduri, Orașul Vechi Muncitoresc, Halda de deșeurii metalurgice – zonă aparținând orașului vechi dezvoltată în principal pentru cazarea coloniilor de muncitori ce lucrau în industria metalurgică a Reșiței, cu un areal transformat parțial în haldă de depozitare a deșeurilor metalurgice.
  - ▶ **ZUM C Traian Lalescu** – zonă de tip ghetou în imobile cu locuințe sociale, situată la o distanță de 1,8 km de centrul civic al Municipiului Reșița în apropierea Combinatului Siderurgic TMK Reșița.
ZUF 3 - Libertății, Independenței, Pod TMK include perimetrele istorice ale Reșiței Române și Reșiței Montane și extinderile acestora către sud și nord.
  - ▶ **ZUM D Moara Juracek** – situat în zonă istorică a orașului cu locuințe sociale în clădire improprie locuirii, localizată în partea de est a municipiului în apropierea platformei industriale dezafectate Stavila.
ZUF 4 - Cartier Stavila și Marginea – Zonă cu cartiere construite în relație cu diferite activități industriale locale, în mare parte abandonate.
  - ▶ **ZUM E Colonia Baraj** - fostă colonie de muncitori cu locuințe în proprietate publică, situată în extremitatea estică a Municipiului Reșița la limita intravilanului constructibil cu probleme ridicate din cauza lipsei rețelelor tehnico-edilitare și a accesului auto.
ZUF 5 - Cartierul Lend – Zonă dezvoltată asemănător celorlalte cartiere din perimetrul vechi al orașului în relație cu dezvoltarea industrială
- Detalierea delimitării teritoriului SDL, al ZUMurilor și ZUFurilor aferente se regăsește în Anexa 1. Delimitarea teritoriului a fost prezentată și aprobată în ședința Adunării Generale a GAL Reșița din data de 11.11.2017 și asumată prin decizie a Comitetului Director din 15.11.2017, documentele aferente fiind incluse în Anexa 1 la prezenta SDL.

2.1.2 Principalele caracteristici geografice

Teritoriul SDL se întinde pe direcția NV-SE a orașului, la S de cartierul Govândari și la N de Centrul Civic al orașului. Din punct de vedere al omogenității teritoriale, teritoriul SDL este caracterizat de o succesiune de zone dezvoltate ca urmare a creșterii graduale a orașului în jurul industriei. Astfel, ZUM A și ZUF 1, amplasate în nord-vestul teritoriului SDL, s-au dezvoltat în urma primei schițe de sistematizare a Reșiței (care a inclus organizarea noii platforme industriale Mociur, rectificarea albiei râului și dezvoltarea unui nou cartier de blocuri). ZUM B și ZUF 2, amplasate în nord-vestul și centrul teritoriului SDL, s-au dezvoltat gradual odată cu apariția primelor uzine din Reșița și apoi extinderea industriei din anii comunismului. ZUM C și ZUF 3, situate în vestul teritoriului SDL, între Centrul Civic și Combinatului Siderurgic TMK Reșița, fac parte din Orașul Vechi, formându-se încă din sec. XIX ca zone de locuit și funcțiuni publice. ZUM D, ZUF 4 și ZUF 5 sunt localizate în partea de est a municipiului, în apropierea platformei industriale dezafectate Stavila și s-au dezvoltat de-a lungul secolelor XIX-XX, în legătură cu diferite activități industriale din Reșița. ZUM E este amplasată în extremitatea sudică a orașului și s-a format în anii '40, când aici au fost construite locuințe muncitorești temporare. Ulterior, în lipsa altor soluții locative, aceste locuințe au devenit locuințe permanente pentru grupuri defavorizate.

2.1.3 Patrimoniul natural

Teritoriul SDL se întinde de-al lungul râului Bârzava, care traversează orașul pe direcția NV-SE. Asemenea întregului oraș, teritoriul SDL este amplasat în proximitatea unor zone de agrement naturale, reprezentate de dealurile și lacurile din interiorul orașului sau din imediata vecinătate a acestuia (ex. Dealul Golului, Lacul Secu). Calitatea mediului nu prezintă particularități față de restul orașului, indicatorii care măsoară calitatea aerului, apei și solului încadrându-se în limitele admise. Râul Bârzava și fostele zone industriale, în prezent neutilizate în marea majoritate, dar și relieful deluros al orașului crează bariere fizice care accentuează starea de marginalizare a ZUM din teritoriul SDL. Dintre acestea, ZUM A, ZUM B și ZUM E sunt cele mai izolate, ZUM A fiind despărțit de restul orașului de calea ferată și râul Bârzava, ZUM B fiind amplasată pe dealul cu același nume, între combinat și halda de zgură, într-o zonă puțin accesibilă, iar ZUM E fiind situat la extremitatea estică a orașului. Unele ZUM și ZUF sunt situate în proximitatea unei situri poluate ce prezintă riscuri de mediu, respectiv ZUM A, ZUF 1, ZUM B și ZUF 2 în vecinătatea Haldei de zgură metalurgică veche, iar ZUF 2 și ZUF 3 în vecinătatea Platformei Industriale ABC, toate aflate pe lista Agenției pentru Protecția Mediului cu amplasamentele degradate, poluate sau cu potențial de poluare din Mun. Reșița.

2.1.4 Patrimoniul arhitectural și cultural

Pe teritoriul SDL se află câteva monumente arhitecturale înscrise pe lista monumentelor istorice. Moara Juracek, reprezentând ZUM 4 este clădire monument istorice, în stare avansată de degradare, folosită în prezent ca locuințe sociale destinate grupurilor marginalizate. Pe lângă

10407

aceasta, și în arealul ZUF 3 Bulevardul Libertății se situează și Casa Neff 1, de asemenea clădire monument istoric folosite în prezent ca locuințe destinate grupurilor marginalizate. Ansamblul urban „Zona Rânduri”, aflat pe teritoriul ZUF 2 Rânduri și Orașul Vechi se află pe lista monumentelor istorice ale municipiului (ca zonă urbană protejată). Alte clădiri monument istoric din această zonă includ Casa de Raport, Casa Friedmann, Școala Pittner și altele. Deși sunt elemente de identitate locală și în ciuda valorii lor arhitecturale, cele mai multe dintre aceste clădiri / ansambluri se află în stare avansată de degradare și necesită investiții mari pentru a putea fi valorificate prin reconversie funcțională.

2.2. Comunitatea marginalizată din teritoriul SDL (inclusiv ZUM)

2.2.1. Studiul de referință reprezentativ la nivelul populației din teritoriul

Studiul de referință a fost elaborat pe baza cerințelor stipulate în Ghidul Specific privind depunerea și selecția Strategiilor de Dezvoltare Locală și a anexelor la acest Ghid, în perioada septembrie – noiembrie 2017. Obiectivele de cercetare ale studiului de referință au vizat: (1) identificarea și validarea ZUM din Mun. Reșița și descrierea în amănunt a fiecărei zone distincte; (2) identificarea persoanelor în risc de sărăcie și excluziune socială de pe raza teritoriului SDL a municipiului Reșița, cu precădere din ZUM; (3) identificarea principalelor probleme cu care se confruntă populația din fiecare zonă distinctă a teritoriului SDL, inclusiv descrierea problemelor comunitare din perspectiva cetățenilor și a autorităților/ instituțiilor, cu precădere din ZUM.

În secundar, studiul a determinat tipul de comunitate roma sau non-roma pentru fiecare zonă distinctă (ZUM sau ZUF), în conformitate cu definiția dată de POCU pentru comunitățile roma.

În vederea atingerii acestor obiective, au fost elaborate: metodologia de eșantionare care a inclus metode de eșantionare probabilistică și nonprobabilistică în funcție de caracteristicile zonei investigate și metodele și instrumentele de cercetare sociologică de tip cantitativ și de tip calitativ. Volumul eșantionului utilizat în metoda de eșantionare probabilistică pentru ZUMuri a fost de 2.075 persoane, iar în cazul recensămintelor aplicate ZUMurilor de dimensiuni mici, s-a acoperit un număr de 169 de persoane. Pentru ZUF, mărimea eșantionului investigat a fost de 2.569 de persoane. La acestea se adaugă participanții la focus grupuri și alte întâlniri de consultare, astfel încât numărul persoanelor acoperite de instrumentele de cercetare ale Studiului de referință depășește 5.000. Inițial, au fost considerate în studiul de referință ca potențiale ZUM și cartierele Rânduri și Orașul Vechi/Muncitoresc, însă acestea nu s-au calificat criteriilor din Ghidul Solicitantului. Aceste cartiere fac în continuare parte din teritoriul SDL, însă ca ZUF aferentă ZUM Dealu Crucii, în vecinătatea căreia se situează. În plus, în urma datelor colectate și procesării acestora, s-a refăcut – față de estimarea inițială – delimitarea pentru ZUM Moara Juracek și ZUM Colonia Baraj și a fost identificat și declarat și ZUM Traian Lalescu.

Doar unul dintre cele 5 ZUMuri se califică a fi de tip comunitate roma (respectiv ZUM D. Moara Juracek), pe baza numărului de persoane care s-au auto-declarat, în chestionarul de colectare de date aplicant, ca aparținând etniei roma. De notat faptul ca aceste date vin în contradicție cu opiniile și informațiile culese în focus grupurile și întrunirile publice desfășurate în ZUM, unde cei prezenți se prezentau/considerau a fi "țigani" iar unele conversații au fost înregistrate chiar în limba romani (nb. facilitatorul comunitar angajat în proiect este vorbitor de romani). De-altfel, ne-asumarea formală a identității roma a fost ridicată ca problema/specific în mai multe întâlniri de consultare și este strâns corelată cu fenomenul discriminării privind minoritatea roma semnalate în mediul instituțional și comunitatea reșițeană în ansamblul său.

Prezentarea detaliată a metodologiei și a instrumentelor de cercetare utilizate se regăsesc în **Anexa 3** iar baza de microdate primare în **Anexa 4** la prezenta SDL

2.2.2. Validarea și declararea zonei/ zonelor urbane marginalizate

ZUM incluse în teritoriul SDL GAL Reșița au fost validate prin demonstrarea îndeplinirii cerințelor minime (indicatorii cheie și pragurile minime) în conformitate cu Tabelului 1 din Anexa 1 la Ghidul Solicitantului, Model Cadru Strategie de Dezvoltare Locală. Validarea pragurilor minime s-a realizat pe baza Studiului de Referință.

Delimitarea teritoriului SDL s-a făcut la nivel de străzi, număr circumscripțional, unități teritoriale de Referință (UTR) sau granițe naturale, utilizând metodologia DLRC. Aspectele privind detalierea teritoriului de referință sunt incluse în **Anexa 1** - Planul cu delimitarea teritoriului vizat de SDL pe baza rezultatelor Studiului de referință, pornind de la PUG și incluzând de asemenea fotografiile relevante din zonele vizate.

Pe baza studiului de referință au fost validate pe teritoriul SDL un număr de 5 zone urbane marginalizate: ZUM A Mociur, ZUM B Dealu Crucii, ZUM C Traian Lalescu, ZUM D Moara Juracek, ZUM E Colonia Baraj Toate aceste cinci zone îndeplinesc simultan următoarele trei condiții impuse: (1) au un nivel scăzut de capital uman, (2) au un nivel scăzut de ocupare în sectorul formal și (3) au condiții de locuire precară.

Tabel 4: Indicatori cheie și praguri minime pentru validarea zonelor urbane marginalizate incluse în SDL GAL Reșița, calculați în cadrul Studiului de Referință

Criteria	Indicatori cheie	Prag minim al	ZUM A Mociur	ZUM B Dealu Crucii	ZUM C Traian Lalescu	ZUM D Moara Juracek	ZUM E Colonia Baraj
Capital uman	Proporția populației de 15-64 de ani care a absolvit maxim 8 clase (gimnaziu)	22 %	38,12 %	34,32 %	22,97 %	47,54 %	26,76 %
	Proporția persoanelor cu dizabilități, boli cronice sau alte afecțiuni care le limitează activitățile zilnice	8 %	17,27 %	43,7 %	50 %	31,25 %	27,78 %

	Proporția copiilor și adolescenților (0-17 ani) din populația totală	20,5 %	44,57 %	29,34 %	47,3 %	40,98 %	28,98 %
Ocuparea forței de muncă	Proporția persoanelor de 15-64 ani care nu sunt încadrate pe piața formală a muncii și nici nu urmează o formă de învățământ	22,5 %	61,81 %	37,03 %	50 %	43,75 %	33,33 %
Locuire	Proporția locuințelor supraaglomerate (< 15,33 m ² pe persoană)	54 %	71,82 %	56,3 %	100 %	100 %	56,25 %
	Nesiguranță locativă: proporția gospodăriilor ce nu dețin locuința în proprietate personală	12 %	83,64 %	34,04 %	90 %	93,75 %	77,78 %

Toți cei trei indicatorii cheie aferenți criteriului capital uman depășesc pragul minimal pentru fiecare din cele 5 ZUM, îndeplinind regula minimă ce impune ca oricare doi din cei trei să fie peste pragul minimal. Indicatorul cheie aferent criteriului ocuparea forței de muncă depășește pragul minimal pentru fiecare din cele 5 ZUM, îndeplinind regula minimă ce impune ca valoarea să fie peste 22.5%. Ambii indicatori cheie aferenți criteriului locuire depășesc pragul minimal pentru fiecare din cele 5 ZUM, îndeplinind regula minimă ce impune ca cel puțin unul dintre cei doi să se situeze peste pragul minimal.

Ca urmare a validării acestor 5 ZUM prin datele colectate de Studiul de referință, delimitarea teritoriului și declararea ZUM selectate pentru intervenții DLRC a fost asumată prin decizia nr. 2 a Comitetului Director din 18.11.2017, documentele aferente fiind incluse în Anexa 1 la prezenta SDL.

Precizăm faptul că ZUMurile validate și declarate prin studiul de referință se suprapun parțial și celor indicate de Atlasul Zonelor Urbane Marginalizate din România, cu mențiunea că anexa Atlasului care conține codurile de referință ale mapelor de recensare nu conține și conturul spațial aferent, această corelație ne-putând fi identificată în practică, cu suficientă precizie (au fost obținute doar contururile spațiale ale sectoarelor de recensare, nu și ale mapelor de recensare care le compun).

Datele obținute prin studiul de referință indică adresabilitatea SDL către toate cele 5 ZUM-uri având particularități și nevoi similare în materie de problematică a capitalului uman, ocuparea forței de muncă și locuire, așa cum va fi detaliat pe mai departe în subcapitolele următoare.

Singurul aspect care indică particularități diferite ține de criteriul etnic, având în vedere că o singură zonă urbană marginalizată a fost identificată a fi comunitate de tip roma este ZUM D Moara Juracek. Cu toate acestea, problemele cu care se confruntă persoanele aflate în risc de

sărăcie și excluziune socială necesită abordări și intervenții similare și interdependente, indiferent de etnie.

2.3 Analiza diagnostic a nevoilor, resurselor și problemelor populației din teritoriului SDL

Studiului de referință relevă informații ce surprinde diferențe semnificative ale profilului demografic și ocupațional al persoanelor din ZUM, comparat cu restul celor din teritoriul SDL sau oraș, ceea ce indică situația de marginalizare a acestora. Având în vedere numărul mare de ZUMuri și ZUFuri vizate de SDL, unele detalii nu au putut fi incluse în limita de pagini impusă în SDL, detalierea fiind disponibilă însă în Studiul de Referință și anexele aferente.

2.3.1 Populația și caracteristicile demografice

ZUMurile conțin o populație tânără și în creștere, având în vedere numărul de copii / familie. Din analiza structurii populației pe categorii de vârstă reiese că ZUM înregistrează o pondere semnificativ mai mare a populației tinere, 37% dintre locuitori fac parte din categoria 0-17 ani, comparat cu 21% o medie la nivelul ZUFurilor. ZUMurile înregistrează un procent scăzut al categoriei de vârstă de peste 65 de ani de 7% (ca medie), spre contrast cu tendința generală de îmbătrânire a populației de la nivelul orașului și ilustrată și în ZUF, unde în medie se înregistrează 20% populație peste 65 de ani. Defalcarea pe fiecare zonă în parte se poate vedea în tabelul de mai jos și în mai mare grad de detaliu în studiul de referință.

Tabel 5: Structura populației pe categorii de vârstă

Categorii de vârstă	Total SDL	Total ZUF	Total ZUM	ZUM A Mociur	ZUM B Dealu Crucii	ZUM C Traian Lalescu	ZUM D Moara Juracek	ZUM E Colonia Baraj
Între 0-17 ani	26%	21%	37%	44,57%	29,34%	48,61%	42,55%	46,00%
Între 18-64 ani	58%	59%	58%	49,85%	61,81%	48,61%	57,45%	44,00%
Peste 65 ani	16%	20%	7%	5,57%	8,86%	2,78%	0,00%	10,00%

Majoritatea ZUM-urilor, precum și majoritatea a ZUF-urilor (ZUF 1, ZUF 4, ZUF 5) înregistrează o populație majoritar de gen feminin. Doar 3 zone, respectiv ZUM E, ZUF 2 și ZUF 3 au un raport relativ egal al persoanelor de gen feminin cu cele de gen masculin.

În privința apartenenței etnice, proporția celor care s-au declarat de etnie roma și/sau maghiară întrunește un scor ne semnificativ în ZUM A, ZUM B, ZUM C, ZUM E (sub 5%) comparativ cu un procent de peste 90% al celor care s-au declarat ca fiind români. Prin urmare, comunitățile din aceste zone sunt de tip non-roma. În cazul ZUM D, 15 persoane din totalul celor 16 respondenți la chestionarul pe gospodărie s-au declarat a fi de etnie roma, a 16-a persoană înregistrând un non-răspuns. Așadar, comunitatea din ZUM D este una de tip roma. De menționat că și ZUF D Stavila, aferent ZUM D a înregistrat un procent de 18.75% populație auto-declarată de etnie romă fiind singurul ZUF care se califică a fi de tip roma. În contrast cu datele cantitative, declarațiile colectate în cadrul focus grupurilor dar și al întrunirilor publice indică faptul că și în ZUM-urile A, B, C și E cetățenii se consideră sau fac referire unii la alții ca

108 d

fiind "țigani", o parte din conversații având loc în limba romani. De asemenea, aceste cartiere sunt prezentate în media locală ca fiind cartiere de romi/de țigani.

Cele mai numeroase, ca populație, ZUMuri sunt A. Mociur și B. Dealu Crucii, înregistrând în jur de 1000 de persoane fiecare. Restul celor 3 ZUM se situează între 50-100 de persoane, având însă și populație fluctuantă (persoane care migrază în afară temporar, rude care se relocă din alte localități și vin să locuiască împreună cu familia extinsă în Reșița ș.a.).

Tabel 6: Estimarea numărului de persoane din teritoriul SDL

Populație estimată	Teritoriu SDL (estimat)	Total ZUM	ZUM A Mociur	ZUM B Dealu Crucii	ZUM C Traian Lalescu	ZUM D Moara Juracek	ZUM E Colonia Baraj
Nr. persoane	19.444	2.244	910	1.165	72	47	50

Nivelul de educație al adulților din gospodăriile zonelor urbane marginalizate este predominant gimnazial (ZUM A, ZUM B, ZUM E) sau primar (ZUM C și ZUM D), fapt ce indică o incidență foarte mare a părăsirii timpurii a școlii. În detaliu, predomină studiile primare și gimnaziale în cazul persoanelor de gen feminin (ZUM A, ZUM B) și sunt mai multe persoane de gen masculin cu studii liceale (ZUM A 8,18% comparativ soțiile de doar 3,64%) sau școli profesionale (ZUM B 17% față de 8% în cazul soțiilor). Conform studiului de referință, persoane cu nicio formă de studii se înregistrează în ZUM C, ZUM E, dar mai ales în ZUM D, unde procentul celor care nu au urmat nici o formă de învățământ (*fără studii*) este ridicat, în special în cazul persoanelor de gen feminin. Astfel, ZUM D Moara Juracek înregistrează cel mai slab nivel de educație al adulților, urmat de ZUM A Mociur și ZUM C Traian Lalescu.

Corelat cu nivelul scăzut de educație al adulților și nivelul de calificare al acestora este foarte scăzut. Peste 50% din adulții respondenți la chestionar sunt necalificați în ZUM A. Mociur, ZUM C. Traian Lalescu și ZUM D. Moara Juracek – detalii în tabelul de mai jos. Nivelurile de calificare înregistrate în ZUMurile aferente e mult superior. Spre exemplu în ZUM 1: Lunca (aferent Mociur), doar 10,87% din adulții respondenți la chestionar nu au calificare, față de 62,73% în ZUM.

Tabel 7: Nivelul de calificare al adulților din gospodăriile chestionate

ZUM A Mociur		ZUM B Dealu Crucii		ZUM C Traian Lalescu		ZUM D Moara Juracek		ZUM E Colonia Baraj	
Adult 1 (respondent)	Adult 2 (soț/soție)	Adult 1 (respondent)	Adult 2 (soț/soție)	Adult 1 (respondent)	Adult 2 (soț/soție)	Adult 1 (respondent)	Adult 2 (soț/soție)	Adult 1 (respondent)	Adult 2 (soț/soție)
62,73%	46,36%	34,07%	34,07%	55,97%	15,00%	50 %	56,25%	44,44%	5,56%

Fenomenul abandonului școlar este ridicat în ZUM A (42%) și ZUM B (29%) și nesemnificativ în celelate 3 ZUMuri, cu populație mai redusă. În cele două ZUM-uri cu această problemă, cauzele principale sunt pentru ZUM A. Mociur: lipsa de interes față de școală, lipsa resurselor financiare și sarcina, respectiv pentru ZUM B. Dealu Crucii: lipsa banilor, lipsa de motivație/interes față de școală, lipsa de suport din partea școlii. Participarea la școală a copiilor ridică semne de îngrijorare doar în ZUM B Dealu Crucii unde 37,04% dintre respondenți declară că există copii în familie, însă doar 22,96% declară că aceștia participă permanent la programul școlar.

Proporția populației de 15 - 64 de ani care a absolvit maxim 8 clase (gimnaziu) la nivelul celor 5 ZUM-uri este de 34%, cu niveluri mai ridicate în ZUM A. Mociur și ZUM D. Moara Juracek.

Tabel 8: Proporția populației de 15 - 64 de ani care a absolvit maxim 8 clase (gimnaziu)

ZUM A Mociur	ZUM B Dealu Crucii	ZUM C Traian Lalescu	ZUM D Moara Juracek	ZUM E Colonia Baraj
38.12%	34.32%	22.97%	47.54%	26.67%

Date din tabelul de mai sus indică și un nivel al ratei de părăsire timpurie a școlii foarte ridicat raportat la ținta stabilită de Guvern: respectiv până în 2020 doar 11,3% din tineri să fi finalizat cel mult clasa a VIII-a.

Proporția persoanelor cu dizabilități, boli cronice sau alte forme de boală care le limitează activitatea zilnică înregistrează cotele cele mai ridicate ZUM B 43,7% și ZUM C 50%. Aproape jumătate dintre respondenți admit că sunt în imposibilitatea de a-și plăti tratamentul necesar și nu reușesc să aibă acces la medicul specialist sau la un tratament de recuperare.

Tabel 9: Proporția persoanelor cu dizabilități, boli cronice sau alte afecțiuni care le limitează activitățile zilnice

ZUM A Mociur	ZUM B Dealu Crucii	ZUM C Traian Lalescu	ZUM D Moara Juracek	ZUM E Colonia Baraj
17,27 %	43,7 %	50 %	31,25 %	27,78 %

2.3.2 Ocupare, mediul de afaceri și protecție socială

Gradul de ocupare a membrilor familiei înregistrează cea mai mare rată în ZUM B și ZUM E, cu cifre semnificativ mai reduse în ZUM C Traian Lalescu, conform datelor colectate în Studiul de referință. Pentru toate ZUM-urile, gradul de ocupare pentru femei este mai scăzut decât pentru bărbați. Din datele colectate reiese un număr semnificativ al persoanelor de gen feminin care se declară casnice și care se situează ca vârstă în zona populației active (18-64 ani) în ZUM A și ZUM B.

Tabel 10: Gradul de ocupare al membrilor familiei

ZUM A Mociur	ZUM B Dealu Crucii	ZUM C Traian Lalescu	ZUM D Moara Juracek	ZUM E Colonia Baraj
34%	50,37 %	15 %	37,50 %	50,00 %

Sectorul de activitate care deține cel mai ridicat procent este cel industrial, completat în ZUM D și ZUM E de cel al profesiilor libere, iar la ZUM E se mai adaugă și domeniul silviculturii.

Tineri (16-24 ani) care nu sunt încadrați în muncă și nici nu urmează o formă de educație sau formare, Studiul de referință indică un procent de 12,73% în ZUM A, 71,85% în ZUM B în aceste situații.

Cât privește proporția persoanelor de 15-64 ani care nu sunt încadrate pe piața formală a muncii și nici nu urmează o formă de învățământ, nivelurile cele mai ridicate au fost înregistrate în ZUM A Mociur și ZUM C Traian Lalescu, așa se vede tabelul de mai jos.

Tabel 11: Proporția persoanelor de 15-64 ani care nu sunt încadrate pe piața formală a muncii și nici nu urmează o formă de învățământ

ZUM A Mociur	ZUM B Dealu Crucii	ZUM C Traian Lalescu	ZUM D Moara Juracek	ZUM E Colonia Baraj
61,81 %	37,03 %	50 %	43,75 %	33,33 %

110 d

Ca afaceri locale, în teritoriul de referință al SDL se situează cele două uzine (TMK – Combinatul Siderurgic și UCMR. În plus, în vecinătatea ZUM A. Mociur este situat și Parcul Industrial Valea Țerovei, unde la acest moment își desfășoară activitatea Autoliv. În rest, conform situației primite de la ONRC, pe teritoriul SDL și mai precis în perimetrele și proximitatea ZUM își desfășoară activitatea în principal mici întreprinzători și activități de tip magazin mixt și service auto.

Ca situație a locurilor de muncă, conform datelor publicate de AJOFM în 2017, în Reșița au fost scoase la concurs 71 de poziții vacante în mare parte constând în meserii precum lăcătușerie, sudor, topitor, turnător, șofer, bucătar, lucrători în confecții și ale poziții cu calificare mai avansată (inginer, inspector în securitatea muncii ș.a.). Astfel, raportat la nivelul redus de calificare al persoanelor din ZUM, aceste locuri de muncă sunt foarte greu de acceștia.

În privința veniturilor lunare nete ale familiei, populația din ZUM-uri declară venituri foarte mici. Astfel în ZUM A și ZUM C peste 50% din respondenți declară venituri de sub 1000 lei/ lună pe familie – a se vedea tabelul de mai jos. Nivelul veniturilor diferă fragrant între ZUM-uri și ZUFuri, în ZUF-uri proporția cea mai mare o au gospodăriile cu venituri peste 2.000 lei / lună.

Tabel 12: Venitul lunar net al familiei

	ZUM A Mociur	ZUM B Dealu Crucii	ZUM C Traian Lalescu	ZUM D Moara Juracek	ZUM E Colonia Baraj
Sub 1.000 lei	50.91 %	33.33 %	35,00 %	31,25%	22,22%
între 1.001 – 2.000 lei	41.82 %	47.41 %	20,00 %	50,00%	44,44%
Peste 2.000 lei	6.36 %	15.56 %	10,00 %	6,25%	5,56%
Fără venit	0.00 %	0.74 %	5,00 %	0,00%	0,00%
	ZUF 1	ZUF 2	ZUF 3	ZUF 4	ZUF 5
Sub 1.000 lei	22,83%	20,78%	10,00%	15,42%	9,23%
între 1.001 – 2.000 lei	34,78%	32,21%	18,33%	26,67%	44,62%
Peste 2.000 lei	41,30%	44,42%	71,67%	53,75%	46,15%
Fără venit	0,00%	0,52%	0,00%	0,00%	0,00%

Din punct de vedere al structurii cheltuielilor, pe primul loc în topul cheltuielilor familiei se situează cheltuielile cu produsele alimentare, urmate de cheltuielile cu locuința. În ZUM B și ZUM E se remarcă ponderea cheltuielile legate de transport având în vedere departarea și conexiunea deficitară a zonelor cu restul orașului. În ZUM C și ZUM E cheltuielile legate de sănătate sunt similare cu cele pentru facturile legate de locuință și utilități. O pondere importantă o au și cheltuielile cu băuturi alcoolice și tutun, în special în ZUM D și ZUM B. Structura cheltuielilor se diferențiază prin prezența mai ridicată în ponderea cheltuielilor a concediilor, cheltuielilor cu cultura și recreerea, a comunicațiilor, a hotelurilor/restaurantelor/cafenelilor.

Aproximativ 50% din populația din ZUMurile A, B și D declară ca surse de venitale familiei pensia alimentară, ajutorul maternal / alocațiile pentru copii. Pensiile sunt de asemenea o sursă importantă de venit menționată de respondenții din ZUM B (46,67%), ZUM D (38,89%)

111 d

și ZUM C (30%). Salariile sunt sursa de venit menționată cu cea mai mare pondere doar în ZUM E (44,44%).

2.3.3. Locuire și acces la utilități

Conform datelor furnizate de Serviciul Public „Direcția de Asistență Socială” din Primăria Municipiului Reșița și a întâlnirilor cu reprezentanți ai Direcției Poliției Locală Reșița nu au fost identificați copii și tineri ai străzii sau persoane fără adăpost în raza teritoriului SDL.

Numărul total de locuințe ZUM A Mociur este 107 locuințe, din care 92 sunt locuințe ale statului închiriate. Persoanele care locuiesc în chirie dețin contracte de închiriere cu Primăria în proporție de 56%. De asemenea, din analiza datelor statistice, 15% dintre persoane dețin locuințele în proprietate personală și declară ca posedă acte asupra acestora (contracte de vânzare-cumpărare sau alte forme legale).

Numărul total de locuințe din ZUM B Dealul Crucii de 134 locuințe, o zonă preponderentă de case care se află într-un procent de peste 58% în proprietatea privată și 37% se află în proprietatea statului. Persoanele care locuiesc în chirie dețin contracte de închiriere cu Primăria în proporție de 38%. De asemenea, din analiza datelor statistice, 59% dintre persoane dețin locuințele în proprietate personală și declară ca posedă acte asupra acestora (contracte de vânzare-cumpărare sau alte forme legale). Numărul total de locuințe din Numărul ZUM C Traian Lalescu este de 20 locuințe, din care 18 sunt locuințe ale statului și 2 în proprietate privată.

Numărul total de locuințe din ZUM D Imobilul din zona Moara Juracek este de 16 și este format din apartamente/ garsoniere la bloc care se află în proprietatea statului (a Consiliului Local al municipiului Reșița); persoanele care locuiesc în chirie dețin contracte de închiriere cu Primăria, iar o singură persoană a declarat că deține *contract de mână cu proprietarul*.

Numărul total de locuințe din ZUM E Colonia Baraj este format din 18 locuințe supraaglomerate aflate toate în proprietatea statului. Mai există 4 case aflate în proprietate personală, pentru 3 există acte de proprietate (1 certificat de moștenitor, 2 contracte de vânzare-cumpărare) și 1 caz declară ca se află în alte situații. Persoanele care locuiesc în chirie, 11 dețin contracte de închiriere cu municipalitatea.

Conform datelor furnizate de Direcția de Administrare a Domeniului Public și Privat Reșița în zonele urbane funcționale se regăsesc 430 locuințe de stat repartizate pre închiriere. În plus au fost identificate 24 locuințe ce prezintă degradări fizice și nu pot fi închiriate. În ZUF-uri, ZUF 1 peste 60 % din locuințe sunt proprietate personală, proprietarii dețin acte de proprietate de tip vânzare-cumpărare sau certificate de moștenire. În ZUF 2, ZUF 3, ZUF 4, ZUF 5 peste 75% din locuințe sunt proprietate personală, proprietarii dețin acte de proprietate de tip vânzare-cumpărare sau certificate de moștenire, iar marea majoritate a gospodăriilor sunt la casă în ZUF 4, ZUF 5 (peste 80%). Din apartamentele aflate în chirie în ZUF-uri, majoritatea sunt în proprietatea Primăriei, iar chiriașii dețin contracte de închiriere. Locuințele sunt construite din Unități prefabricate / cărămizi, BCA și altele în cazul ZUM C 100%, ZUM A 93%, ZUM B 46%,

ZUM E predominant. Alte materiale utilizate sunt paiantă și chirpici în ZUM A 3%, alte materiale (pfl, osb, sticla etc.) în ZUM B 49%, iar ZUM D 100% din alte materiale (PFL, OSB, sticlă) și din paiantă/ chirpici. ZUM E conține o diversitate mai ridicată de materiale având și locuințe din beton și 1 din lemn (bârne, scânduri).

Se observă o proporție a locuințelor supraaglomerate ($< 15,33 \text{ m}^2$ pe persoană) foarte ridicată ajungând la valori maxime ZUM C 100%, ZUM D 100%, ZUM A 71,82%, ZUM B 56,3%, ZUM E 56, 25%. Din punct de vedere a stării locuitorilor acestea sunt în general neîntreținute suferind avarii în principal în zona acoperișului. Locuințele sunt construite din Unități prefabricate / cărămizi, BCA și altele în cazul ZUM C 100%, ZUM A 93%, ZUM B 46%, ZUM E predominant. Alte materiale utilizate sunt paiantă și chirpici în ZUM A 3%, alte materiale (pfl, osb, sticla etc.) în ZUM B 49%, iar ZUM D 100% din alte materiale (PFL, OSB, sticlă) și din paiantă/ chirpici. ZUM E conține o diversitate mai ridicată de materiale având și locuințe din beton și 1 din lemn (bârne, scânduri).

Din punct de vedere al conectării la utilități publice se observă o lipsă a bransamentelor la rețeaua de canalizare deși aceasta există în teren. Referitor la dotarea locuințelor cu bucătărie și baie, ambele se situează în interiorul locuinței în ZUM A, dar în ZUM B 34% dintre gospodării dețin toaletă/WC în afara locuinței. În imobilul din ZUM C doar 10 locuințe au baie proprie, iar pentru 18 toaleta (WC) se situează în interiorul spațiului locativ, iar bucătăria se situează în interiorul locuinței în 13 cazuri, pentru 4 gospodării se află în afara locuinței, iar un caz declară că nu are bucătărie. În imobilul ZUM D 15 locuințe nu au baie proprie, iar pentru 14 toaleta (WC) se situează în interiorul spațiului locativ, iar pentru 2 gospodării toaleta este în exteriorul locuinței; bucătăria se situează în interiorul locuinței în 15 cazuri, pentru o gospodărie se află în afara locuinței. În ZUM E 14 locuințe nu au baie proprie, iar pentru 13 toaleta (WC) se situează în exteriorul spațiului locativ, iar pentru 5 gospodării toaleta este în exteriorul locuinței; bucătăria se situează în interiorul locuinței în 11 cazuri, pentru o gospodărie se află în afara locuinței, iar 2 gospodării nu au bucătărie.

Încălzirea se realizează prin sobe/centrală cu combustibil pe bază de lemne și cărbune în ZUM A 80%, ZUM B 58%, ZUM C 30% (7 locuințe), ZUM D 93%, ZUM E 100% din respondenți, conform studiului de referință. Alimentarea curentă cu apă se realizează în ZUM A, ZUM B, ZUM C, ZUM D (93%) de la rețeaua publică în interiorul locuințelor, însă cu toate acestea în procent de 70% ZUM A, respectiv 45% (în ZUM B și ZUM C) și 87% ZUM D nu există instalații de apă caldă în gospodării. ZUM B și ZUM C între 65% și 97% locuințe sunt conectate la rețeaua de apă, electricitate și gaze naturale. Canalizarea lipsește în 56% ZUM D și 1/20 ZUM C, conectare la gaze naturale lipsește în 82% din ZUM D, iar în 88% din locuințele evaluate în ZUM E lipsesc atât canalizarea cât și conectarea la gaze naturale. ZUM E are o situație particulară, unde 83% din locuințele evaluate nu sunt conectate la rețeaua de apă; alimentarea curentă cu apă se realizează în sistem propriu în 30% din cazuri, 60% din gospodării au apă în exteriorul locuințelor, 88% din gospodării nu au instalații de apă caldă, iar 88% sunt conectate la

electricitate. Singurele datorii menționate sunt pentru sectorul apă/canal (ZUM A, ZUM B), încălzire (ZUM, ZUM C), electricitate (ZUM B).

2.3.4 Accesul la instituții și servicii publice

În privința accesului la servicii, cel mai ușor de atins pentru locuitorii ZUM A și ZUM B este declarat indicatorul *magazine cu produse de utilitate curentă*. Accesul la serviciile publice reprezintă principala problemă identificată în ZUM B de locuitori întrucât toți itemii (cu o singură excepție) au înrunit scoruri negative pe scala de răspunsuri (*destul de greu și foarte greu*). Aceste răspunsuri indică gradul de izolare/ marginalizare a ZUM Dealul Crucii.

În privința accesului la servicii, locuitorii ZUM C și ZUM D declară accesul destul de facil la instituții și servicii publice, serviciile educaționale fiind la o distanță între min 0.27 - 0.35 km respectiv min 0.1 - 2.3 km, serviciile medicale min 1.45 km respectiv min 4 km, iar dotări sportive/recreative la o distanță de min 0.3 km ZUM C, respectiv min 2.3 km ZUM D. Accesul cel mai dificil la servicii și instituții publice este pentru locuitorii ZUM E, care se află la o distanță între min 5 – 9 km.

În privința accesului la serviciile medicale, conform studiului de referință se constată faptul că în toate zonele urbane marginalizate peste 70% din familii au toți membrii în evidența unui medic de familie, ponderea cea mai mare fiind în ZUM C, unde familiile chestionate sunt înscrise cu toți membrii în evidența unui medic de familie și efectuează controale periodice, cu un singur caz declarat excepție. Controalele medicale periodice sunt declarate de 62% din ZUM A, 40% ZUM B, 81% ZUM D, 72% ZUM E. În privința asigurării medicale doar în ZUM B și ZUM C se remarcă o majoritate (circa 70%) a respondenților care dețin o asigurare medicală, alta în afară de cea a copiilor, situația cea mai gravă fiind în ZUM A unde 81% nu dețin o asigurare medicală alta în afară de cea a copiilor pentru care există gratuitate.

Spațiile de recreere și de petrecere a timpului liber, parcurile, terenurile de sport, locurile de joacă pentru copii sunt fie insuficiente sau deteriorate și nesigure pentru majoritatea ZUM-urilor. Din punct de vedere al serviciului de transport public ZUM A și B nu sunt deservite fiind necesare investiții în extinderea rețelei de transport în paralel cu modernizarea infrastructurii rutiere. O situație deosebită se regăsește și în situația ZUM E Colonia Baraj datorită localizării la marginea municipiului peste o barieră naturală (Râul Bârzava) ce nu permite accesibilizarea transportului public. ZUM C Traian Lalescu și D Moara Juracek sunt deservite 3 linii de transport public.

Zonele urbane funcționale sunt deservite în totalitate de 5 din cele 6 linii de transport public fiind nevoie de înlocuirea materialului rulant datorită vechimii acestora.

Din punct de vedere al locurilor de parcare în ZUM-urile A Mociur și B Dealul Crucii sunt reprezentate de parcaje informale de reședință la marginea drumului, în ZUM C Traian Lalescu există garaje ce pot fi închiriate de la municipalitate, în ZUM D Moara Juracek se regăsesc parcaje stradale iar în ZUM E Colonia Baraj lipsesc datorită imposibilității accesului auto dinspre

11901

oraș. În toate cele zonele urbane funcționale există parcaje de reședință, la marginea drumului sau amenajate.

2.3.5. Analiza problemelor comunitare ale diferitelor zone distincte din teritoriul SDL, cu accent pe ZUM

2.3.5.1. Persoanele aflate în risc de sărăcie sau excluziune socială

În complementar tuturor informațiilor prezentate în capitolele anterioare, datele colectate prin Studiul de referință stau la baza estimării numărului de persoane aflate în risc de sărăcie de pe raza teritoriului SDL.

Pentru această estimare s-a utilizat metodologia UE (indicatorul relativ de măsurare) ce ia în calcul un prag al riscului de sărăcie stabilit la 60 % din mediana națională a veniturilor disponibile pe adult-echivalent.

Din corelația realizată între numărul /componenta familie și venitul declarat, au reieșit următoarele ponderi ale populației aflate în risc de sărăcie și excluziune socială estimate pe ZUM și ZUF aferente SDL.

Tabel 13: Populația aflată în risc de sărăcie și excluziune socială estimată la nivelul ZUM-urilor și ZUF-urilor din SDL

ZUM	%	ZUF	%
ZUM A. Mociur	50.91	ZUF 1 – Lunca Pomostului și Ind. Mociur	22.83
ZUM B. Dealu Crucii	33.33	ZUF 2 – Rânduri, Orașul Vechi Muncitoresc	20.78
ZUM C. Traian Lalescu	35.00	ZUF 3 – Libertății, Independenței, Pod TMK	10.00
ZUM D. Moara Juracek	31.25	ZUF 4 – Cartier Stavila și Marginea	15.42
ZUM E. Colonia Baraj	22.22	ZUF 5 – Cartierul Lend	9.23
Medie ZUM (ponderată)	40.22	Medie ZUF (ponderată)	18.88

Astfel, din analiza datelor colectate prin studiul de referință, reiese o diferență semnificativă de nivel al sărăciei între zonele urbane marginalizate și zonele urbane funcționale aferente acestora. În medie, ponderea populației în risc de sărăcie și excluziune socială estimată în ZUM este de 40,22%, ceea ce indică o populație de 903 persoane. Deși ponderea populației în risc de sărăcie astfel estimată în ZUF este mai puțin de jumătate față de cea înregistrată în ZUM, cu toate acestea având în vedere raportarea la o populație mai extinsă, totalul estimat al numărului de persoane aflate în risc de sărăcie în ZUF este de 3247. Astfel, totalul populației estimate a fi în risc de sărăcie și excluziune socială în teritoriul SDL este de 4150 persoane.

Zona care înregistrează cea mai mare pondere a persoanelor în risc de sărăcie și excluziune socială este ZUM A. Mociur, ZUM C. Traian Lalescu, ZUM B. Dealu Crucii și ZUM D. Moara Juracek. ZUM E. Colonia Baraj are o pondere mai redusă, ceea ce indică faptul că problemele și nevoile principale ale zonei țin de accesibilitate redusă/izolare și locuire precară.

Astfel, trebuie avut în vedere că metoda utilizată de analiză ia în calcul sărăcia monetară, însă aceste date trebuie văzute împreună cu informațiile și datele colectate din observațiile de teren și datele calitative, care indică o profunzime mai mare a fenomenului de sărăcie și marginalizare, accentuat de probleme de locuire, sănătate, izolare și acces redus la servicii.

Criterii asumate de stabilire a grupului țintă

Populația în risc de sărăcie sau excluziune socială din teritoriul SDL formează comunitatea marginalizată care reprezintă grupul țintă vizat în mod obligatoriu în cadrul proiectelor POR și POCU aferente listei indicative de intervenții a SDL prezentate în Anexa 21, în Etapa III a mecanismului DLRC.

Pe lângă acest criteriu de definire a grupului țintă, persoanele din teritoriul SDL care vor face parte din grupul țintă pentru intervențiile propuse prin SDL se încadrează într-una din următoarele categorii, indicate în fișele de intervenție prezentate în Anexa 21:

- ▶ persoane adulte șomere sau inactive;
- ▶ persoane care nu au acte de identitate (inclusiv copii fără CNP);
- ▶ persoane cu dizabilități;
- ▶ persoane vârstnice aflate în situații de dependență, mai ales persoanele vârstnice care locuiesc singure și/sau nu sunt autonome și nu beneficiază de sprijin în gospodărie;
- ▶ copii în situații de dificultate;
- ▶ tinerii care au părăsit instituțiile de tip rezidențial;
- ▶ adulți cu unul sau mai mulți copii în sistemul de protecție specială;
- ▶ părinți/ tutori/ îngrijitori informali ai ante-preșcolărilor/preșcolărilor/elevilor cu risc de părăsire timpurie a școlii;
- ▶ persoane care au părăsit de timpuriu școala și care participă la programe de tip a doua șansă;
- ▶ familiile fără o situație clară cu privire la actele de proprietate asupra locuinței și/sau terenului pe care locuiesc, precum și persoanele fără adăpost;
- ▶ copii/ tineri/ adulți/ vârstnici cu probleme de sănătate mintală, cu măsură de protecție specială etc.;
- ▶ victime ale violenței domestice și familiile cu risc de violență domestică, victime ale traficului de persoane.

De asemenea, în estimarea numărului de beneficiari vizați de intervențiile propuse, pentru proiectele POCU din totalul grupului țintă sprijinit (roma și non-roma), persoanele care au domiciliu/locuiesc în ZUM vor reprezenta un procent cel puțin egal cu ponderea locuitorilor din ZUM în totalul populației din teritoriul SDL (ZUM și zona urbană funcțională), în conformitate cu rezultatele Studiului de referință, respectiv 11,5%. În cazul proiectelor POR, persoanele incluse în grupul țintă vor avea domiciliul pe teritoriul SDL.

2.3.5.2. Problemele comunitare din perspectiva cetățenilor și a autorităților/instituțiilor

Pentru analiza problemelor comunității din perspectiva cetățenilor a fost realizat un sondaj de opinie ce a colectat date privind satisfacția cetățenilor cu privire la diferite aspecte ale calității vieții acestora. În plus au fost realizate focus grupuri cu cetățenii în fiecare ZUM și întâlniri tematice cu participarea autorităților și instituțiilor. Informațiile astfel colectate exced spațiul alocat al acestui capitol însă se regăsesc ca bază în popularea cu concluzii ale celorlalte capitole precum și în Studiul de referință capitolul B. Interpretarea datelor de tip cantitativ.

În ZUM. A Mociur și ZUM B. Dealu Crucii, cele mai populate ZUM-uri, oamenii se declară mai nemulțumiți de cartier în ansamblu, decât de locuința personală. Și în ZUF II Rânduri/Orașul Vechi oamenii nu se nemulțumiți de locuințe și cartier, fapt ce poate fi corelat cu izolarea și degradarea fondului construit asociate părții vechi a orașului din vecinătatea combinatului. Accesul la serviciile educaționale, medicale și la facilitățile de transport reprezintă indicatorii care au acumulat cele mai mari procente pe scala negative, în special în ZUM-urile la care accesul se realizează cu dificultate din cauza izolării sau a accesibilității proaste (ZUM A, ZUM B și ZUM E).

Accesibilitatea e un subiect care diferențiază ZUMurile – spre ex. peste 70% din respondenții din ZUM A, B și E consideră a fi foarte prost accesul rutier, față de 0% respectiv 8% în ZUM C și ZUM D, situate la drumul principal, situație corelată și cu satisfacția privind colectarea gunoierului și accesul la diferite servicii și funcții de aprovizionare. La întrebarea referitor la ce anume ar trebui schimbat în zona pentru a îmbunătăți condițiile de viață ale rezidenților, locuitorii din ZUM A și ZUM B sunt preocupați în principal de accesibilitate, ZUM D de aspectul exterior și curățenie.

Cu privire la siguranța zonelor și actele de vandalism, opiniile colectate din ZUMurile A, B, C sunt relativ echilibrate, cei din ZUMurile D și E consideră în marea majoritate că acestea nu ar fi deloc o problemă. Violența în familie e considerată a fi o problemă foarte serioasă pentru 41,2% dintre locuitorii din ZUM B. În rest rezidenții din ZUM-uri și ZUF-uri nu consideră această problemă prea/foarte serioasă. Relațiile cu vecinii sunt în general destul de bune și foarte bune. Când privește situația locuinței, oamenii din ZUM-uri au perspectivele cele mai puțin optimiste, cu precădere cei din ZUM B, C și D, comparat cu cei din ZUF. Pe de altă parte, perspectiva asupra cartierului în ansamblu este mai puțin optimistă atât pentru cei din ZUM-uri cât și cei din ZUF-uri, ceea ce denotă lipsa încrederii în investiții și dezvoltarea orașului.

Cei mai mulți oameni vor să se mute din cartierul lor din ZUF II Rânduri/Orașul Vechi (36,8%) și ZUM B Dealu Crucii (35,3%), fapt din nou potențial asociat cu degradarea fondului construit și accesibilitatea redusă.

Focus grupurile au reprezentat cea mai bogată sursă de informație privind perspectiva cetățenilor asupra problemelor comunității. Toate ZUM-urile deplâng condiții de locuire precară (cu ZUM B ca prioritarizare relativ redusă). Accesibilitatea afectează în principal ZUM A, B și E.

Problema poluării afectează ZUM B Dealu Crucii, prin proximitatea cu halda de steril. Spațiile publice degradate semnalate de cetățenii din ZUM A, B și D.

2.4. Acțiunile desfășurate anterior în teritoriul SDL

Diferite instituții și ONGuri locale au implementat diverse proiecte în Reșița în ultimii ani având printre beneficiari și persoane din zonele urbane marginalizate ale orașului, însă fără să fi ținut cu precădere aceste zone sau să fi urmărit un anumit tip de impact zonal la nivelul orașului. Așadar, proiectele pe care le prezentăm în cele ce urmează nu au vizat, în mod deliberat, teritoriul SDL ci au cuprins, într-o paletă mai extinsă de beneficiari, și persoane ce provin din teritoriul SDL. Aceast fapt arată și confirmă de altfel lipsa – și nevoia – de acțiuni concentrate la nivel teritorial pentru a adresa sărăcia și excluziunea socială din aceste cartiere, pentru a urmări și asigura un impact mai consistent și durabil.

Titlul proiectului:	Modernizare/ Reabilitare cladire pentru înființarea Centrului de Zi ABC
Perioada:	28 SEP 2011 - 27 SEP 2013
Bugetul (în lei):	2,674,109.28 LEI
Sursa de finanțare:	POR
Aplicantul:	Primăria Municipiului Reșița
Partenerii:	n/a
Principalele activități:	(1) Lucrari de construcție si modernizare cladire centru (suprafața desfasurata: 434,50 mp), (2) Dotarea centrului, (3) Program de training pentru personalul ce va fi implicat în furnizarea serviciilor specializate în cadrul Centrului de zi ABC.
Numărul și tipul grupului țintă vizat:	Centrul oferă servicii unui număr de aproximativ 30 de copii din medii defavorizate
Zona distinctă din teritoriu:	Investiția a fost realizată pe teritoriul cuprins în SDL ca ZUF 2 – Rânduri, Orașul Vechi Muncitoresc
Stadiul:	Finalizat

Titlul proiectului:	„Acces egal pe piața muncii” POSDRU 165/6.2/S/143143
Perioada:	29.04.2014 - 15.12.2015
Bugetul (în lei):	3.745.776,60 RON
Sursa de finanțare:	POS DRU
Aplicantul:	Asociația de Binefacere Pro Vitam

118 d

Partenerii:	Patronatul Român
Principalele activități:	(1) Identificare, recrutare și selecție grup țintă, (2) Consiliere și informare profesională, (3) Activități de formare profesională, (4) Mediere, (5) Inițierea a două Centre de Incluziune Socială, (6) Campanii de promovare a unui stil de viață sănătos.
Numărul și tipul grupului țintă vizat:	Informare și consiliere profesională pentru 836 de persoane; Formare profesională și certificare pentru un număr de 653 persoane provenind din grupuri vulnerabile (100 persoane de etnie romă, 101 persoane cu dizabilități, 102 tineri care au parasit sistemul de stat de protecție a copilului, 350 femei); Mediere pe piața muncii pentru 240 persoane;
Zona distinctă din teritoriu:	Proiectul nu a vizat o zonă distinctă specifică, având beneficiari din 2 regiuni de dezvoltare (Reg. Vest – Reșița și Reg. BI – București). Au existat și beneficiari din zonele marginalizate cuprinse în teritoriul SDL.
Stadiul:	Finalizat

Proiectelor de mai sus se adaugă:

- ▶ Lucrările de extindere a rețelei de apă și canal de care va beneficia ZUM Dealu Crucii. Precizăm ca această lucrare face parte dintr-un pachet de lucrări componente ale proiectului cadru "Modernizarea infrastructurii de apă și apă uzată din județul Caraș Severin", cofinanțat din Fondul de Coeziune prin POS Mediu, în valoare totală de 492.846.686 lei și implementat de AquaCaraș SA, sub tutela ADI Acvabanat. Lucrările sunt preconizate a fi finalizate în câteva luni, așadar nu se poate estima încă numărul de brașări, așadar numărul de beneficiari și impactul investiției;
- ▶ Acțiunile Fundației Humanitas Pro Deo de susținere a unor programe de tip afterschool în școlile primare din ZUM Mociur și ZUM Dealu Crucii. Această activitate este finanțată din donații individuale, sponsorizări și venituri obținute de la magazinul de valorificare a hainelor la mâna a doua donate de prietenii ai fundației. În total beneficiază de această activitate aproximativ între 50-60 de copii din ambele școli, cărora li se servește o masă caldă și sunt sprijiniți de cadrele didactice în pregătirea temelor;
- ▶ Programul Grădinița Estivală, desfășurat de organizația Salvați Copii în ultimii 3 ani în școala din Mociur, timp de 2 luni în intervalul vacanței de vară. Astfel Reșița a fost unul dintre cele 17 orașe care au beneficiat de acest sprijin din partea organizației Salvați Copii, în cadrul unui proiect mai amplu "Pregătirea preșcolară a copiilor reprezintă o componentă importantă a proiectului C.E.I – Centre educaționale integrate pentru grupuri vulnerabile", proiect cofinanțat din FSE prin POS DRU 2007-2013.

Așa cum se poate vedea, proiectele documentate ca fiind desfășurate anterior având printre beneficiari și persoane din ZUMuri sunt dispartate, fiind realizate fie la o scară mică sau ne

vizând în mod țintit teritoriul SDL. Așadar impactul este unul redus sau cel mult punctual, privind un număr limitat de persoane/gospodării care au fost beneficiat de sprijinul respectiv.

Probleme întâmpinate

Din discuțiile cu instituțiile și organizațiile implicate în implementarea acestor proiecte au reieșit următoarele provocări cu care aceștia s-au confruntat:

- Cu privire la proiectele de utilități, conform reprezentanților AquaCaraș prezenți la întâlnirea tematică de consultare: deși investiția în rețelele de apă și canal este necesară, numărul de bransamente preconizat este unul mic, dat fiind că gospodăriile din zonă în primul rând nu dispun în totalitate de toalete în casă așadar nu au nicio motivație de a se conecta la astfel de utilități; nu au capacitatea de a susține costurile de bransare și costurile lunare cu facturile; există uzanța de a se face un racord la apă pentru mai multe familii și a împărți factura, însă de aici decurg în multe cazuri certuri și neînțelegeri;
- Cu privire la proiectele soft de tip Grădinița Estivală: dificultatea principală declarată de reprezentanții organizației Salvați Copii, prezenți la întâlnirea tematică în domeniul social este lucrul cu părinții și câștigarea încrederii și a motivației acestora în a își aduce și încuraja copii să participe la astfel de proiecte; aceeași dificultate au menționat-o și reprezentanții Centrului de zi ABC, care se confruntă cu cazuri în care părinții își retrag copii de la centru pentru a pleca temporar (la lucru sau la cerșit) în străinătate, sau pur și simplu nu se îngrijesc/nu susțin copii să ajungă și să participe la activitățile centrului;
- Cu privire la proiectele soft desfășurate de Salvați Copii și Fundația Humanitas Pro Deo: asigurarea continuității acestora pe termen lung, extinderea către mai multe tipuri de activități și persoane vizate (cu accent pe lucrul și cu părinții, în complementar lucrului cu copii). Finanțările existente sunt disparate, au reguli și condiționări diferite, presupun un efort birocratic copleșitor pentru organizațiile cu personal redus și bazat în majoritate pe efort voluntar al membrilor;
- Cu privire la proiectele de calificare profesională: a fost semnalat faptul că o problemă majoră este nefinalizarea studiilor obligatorii de 8/10 clase, ceea ce împiedică pe mulți dintre cei cărora le lipsește o calificare să urmeze astfel de programe.

Elemente de succes

Elementele de succes indicate de organizațiile implicate în aceste proiecte, pe baza discuțiilor la întâlnirile tematice de consultare au punctat:

- Aportul benefic al mediatorilor școlari, care acoperă la acest moment doar ZUM Mociur (de 7 ani) și ZUM Dealu Crucii (de mai recent). Prin dedicarea acestora a crescut participarea la grădiniță și școală și implicit beneficierea de către copii a activităților care se desfășoară de ONGuri în complementar școlii; din declarațiile mediatorului școlar, reiese că este foarte importantă acumularea încrederii în timp din partea comunității,

- precum și calitatea personalului didactic (ca experiență, abordare ș.a.) implicat în activitățile educaționale;
- Necesitatea implementării unor proiecte recurente, care să construiască un astfel de capital de imagine și angajare a comunității în timp. Fapt din păcate nu întotdeauna compatibil cu exigențele proiectelor cu finanțare europeană, care la orice repetare a unei activități (eg. orice nouă ediție a Grădiniței Estivale) caută să acopere beneficiari noi, care nu au mai beneficiat în trecut de serviciile respective.
  - Importanța expunerii copiilor din ZUM la medii și experiențe noi, care să crească încrederea în sine, abilitățile sociale, de învățare și de lucru în echipă. Spre exemplu o activitate care a fost încununată cu foarte mare succes și satisfacție din partea copiilor din Mociur a fost participarea acestora, cu sprijinul Fundației Humanitas Pro Deo, la un campionat de fotbal între școli în localitatea vecină Anina. Pentru mulți copii, aceasta a fost prima dată când au vizitat un alt oraș și au participat la un astfel de eveniment, satisfacția fiind cu atât mai mare cu cât echipa s-a clasat pe locul II, în ciuda echipamentului deficitar și a pregătirii profesionale minimale a acestora.

2.5. Elemente complementare privind prezentarea teritoriului SDL

În complementar celor prezentate la capitolele anterioare, adăugăm o serie de aspecte pe care le considerăm relevante, atât pentru descrierea teritoriului SDL cât și pentru argumentarea relevanței celor propuse în cadrul prezentei SDL.

► Accenturarea sărăciei pe fondul declinului demografic într-un oraș în contracție

Poate mai mult decât alte orașe, Reșița s-a confruntat în ultimele decade cu un susținut declin demografic accelerat de restructurarea industriei grele a orașului. În perioada comunismului, UCMR Reșița era cea mai mare întreprindere de stat din economia României în ceea ce privește cifra de afaceri, capitalul social și numărul de angajați, numărul total al angajaților în această perioadă depășind 22.000 de persoane. Împreună cu Combinatul Siderurgic Reșița, numărul de salariați în industria grea a orașului depășea în vremurile

de glorie 35.000 de persoane, un volum care se reflecta în tipologia stocului locativ, numărul ridicat de ansambluri rezidențiale pentru muncitori/nefamiliști, ulterior abandonate, și o serie întreagă de facilități (eg. cantine, magazine, spații de servicii) care au rămas fără utilizare după restructurarea acestor două uzine. În prezent, UCMR și TMK (fostul CSR) mai angajează aproximativ 1500 de persoane, împreună. O mare parte din acest stoc construit devenit

redundant a intrat ulterior în proprietate publică, depășind capacitatea de investiții în mentenanță, cu atât mai mult în reconversie. În plus, declinul demografic influențează negativ atractivitatea orașului pentru investitori, sceptici și privire la oportunitatea de a investi în fabrici și puncte de lucru într-un oraș cu o tendință foarte proeminentă de îmbătrânie.

Toate acestea au creat premisele accentuării problemelor de marginalizare cu care se confruntă unele cartiere din oraș, în prezent pungi de sărăcie. Fără nicio excepție, reprezentanții partenerilor sociali prezenți la consultări din domeniile social, medical, educațional, au fost de părere că problema sărăciei în Reșița este una în creștere, atât ca scară cât și din punct de vedere al complexității și implicațiilor.

Acest context al Reșiței face însă ca populația din ZUM, eminentamente tânără, să reprezinte și o oportunitate pentru oraș, dacă eforturile partenerilor locali dau roade și se vor vedea rezultate și impact în materie de incluziune socială, creșterea nivelului de educare și participarea la economia formală.

► **Provocarea impusă de siturile industriale abandonate (de tip *brownfield*)**

Față de alte orașe unde dezvoltarea industriei a fost de factură mai recentă, când deja existau unele principii urbanistice de planificare a funcțiunilor în oraș, în Reșița siturile industriale dezvoltate începând cu secolul XVIII (anul punerii în funcțiune al primului furnal este 1771) sunt strâns intercalate spațial cu zonele rezidențiale, fapt ce fragmentează foarte mult orașul. Există și aspecte pozitive ale diminuării activității industriale din oraș, respectiv

Foto: Instalații abandonate parte fostul furnalul de fontă al Combinatului Siderurgic, deasupra Str. Feroviarului, calea de acces pre ZUM Dealu Crucii.

expunerea mai redusă la poluare cauzată de vecinătatea dintre rezidențial și industrie. Cu toate acestea, Reșița dispune de aproximativ 380 de ha de situri industriale, aproximativ 2/3 din acestea fiind – la data elaborării prezentei strategii – deja demolate, în ruină sau în conservare. Astfel de situri

industriale prezintă pericole comunităților din proximitatea acestora (pericol de prăbușire, pericol de focare de infecție ca urmare a deșeurilor acumulate, a proliferării câinilor fără stăpân ș.a.).

Și acest aspect, al resurselor de teren și fond construit abandonat, poate fi o oportunitate, cu condiția ca tipologia proiectelor și a finanțărilor să permită și să recompenseze chiar cu prioritate intervenții de reconversie/modernizare/reabilitare, în defavoarea construcțiilor noi.

122 d

3. Analiza SWOT

Poziționarea geografică

Puncte tari	Puncte slabe
ZUM A. Mociur și ZUM C. Traian Lalescu: Poziționare centrală în cadrul orașului ZUM A. Mociur, ZUM C. Traian Lalescu, ZUM D. Moara Jurack: deservire bună și acces facil la transport public	ZUM A. Mociur: Deși central, izolat prin bariere fizice (râu și calea ferată); căi de acces degradate, nesigure, ilegale; ZUM B. Dealu Crucii: Poziționat peste deal, izolat de restul orașului, între halda de zgură și uzină, fiind astfel expus și la poluare; Accesibilitate redusă în zonă, lipsă transport public); ZUM E. Colonia Barajului: poziționat foarte departe de oraș, izolat de râu, acces dificil prin pasarela pietonală îngustă, peste râu; transport în comun insuficient;
Oportunități	Amenințări
Posibilitatea de a accesa finanțare prin GAL Reșița pentru creșterea accesibilității în siguranță a ZUMurilor;	ZUM E. Colonia Barajului și ZUM B. Dealu Crucii: vulnerabil la vreme rea (drum închis pe timp de iarnă); ZUM E. Colonia Barajului: scump și nejustificat dpdv populație deservirea cu transportului public frecvent și acces rutier (pod peste râu);

Populația și caracteristicile demografice

Puncte tari	Puncte slabe
Toate ZUM-urile: Procent ridicat de tineri, față de populația la nivelul orașului care se confruntă cu tendința de îmbătrânire;	Toate ZUM-urile: procent ridicat de persoane cu dizabilități, boli cronice sau alte forme de boală care le limitează activitatea zilnică;
Oportunități	Amenințări
Îmbătrânirea populației în oraș/județ/țară poate crește disponibilitatea și interesul de a dedica atenție și resurse pentru integrarea populației din Zone Marginalizate;	Lipsa sprijin în planning familial și educație sexuală conduce la familii numeroase, mame minore, vulnerabilitate crescută în fața sărăciei și excluziunii sociale;

Ocuparea, mediul de afaceri la nivel local și protecția socială

Puncte tari	Puncte slabe
Toate ZUM-urile: Înființarea Școlii Duale, lansată începând cu 2017 în Reșița ce permite calificarea mai facilă, urmată de angajare, a tinerilor; Toate ZUM-urile: Creșterea interesului (reieșită din consultări) în educație și calificare a copiilor/tinerilor, pe fondul eforturilor ONGurilor/mediatorilor școlari ș.a.	Toate ZUM-urile: Încadrarea foarte redusă a populației active din ZUM-uri în locuri de muncă; Procent ridicat de persoane între 15-64 de ani fără calificare și neincadrați pe piața formală a muncii (în special femei); Nivel de educație scăzut în rândul adulților; Un număr foarte ridicat de persoane care au ca sursă principală de venit ajutoarele sociale;
Oportunități	Amenințări
Creșterea investițiilor private și a interesului din partea investitorilor în Mun. Reșița, pe	Interes redus și reticență a firmelor pentru angajarea persoanelor provenite din ZUM;

fondul supra-saturării orașelor mari din proximitate (eg. Timișoara), care va crește oferta de locuri de muncă pe plan local

Calificările pot fi accesate doar absolvind 10 clase, în prag dificil de trecut pentru multe persoane din ZUM;

Educația

Puncte tari	Puncte slabe
ZUM A.Mociur, ZUM B. Dealu Crucii, ZUM C. Traian Lalescu: majoritatea copiilor cu vârste școlare frecventează școala; ZUM A.Mociur: Prezența unui mediator școlar dedicat acelei zone;	Toate ZUM-urile: Randament școlar redus și părăsire timpurie a școlii; lipsă motivație și interes față de școală; % ridicat de copii cu CES; nivel de educație scăzută a adulților; ZUM A.Mociur, ZUM B. Dealu Crucii: Spații școlare degradate și inadecvate; Desfășurarea concomitentă a cursurilor pentru mai multe niveluri educaționale în aceeași sală;
Oportunități	Amenințări
Toate ZUM-urile: Exemplu de bună practică de program de integrare a elevilor defavorizați în școlile de masă testat pe plan local (în cazul copiilor cu dizabilități, implementat de Centrul Primăvara);	Toate ZUM-urile: Programul de sprijin pentru copii cu CES, care nu încurajează îmbunătățirea performanței școlare; Discriminarea și integrarea dificilă a elevilor din ZUM-uri în școlile de masă din oraș, începând cu ciclul gimnazial.

Locuirea și accesul la utilități

Puncte tari	Puncte slabe
Toate ZUM-urile: Numeroase cazuri de îmbunătățire aduse locuințelor de către locuitori.	Toate ZUM-urile: degradare avansată a locuințelor proprietate publică; supraaglomerare locativă; nesiguranță locativă; ZUM B. Dealu Crucii: areal locuire informală (fără forme legale); ZUM A.Mociur, ZUM C. Traian Lalescu, ZUM D.Moara Juracek: rețele improvizate de electricitate; racordare parțială/ deficitară la canalizare; instalații încălzire improprie; ocupare ilegală a unor locuințe; ZUM E. Colonia Barajului: fără acces la utilități publice.
Oportunități	Amenințări
Toate ZUM-urile: Clădiri și terenuri disponibile în oraș pentru dezvoltarea (prin reconversie/modernizare) de locuințe publice;	Toate ZUM-urile: insuficientă cunoaștere și asumare a drepturilor și responsabilităților chiriaș VS proprietar, pe fondul legislației fragmentate și confuze, ceea ce contribuie la gestiunea necorespunzătoare a acestora; Stoc de locuințe sociale insuficient pentru nevoile orașului și ineficient gestionat.

Accesul la instituții și servicii publice (în principal servicii sociale, medicale/ medico-sociale)

Puncte tari	Puncte slabe
ZUM A.Mociur, ZUM C. Traian	ZUM B. Dealu Crucii, ZUM E. Colonia Baraj: Acces dificil

Lalescu: acces facil la instituții și servicii publice datorită amplasării aproape de centru a acestor ZUM-uri;	la instituții și servicii publice, din cauza poziționării geografice a celor două zone. Toate ZUM-urile: Acces redus la servicii medicale de prevenție și de educație sanitară;
Oportunități	Amenințări
Viitorul tramvai (proiect în pregătire) va asigura o conectivitate mai bună a ZUM C. și ZUM D.;	Accesibilitatea dificilă descurajează oamenii din ZUM să solicite/accesese servicii publice, ceea ce afectează negativ starea lor de sănătate și sărăcie;

Organizarea și coeziunea comunității și relațiile cu exteriorul

Puncte tari	Puncte slabe
În special ZUM D.Moara Juracek - coeziune puternică a comunității;	Toate ZUMurile: Imagine negativă în percepția locuitorilor din restul orașului (Mociur și Dealu Crucii - reputația cea mai rea); Preponderend în ZUM A.Mociur, ZUM B.Dealu Crucii, ZUM C.Traian Lalescu: neasumarea etniei rome a locuitorilor din aceste zone / declararea ei doar în anumite situații (eg. în focus grupuri oamenii se declară de etnie romă, în chestionarele cantitative s-au declarat de etnie română);
Oportunități	Amenințări
Creșterea vizibilității și interacțiunii între cetățeni prin diferite proiecte atenuază din prejudecățile reșitenilor privind loc din ZUM.	Toate ZUM-urile: Perpetuarea atitudinii discriminatorie a locuitorilor din restul orașului față de locuitorii din ZUM.

Proiecte desfășurate anterior în zonă

Puncte tari	Puncte slabe
ZUM A.Mociur: activitate relativ constantă a ONGurilor locale în această zonă; Toate ZUM-urile: au beneficiat de proiecte diverse, implementate de ONGuri locale în ultimii ani;	Toate ZUM-urile: Lipsa de continuitate și consistență (amploare) a programelor pe toate domeniile;
Oportunități	Amenințări
Toate ZUM-urile: Existența unor centre de educație incluzivă și programe de afterschool în oraș, care desfășoară activități cu copiii din ZUM-uri: Centrul de zi ABC, Centrul Maria, Centrul Primavara, Centrul de voluntariat Mansarda;	Nesustenabilitatea ca resurse umane și financiare, capacitatea redusă de acțiune și coordonare din partea societății civile și a instituțiilor raportat la amploarea situației de sărăcie și excluziune socială din oraș;

4. Procesul de implicare a comunității

4.1. Formarea și organizarea Grupului de Acțiune Locală (GAL)

Formarea GAL Reșița a fost demarată în vara anului 2016. O primă întâlnire de promovare a acestui instrument de lucru către comunitatea locală a avut loc în data de

26.07.2016. Comunicatul de presă lansat de Primăria Municipiului Reșița¹ a fost preluat amplu de media locală². Au dat curs invitației participanți din mediul ONG, din instituții locale, din instituții de învățământ și firme. În urma acestei prime întâlniri Primăria Municipiului Reșița a colectat cereri de adeziune la GAL Reșița din partea organizațiilor și instituțiilor interesată să facă parte din această structură. Și-au exprimat interesul 14 entități din care: 2 instituții (Primăria Municipiului Reșița, DJTS), 4 firme, 7 ONG-uri și Universitatea Eftimie Murgu din Reșița. Actele constitutive au fost semnate și depuse în octombrie 2016. Asociația GAL Reșița a fost înscrisă în Registrul persoanelor juridice fără scop patrimonial cu numărul 6/30.03.2017, fiind formal înființată în urma Încheierii judecătorești nr. 821/15.03.2017, pe baza prevederilor OG nr. 26/2000, aprobată prin Legea nr. 246/2005, conform actelor prezentate în **Anexa 7**. Conform Statului GAL Reșița Art. 1 Par 3, asociația este constituită pe perioadă nedeterminată, așadar acoperă și excede perioada 2018-2023 vizată de SDL.

GAL Reșița are ca membru fondator Primăria Municipiului Reșița, autoritate publică locală aferentă unui UAT cu populație de 73.282 persoane (conform Recensământului Populației 2011), calificându-se astfel printre localitățile eligibile pentru a beneficia de sprijinul pregătitor pentru realizarea strategiei de dezvoltare și animarea GAL-ului.

Având în vedere că la data deschiderii Cererii de propuneri de proiecte "Sprijin pregătitor pentru elaborarea Strategiilor de Dezvoltare Locală" – orașe/municipii cu populație de peste 20.000 de locuitori AP5/PI 9.vi/OS 5.1 (cu termen 14.11.2017), GAL Reșița se afla încă în proces de înființare, Primăria Municipiului Reșița a lansat un apel de selecție parteneri în urma căruia au fost selectați ca parteneri de implementare Asociația de Binefacere Pro Vitam și S.C. European Steps S.R.L. Cererea de finanțare depusă de Primăria Municipiului Reșița împreună cu partenerii mai sus menționați a fost admisă spre finanțare în urma redeunerii la al doilea apel de proiecte.

Primăria Municipiului Reșița, împreună cu partenerii cu care s-a asociat pentru accesarea sprijinului pregătitor au selectat ca facilitator comunitar pe Daniel Grebeldinger, reprezentant al Asociației Nevo Parudimos, membră în GAL Reșița, ONG local dedicat lucrului cu comunitățile de romi din oraș, fișa postului și CV-ul acestuia fiind prezentat în **Anexa 15** la strategie.

În procesul de animare/mobilizare a comunității (întruniri publice, ședințe ale Comitetului Director GAL ș.a.), organizate de facilitatorii comunitari, au fost transmise invitații către reprezentanții ADR și AM/ OI POCU, pentru a participa în calitate de observatori, conform documentelor incluse în **Anexa 27**. Ca urmare a acestor invitații, un reprezentant al OI POCU a

---

¹[http://www.primaria-resita.ro/portal/CarasSeverin/Primarie/stiri.nsf/0/C0880AEB03507E4DC2257FF800418374/\\$FILE/comunicat%20intalnire%20GAL.pdf](http://www.primaria-resita.ro/portal/CarasSeverin/Primarie/stiri.nsf/0/C0880AEB03507E4DC2257FF800418374/$FILE/comunicat%20intalnire%20GAL.pdf)

²<http://www.argument-cs.ro/content/10an-po-pa-m%C4%83suri-radicala-la-re%C5%9Fi%C5%A3a-mutarea-%C5%A3iganilor-din>
<http://www.ziadevest.ro/primaria-cauta-sa-identifice-zonele-urbane-marginalizate-la-nivelul-municipiului-resita/>

participat la întrunirea publică și la întâlnirea de Comitet Director aferente ZUM Traian Lalescu din data de 19.10.2017.

Comitetul Director (CD)

CD al GAL Reșița a fost ales, în forma sa inițială, în urma întrunirii Adunării Generale a asociației din 27.09.2016, fiind compus din 5 membri. În urma întrunirii Adunării Generale a asociației din 10.10.2017 s-a decis extinderea numărului de membri ai CD de la 5 la 7, cuprinzând 2 noi membri reprezentanți ai comunităților marginalizate vizate de strategia GAL Reșița, respectiv dna Loredana Ciurariu, ca reprezentant Dealu Mare (ZUM Dealu Crucii) și dl Istvan Bigyi, ca reprezentant Mociur (ZUM Mociur). Documentele aferente ședințelor AGA pentru numirea și respectiv extinderea CD se află anexate la prezenta strategie în cadrul **Anexei 8**, iar lista centralizatoare a membrilor CD, la data depunerii strategiei, se află în **Anexa 9**.

Personalul GAL Reșița

La data depunerii SDL, GAL Reșița numără 3 angajați: manager GAL, asistent administrativ GAL și facilitator comunitar, precum și un contabil. În completarea acestei echipe, prin finanțarea aferentă sprijinului pregătitor, au fost angajați de liderul de proiect (Primăria Municipiului Reșița): 1 facilitator comunitar și 1 asistent social cu atribuțiuni în elaborarea SDL, pe lângă managerul de proiect desemnat pentru gestionarea proiectului aferent finanțării pentru sprijin pregătitor. Documente aferente selecției, experienței și angajării acestora, precum și celelalte aspecte care dovedesc organizația funcțională a GAL Reșița sunt prezentate în **Anexa 10**.

GAL Reșița a depus o notificare către ANSPDCP pentru obținerii numărului de înregistrare în registrul electronic de evidență a prelucrărilor de date cu caracter personal, la data de 11.10.2017, conform documentelor din **Anexei 11**.

Pentru creșterea capacității membrilor și personalului administrativ GAL de a genera procese de dezvoltare adecvate nevoilor locale, precum și pentru dezvoltarea competențelor acestora au fost organizate 2 acțiuni de formare în domeniul (1) locuirii (17.11.2017) și (2) al dezvoltării de întreprinderi sociale de inserție (24.11.2017). Temele selectate sunt conectate cu stringența nevoilor și problemelor identificate în ZUM în domeniul (1) locuirii: toate ZUM-urile se confruntă cu degradarea și gestiunea defectuasă a stocului locativ, nesiguranță locativă și dificultatea interacțiunii proprietar-chiriaș; și în domeniul (2) inserției pe piața formală a locurilor de muncă a persoanelor fără studii/cu calificare redusă, nevoie ce poate fi întâmpinată de dezvoltarea de întreprinderi sociale de inserție, pentru care însă nu există nicio experiență precedentă pe plan local. Documentele aferente celor două activități de formare sunt incluse în **Anexa 12**.

Activitatea și capacitatea operațională a GAL Reșița va fi dezvoltată pe mai departe pentru a răspunde complexității SDL și a se alinia recomandărilor art. 34 din RDC nr. 1303/2013, precum și cu designul mecanismului CLLD în România cu privire la sarcinile pe care le va îndeplini GAL pentru implementarea SDL.

1270

4.2.1 Animarea partenerilor locali

► Activități de consultare și animare

Pe parcursul perioadei de implementare a proiectului, au avut loc ample acțiuni de consultare și implicare a partenerilor sociali în elaborarea strategiei de dezvoltare locală a GAL Reșița, cu participarea și sub coordonarea managerului GAL.

Reprezentanții instituțiilor publice, a sectorului privat sau ONG-urilor și altor reprezentanți ai societății civile au fost invitați și au participat la o serie de întâlniri tematice, având rolul de a identifica și discuta principalele probleme cu care se confruntă zonele urbane marginalizate din oraș – conform tabelului de mai jos.

Tabel 14: Întâlniri tematice cu participarea partenerilor sociali

Nr	Întâlnire cu tematica:	Data
1	Educație: identificare nevoi	17 oct
2	Social: identificare nevoi sociale și bune practici locale	18 oct
3	Servicii publice și utilități: identificare nevoi și măsuri necesare	19 oct
4	Sănătate publică: nevoi și campanii recente/curente – vizită la sediul Direcției de Sănătate Publică	20 oct
5	Criminalitate și siguranță publică: incidență, măsuri necesare	20 oct, 10.00
6	Infrastructura: rutiera, socio-educationala, locuire: identificare nevoi și măsuri necesare	16 oct, 10.00
7	Mediu: problema haldei de zgură din ZUM Dealu Crucii	17 noi, 10.00
8	Educație: măsuri necesare	17 noi, 13.30
9	Sănătate: măsuri necesare	17 noi, 13.00
10	Infrastructura rutieră, socio-educatională, locuire: investiții necesare	23 nov

Listele de prezentă și minutele acestor discuții se regăsesc în **Anexa 25**. La acestea se adaugă un număr de **11** focus grupuri susținute de facilitatorii comunitari în zonele urbane marginalizate din oraș pentru identificarea de nevoi și oportunități, **2** traininguri precum și cele **5** întruniri publice cu participare extinsă care au avut rolul de a aduce împreună membrii GAL, reprezentanți ai Primăriei Reșița și comunitățile din ZUM și a contribui la dezvoltarea și prioritizarea listei de măsuri și intervenții propusă în prezenta strategie. Materialele aferente acestor întâlniri (liste de prezentă/fotografii/minute și/sau înregistrări audio) sunt incluse în **Anexa 16 (întruniri publice), Anexa 26 (focus grupuri) și Anexa 12 (activități de formare)**.

Informațiile, sugestiile și opiniile colectate în urma tuturor acestor întâlniri de consultare au reprezentat baza dezbaterilor și deciziilor din ședințele CD, care sunt documentate prin materialele incluse în **Anexa 14** la prezenta strategie.

► Activități de comunicare și informare

Încă de la începutul procesului de formare a GAL Reșița (din 2016), demersul de înființare a GAL-ului s-a bucurat de o bună acoperire în presa locală, așa cum am descris anterior la secțiunea 4.1. În plus, în cadrul proiectului de sprijin pregătit pentru elaborarea SDL, au fost organizate și **2** conferințe de presa (una pentru a marca începutul proiectului în

21.09.2017 și cealaltă spre finalul proiectului în data de 27.11.2017). Au fost realizați fluturași de prezentare a proiectului (în 5000 de exemplare), care au fost diseminați la toate întâlnirile de consultare și dezbateri. Ca acoperire în media, au fost realizate și: 6 anunțuri și/sau comunicate de presă transmise către massmedia, 4 articole de presa referitoare la proiect aparute în massmedia, spot audio și spot video. În plus, a fost realizată o pagină de Facebook a GAL Reșița (<https://www.facebook.com/GALResita2017/>) pentru a putea publica mai facil, atât în perioada de pregătire a strategiei cât și ulterior, fotografiile și informații despre activitatea GALului. Activitățile de comunicare și informare au fost coordonate de managerul GAL, având o extinsă experiență în jurnalism și media locală (CV și fișa postului incluse în Anexa 13).

► **Acțiuni de construcție instituțională și participare la rețele**

Încă din 2016, partenerii sociali din Reșița au căutat să dezvolte acțiuni de construcție instituțională și participare la rețele și parteneriate care să contribuie la creșterea capacității locale de a implementa cu succes metoda de lucru DLRC și a dezvolta pe termen lung programe sustenabile de regenerare urbană în cartierele marginalizate din oraș.

► Astfel, în perioada 01.07.2017 – 31.10.2018, Primăria Municipiului Reșița implementează, ca lider de proiect, proiectul "Rețeaua orașelor care utilizează principiile DLRC și activități culturale pentru a promova incluziunea persoanelor de etnie Roma în Europa", finanțat de Europa pentru Cetățeni. Proiectul are ca partener local Asociația Nevo Parudimos (membru în GAL Reșița) și 3 parteneri internaționali din Budapesta (Ungaria), Torino (Italia) și Razgrad (Bulgaria), orașe în care se desfășoară în paralel proiecte ce construiesc pe principiile DLRC.

► Reșița este comunitate parte din ROMACT un program cadru inițiat în 2013 în parteneriat de Comisia Europeană și Consiliului Europei ce susține o rețea de 115 municipalități din Europa să găsească și implementeze soluții privind incluziunea socială a romilor.

► GAL Reșița este de asemenea partener de implementare, începând cu luna august 2017, în proiectul "No man's land: locuirea informală în comunitățile de romi - recunoaștere, responsabilitate și soluții comune", finanțat de Open Society Institute, Budapesta, ce are rolul de a crește cunoștințele și conștientizarea problematicei locuirii informale, respectiv persoane/comunități care nu dispun de forme legale asupra locuinței și suferă de nesiguranță locativă. Reșița, prin GAL, este astfel parte dintr-o rețea de localități urbane și mic urbane din România care încearcă să găsească soluții și căi de a contracara această problemă, într-un proiect având ca lider de implementare Fundația PACT și perioada de desfășurare aug 2017 – ian 2019.

► **Schimbarea componenței AG și reprezentarea ZUM în CD al GAL**

În urma eforturilor de animare, comunicare și creștere a capacității GALului, numărul de membrii a crescut de la 14, la înființare, la 20 de membrii, la data depunerii prezentei strategii. Au aderat la GAL Reșița de la data înființării și ca urmare a eforturilor de animare și comunicare: 1 entitate privată (SC European Steps SRL, furnizor de servicii de calificare

profesională) și 5 persoane fizice reprezentanți ai ZUM, după cum se descrie în secțiunea următoare.

4.2.2 Mobilizarea/facilitarea persoanelor aflate în risc de sărăcie sau excluziune socială

(a) Relațiile din interiorul comunității

Comunitățile din ZUM sunt relativ diferite ca dinamică și compoziție, fapt influențat de istoricul formării acestora, dimensiune și tipologia locativă.

ZUM A. Mociur, comunitate tip ghetou în blocuri fostă colonie de muncitori, este caracterizată de supra-aglomerare/concentrare foarte mare de populație într-un spațiu locativ proiectat pentru un număr mult mai mic de locuitori. Astfel, comunitatea este scindată între persoane care își îngrijesc locuințele și curățenia în spațiile comune și alte persoane (văzuți a fi o minoritate) care neglijează curățenia pentru care ceilalți fac eforturi. Cei din urmă sunt cu precădere familii disfuncționale, cu adulți dependenți de alcool, cu parcurs infracțional, uneori ocupând în mod abuziv (fără forme legale) locuințele respective. Din declarațiile colectate în urma focus grupului, coeziunea /simțul de comunitate a crescut în timp, locatarii organizându-se într-o asociație de locatari (al cărei reprezentant, dl Bighy Istvan, a fost numit și membru în CD GAL). Asociația de locatari angajează o persoană care face curățenie pe scara blocurilor și în spațiile din jurul blocurilor, însă cetățenii deplâng faptul că această curățenie nu este menținută/respectată de toți locatarii. Așadar, conflictele din comunitate apar, așa cum reiese din opiniile exprimate în focus grup, în special din disensiuni privind spațiile comune, dar și certuri ale copiilor care sunt preluate și se extind în certuri ale adulților părinți (eg. *"la locul de joacă sunt 2 leagăne pentru 200 de copii, vă dați seama că se ceartă pe ele copii, și-apoi ne certăm și noi de la ei"*).

Similar tipologiei de relații din ZUM A. Mociur se înscrie și ZUM C. Traian Lalescu 18. O parte dintre locatari sunt atenți cu curățenia în spațiile comune, iar alții sunt acuzați de ceilalți că *"fac murdar"*, *"distrug"*, dezvoltă tot felul de improvizații inadecvate și estetic și ca siguranță. ZUM B. Dealu Crucii (în limbaj popular Dealu Mare) este o zonă mai extinsă ca suprafață, cu locuințe individuale sau duplexuri, unde concentrarea mai redusă și lipsa spațiilor publice care să faciliteze interacțiunea oamenilor se reflectă într-o mai mică incidencă a disensiunilor din comunitate, dar și o coeziune mai redusă a acestora. Relațiile din comunitate sunt uneori disturbate de certuri între familii/clanuri, așa cum reiese din presa locală. ZUM D. Moara Juracek se diferențiază de celelalte ZUMuri prin faptul că comunitatea este mai unită, existând multe relații de rudenie dezvoltate gradual între cei prezenți. ZUM E. Colonia Baraj este cea mai puțin coezivă, fiind compusă din câteva familii care locuiesc în imobilul fostei colonii de muncitori și niste locuitori în case individuale gospodării de tip rural, cu foarte puține interacțiuni între aceștia. Dată fiind distanța față de oraș și lipsa oricărui servicii publice și de consum în zonă, cei din zonă petrec mult timp deplasându-se spre oraș pentru locuri de muncă, aprovizionare, școală ș.a.

(b) Relația comunității cu autoritățile locale (tipul și calitatea comunicării, impactul intervențiilor anterioare, satisfacția cetățenilor cu activitatea autorităților, accesul la și calitatea serviciilor existente, încredere în autoritățile locale etc.)

În relație cu autoritățile locale, cele mai multe declarații și opinii ale rezidenților din ZUM colectate în focus grupuri și întruniri publice manifestă frustrare și nemulțumire. Dată fiind proporția mare a celor din ZUM care locuiesc în stoc locativ public, cele mai multe nemulțumiri sunt legate de lipsa investițiilor în mentenanța clădirilor de locuit.

A fost remarcat că multe dintre întâlnirile care au avut loc în contextul pregătirii strategiei GAL au reprezentat prima interacțiune și comunicare directă între reprezentanți ai primăriei și comunitățile din ZUM. Comunicarea, ca frecvență, tip și calitate, e influențată spre negativ și ca urmare a faptului că atribuțiunile în primărie sunt foarte divizate, iar oamenii din comunitate nu știu/nu au acces la cei care au o legătura directă cu problema specifică cu care se confruntă. Se remarcă în plus că nu există nici o experiență a locuitorilor ZUM de a semnaliza/sesiza/de a se organiza pentru a notifica probleme și a-și revendica drepturile. Spre exemplu, reprezentanții serviciilor publice (a se vedea întâlnirea tematică din 19 oct, **Anexa 25** au declarat că primesc foarte puține sesizări, iar legat de unele aspecte chiar nicio sesizare.

Încrederea în autoritatea locală este foarte redusă, fapt ce nu caracterizează în mod specific comunitățile din ZUM, ci toată populația Reșiței în ansamblul său. Reșițenii sunt caracterizați în general de lipsa încrederii și dezamăgire față de autorități, ceea ce este și o consecință a faptului că ultimii doi edili ai orașului au fost condamnați și au ispășit pedepse cu închisoarea privind fapte de corupție în relație cu utilizarea fondurilor publice pe care le-au gestionat.

(c) Relația comunității cu societatea civilă (cu precădere din prisma intervențiilor anterioare)

Cele mai cunoscute și apreciate două organizații ale societății civile de comunitățile din ZUM sunt Fundația Humanitas Pro Deo (care desfășoară programe de afterschool și lucru cu copii în Mociur și Dealu Crucii) și Asociația Nevo Parudimos, care e implicată în desfășurarea a diferite proiecte de promovare a incluziunii sociale a romilor. Deși activitatea lor este apreciată, aceste două organizații însă nu sunt cunoscute în – și nici nu au capacitatea de a acoperi – toate ZUM din oraș și nevoile cu care se confruntă acestea. Alte organizații desfășoară activități pentru nevoi specifice (eg. lucrul cu persoane cu dizabilități – Asociația pentru Copii Primăverii) și sunt cunoscute doar de familii care se confruntă cu astfel de nevoi. Un proiect apreciat a fost și Grădinița Estivală, desfășurat în Mociur de Salvați Copii, implicând copii preșcolari în activități educaționale, inclusiv de educație sanitară, pe timpul vacanței de vară. Din discuțiile cu oameni, există și percepția că proiectele ONGurilor, dispartate, discontinue, sunt în fapt o sursă de bani pentru ONGuri și nu neaparat de impact în comunitate. Acest fapt este și o urmare a lipsei capacității ONGurilor locale de a acționa susținut, sustenabil, într-o abordare integrată și pe termen lung, pentru a construi relații de încredere și a genera rezultate durabile.

(d) Relația comunității cu presa locală (cu accent pe imaginea comunității în presa locală)

Comunitățile marginalizate din Reșița au în general o imagine negativă hiperbolizată de presa locală, uneori cu ecouri și în presa națională. Aceasta se transpune într-o escaladare a reticenței și discriminării cetățenilor din restul orașului față de rezidenții din ZUM. Spre exemplu, la focus grupuri oameni din ZUM au declarat că nu poți să chemi taxi în cartierul din care provin, ca taximetriștii pleacă din start de la premiza că rezidenții de acolo n-o să plătească/ sunt scandalagii/bețivi ș.a.. Angajatorii discriminează pe cei ce provin din aceste cartiere, generalizând că oamenii sunt neserioși, că fură etc. Cu toate acestea, la discuția cu reprezentanții poliției (a se vedea întâlnirea tematică din 20 oct), polițiștii prezentau fost de părere că presa în general exagerează scandalurile din ZUM fiind în căutare de senzational și că scandaluri care implică în fapt 2-4 oameni sunt prezentate în presă ca a fi implicat un întreg cartier.

Exemple de articole în presa locală și națională care transmit o imagine negativă a ZUM din Reșița:

- <http://www.infocs.ro/video-conflict-interetnic-intre-rromi-iarasi-s-au-batut-tiganii-la-moara-lui-juracek-din-resita/>
- http://adevarul.ro/locale/resita/cartierul-resitean-mociur-afganistanul-romania-totul-fura-1_50ad4bcd7c42d5a663927933/index.html
- <http://www.infocs.ro/nu-i-pace-deloc-in-dealul-crucii-tiganii-nu-se-mai-inteleg-intre-ei-dosar-pentru-distrugere/>
- <http://www.banatulazi.ro/ghetto-ul-mociur-harlem-ul-resitei-primarul-ioan-popa-are-de-gand-sa-civilizeze-aceasta-favela-resiteana/>

Activitățile de mobilizare, organizare și facilitare comunitară

Activitățile de mobilizare, organizare și facilitare comunitară au fost realizate sub coordonarea facilitatorului comunitar, al cărui fișă de post și CV este inclus în **Anexa 15**. Activitățile au cuprins desfășurarea de focus grupuri pentru identificarea și discutarea nevoilor din perspectiva comunității (**Anexa 26**), facilitarea de întruniri publice (pe baza standardelor de participare incluse în ghidul solicitantului, documentate în **Anexa 16**) pentru dezbaterile nevoilor și prioritizarea măsurilor și intervențiilor propuse, organizarea de întâlniri tematice cu partenerii sociali (**Anexa 25**), vizite pe teren și observații (concretizate în fișe de observație și date colectate în **Anexa 6** și documentare fotografică a problemelor identificate inclusă în **Anexa 17**). Ca impact, așa cum a fost precizat și mai sus, foarte multe dintre aceste întâlniri au reprezentat prima interacțiune între membrii comunității și reprezentanți ai instituțiilor mandatați să adreseze problemele respective. Comunitatea a fost încurajată să își formuleze puncte de opinie comune și luări de poziție privind aspecte dificile, care altfel nu au fost supuse atenției lor (eg. "este bine sau nu să existe școală în comunitate, chiar dacă e mai puțin performantă, sau ar fi mai bine să mergă copiii la școlile de masă?", "v-ar fi mai bine sau nu să fiți relocați în locuințe din oraș, pentru a nu mai fi izolați?" ș.a.). În raport cu acestea, direcțiile din primărie și alte instituții au fost mobilizate să gândească soluții, să elaboreze concepte de intervenții și estimări bugetare ale investițiilor iar ONGurile să reflecteze la nevoia și

posibilitatea de a își extinde activitatea, din punct de vedere al problematicii, al zonelor cuprinse și al îmbunătățirii practicii și impactului.

Evoluția numărului de membri din ZUM în Adunarea Generală GAL

Ca urmare a întâlnirilor desfășurate și a activității facilitatorului comunitar, s-au alăturat ca membri GAL 5 cetățeni de pe raza teritoriului SDL, din care 4 din ZUMuri, conform tabelului de mai jos.

Tabel 15: Evoluția numărului de membri ai Adunării Generale GAL

Parteneri locali	Număr membri AGA la data înființării (15-03-2017 – încheierea judecătorească)	Număr membri AGA după implementarea activităților de animare/mobilizare (10.10.2017 – Hotărare AGA)
Autorități locale	2	2
Sector public	3 (primăria, DJTS, Universitate)	3 (primăria, DJTS, Universitate)
Sector privat	4 firme	5 firme
Societate civilă	7 ONGuri	7 ONGuri
Cetățeni de pe raza ZUM	0	4 (ZUM)
Cetățeni de pe raza teritoriului SDL	0	4 (ZUM) + 1(ZUF)
Persoane aparținând minorității roma	0	5
Tineri (16-29 ani)	0	0
Reprezentanți ai grupului țintă (persoane aflate în risc de sărăcie sau excluziune socială)	0	5
Femei	0	3

5. Obiectivele SDL

Obiectul general

Obiectivul general al SDL GAL Reșița este reducerea numărului de persoane aflate în risc de sărăcie sau excluziune socială în ZUM, alături de îmbunătățirea calității vieții, creșterea coeziunii sociale, îmbunătățirea mediului de viață și creșterea economică în teritoriul SDL.

Obiective specifice

Obiectivele specifice ale SDL GAL Reșița acoperă sectoarele tematice: infrastructură, mobilitate urbană, spații publice urbane, locuire, ocupare, educație, acces la servicii, comunitate și imagine publică, fiind formulate, detaliate și transpuse în măsuri și intervenții pe baza unui larg proces consultativ, pornind de la analiza de nevoi și evaluarea problemelor și resurselor sociale, economice și de mediu din teritoriu. SDL va promova și asigura, prin tipologia măsurilor și a finanțării, o abordare integrată a problemelor identificate în ZUM. Astfel, obiectivele specifice (OS) ale SDL GAL Reșița sunt:

Obiectiv Specific 1. Îmbunătățirea condițiilor de locuire din zonele marginalizate

- Complementaritatea cu alte documente strategice:

Acest OS este corelat cu obiectivele "Strategiei Naționale privind Incluziunea Socială și Reducerea Sărăciei 2015-2020", respectiv obiectivul 2.6 care se referă la *asigurarea accesului la servicii de locuire, în special pentru persoanele fără adăpost și pentru alte persoane care nu își pot permite o locuință*. Punctul 2.6.1. din strategia națională vizează punctual *Creșterea accesibilității și îmbunătățirea calității locuințelor, în special pentru populația vulnerabilă*.

În plus, acest OS al SDL, se regăsește ca direcție de acțiune și în "Strategia Guvernului României de Incluziune a Cetățenilor Români aparținând Minorității Romilor 2012-2020" care include, printre obiectivele sale specifice "Asigurarea condițiilor decente de locuit în comunitățile defavorizate din punct de vedere economic și social, inclusiv în comunitățile de romi, precum și asigurarea accesului la servicii publice și la infrastructura de utilități publice." Ca parte din acest obiectiv strategic, strategia națională menționată vizează ca priorități: realizarea de construcții de locuințe sociale la care să aibă acces nediscriminatoriu cetățenii români aparținând minorității rome cu venituri reduse (prioritatea nr. 1); reabilitarea unor clădiri, aflate în proprietatea autorităților administrației publice locale, din zonele cu populație romă defavorizată (prioritatea nr. 2); identificarea așezărilor informale în vederea dezvoltării unor politici adecvate (prioritatea nr. 6). Toate aceste priorități ale strategiei guvernamentale se regăsesc și în măsurile și intervențiile propuse prin SDL GAL Reșița, pentru atingerea OS 1.

Obiectiv Specific 2. Creșterea accesibilității și conectivității cartierelor marginalizate, pentru facilitarea accesului rapid și în siguranță al celor din cartiere la servicii publice și oportunități de muncă.

- Complementaritatea cu alte documente strategice:

134 d

"Strategia Națională privind Incluziunea Socială și Reducerea Sărăciei" acordă o deosebită importanță problemei segregării/a dimensiunii teritoriale a sărăciei. Astfel, recomandările de politică zonală privind reducerea disparităților teritoriale includ necesitatea investițiilor în infrastructură de conectare a zonelor marginalizate pentru a asigura accesul la educație de calitate al copiilor din comunități slab conectate, în corelație și cu OS 2 al SDL GAL Reșița. OS2 este corelat și cu obiectivele de accesibilitate din Planul de Mobilitate Urbană Durabilă Reșița, respectiv "Creșterea accesibilității către punctele de interes (la nivelul rețelei) pentru a susține incluziunea socială", cât și cu obiectivele economice din cadrul PMUD, respectiv "Îmbunătățirea condițiilor străzilor urbane și a trotuarelor, în ideea promovării modurilor de deplasare durabile".

Obiectiv Specific 3. Creșterea accesului și participării la educație a locuitorilor din zonele marginalizate

➤ Complementaritatea cu alte documente strategice:

Acest obiectiv specific al SDL este corelat cu obiectivele "Strategiei Naționale privind Incluziunea Socială și Reducerea Sărăciei 2015-2020", respectiv obiectivul 2.4. *Educație care prevede "asigurarea accesului la educație de calitate pentru toți copiii și tineri [...] cu atenție specială creșterii calității și relevanței învățământului și formării profesionale"*.

De asemenea, acest obiectiv al SDL este corelat și cu obiectivul 1 din "Strategia Guvernului României de Incluziune a Cetățenilor Români aparținând Minorității Romilor 2012-2020", respectiv *Creșterea nivelului de incluziune educațională a cetățenilor români aparținând minorității rome la un nivel similar cu cel al restului populației, inclusiv prin combaterea decalajelor sociale care cresc riscul de abandon școlar și analfabetism, prin măsuri afirmative și asigurarea accesului egal, gratuit și universal al romilor la o educație de calitate.*

Menționăm de altfel că acest obiectiv specific al SDL este corelat ca abordare, măsuri și intervenții propuse cu întreg documentul "Strategiei Naționale privind Reducerea Părăsirii Timpurii a Școlii", care tratează pe larg problematica accesului și participării la educație a locuitorilor din zonele marginalizate.

Obiectiv Specific 4. Creșterea participării populației din zonele marginalizate în activități generatoare de venit din economia formală

➤ Complementaritatea cu alte documente strategice:

Acest obiectiv specific al SDL este corelat cu obiectivele "Strategiei Naționale privind Incluziunea Socială și Reducerea Sărăciei 2015-2020", respectiv obiectivul 2.1. *Ocuparea forței de muncă, prin care Guvernul urmărește să creeze noi oportunități de angajare și să promoveze egalitatea de șanse prin: (i) creșterea nivelului abilităților, educației și experienței pe piața muncii a persoanelor sărace și a celor provenind din alte grupuri vulnerabile; (ii) creșterea ratei de ocupare a forței de muncă a acestor persoane/grupuri; și (iii) implementarea de măsuri care*

ar putea determina creșterea nivelului de salarizare a grupului țintă (de exemplu măsuri vizând reducerea discriminării).

De asemenea, obiectivul specific SDL OS3 se corelează cu "Strategia Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă 2014-2020", respectiv obiectivul O2. *Îmbunătățirea structurii ocupaționale și participării pe piața muncii în rândul femeilor și persoanelor aparținând grupurilor vulnerabile*, cuprinzând ca direcție de acțiune: *Creșterea participării persoanelor aparținând grupurilor vulnerabile pe piața muncii prin dezvoltarea de măsuri care să combine suportul social cu activarea.*

De asemenea OS2 al SDL corespunde cu obiectivul 2 din "Strategia Guvernului României de Incluziune a Cetățenilor Români aparținând Minorității Romilor 2012-2020", respectiv *Creșterea nivelului de ocupare a cetățenilor români aparținând minorității rome și combaterea decalajelor de participare pe piața muncii formală comparativ cu populația majoritară.*

Obiectiv Specific 5. Deservirea populației din zonele marginalizate cu servicii socio-medicale de calitate

➤ Complementaritatea cu alte documente strategice:

"Strategia Guvernului României de Incluziune a Cetățenilor Români aparținând Minorității Romilor 2012-2020", prevede ca obiectiv 3 "îmbunătățirea stării de sănătate a cetățenilor români aparținând minorității rome prin creșterea accesului la servicii de sănătate preventive și curative", incluzând printre obiectivele specifice "îmbunătățirea accesului cetățenilor români aparținând minorității rome la servicii de sănătate de bază, preventive și curative, integrate și de calitate", inclusiv prin "promovarea asigurării de servicii integrate în domeniile protecției sociale, educației și sănătății la nivel comunitar". Prin OS 5, măsurile și intervențiile aferente, din SDL, GAL Reșița urmărește întocmai prioritizarea și abordarea inclusă în această strategie guvernamentală. La aceasta se aliniază și "Strategia Națională privind Incluziunea Socială și Reducerea Sărăciei", care promovează ca Politică zonală "Sprijinirea dezvoltării de servicii sociale și de servicii comunitare integrate medico-sociale furnizate la nivelul comunității".

În plus, OS 5 al SDL GAL Reșița se corelează și cu Obiectivul 4 din Strategia Națională de Sănătate 2014-2020 ce prevede "asigurarea accesului echitabil la servicii de sănătate de calitate și cost-eficace, în special la grupurile vulnerabile", având ca Obiectiv Specific 4.1. "Dezvoltarea serviciilor de asistență comunitară, integrate și comprehensive, destinate în principal populației din mediul rural și grupurilor vulnerabile inclusiv Roma".

Obiectiv Specific 6. Creșterea accesului populației din zonele marginalizate din Reșița la spații publice de calitate, diverse ca funcțiuni și adaptate nevoilor și cerințelor comunităților.

➤ Complementaritatea cu alte documente strategice:

"Strategia Națională privind Incluziunea Socială și Reducerea Sărăciei 2015-2020" punctează faptul că, la nivel teritorial, sărăcia este concentrată în zone marginalizate, care se confruntă cu o degradare generală a fondului construit, a locuințelor, a utilităților și infrastructurii și a

spațiilor publice. Astfel politicile zonale propuse (cap. 3 din strategie) includ politici de integrare a comunităților marginalizate, care promovează ideea de "proiecte integrate (formare profesională și activități sociale/ furnizare servicii sociale/ reabilitare locuințe/ spații publice)" ce se bazează și pe "implicarea activă/ voluntariatul membrilor comunității în soluționarea problemelor cu care se confruntă comunitatea".

Atât această strategie guvernamentală cât și "Strategia Guvernului României de Incluziune a Cetățenilor Români aparținând Minorității Romilor 2012-2020" susțin ideea de proiecte de regenerare urbană integrate. Astfel, strategia de incluziune a romilor prevede, în cadrul direcției prioritare de acțiune "Asigurarea condițiilor decente de locuit în comunitățile defavorizate [...] precum și asigurarea accesului la servicii publice și la infrastructura de utilități publice", ca prioritate nr. 4 și "dezvoltarea unor programe de regenerare urbană integrată și eradicare a habitatului insalubru". Habitatul insalubru se referă la calitatea vieții, a spațiilor, dotărilor și infrastructurii publice, și nu doar perimetrul specific al locuinței. Așadar, SDL al GAL Reșița, are în vedere, prin OS 4 și investiții în spații publice de calitate, corelate cu obiectivele guvernamentale mai sus menționate, pentru a asigura o abordare integrată, holistică, a calității vieții în zonele urbane marginalizate din oraș.

Totodată, măsurile de „Transformare a unor zone degradate, poluate, nesigure, din bariere fizice, în spații publice prietenoase și verzi”, ce țin de acest OS4 al SDL, sunt complementare obiectivelor de mediu din cadrul PMUD Reșița, respectiv "Reducerea nivelurilor de poluare a aerului la nivel urban".

Obiectiv Specific 7. Creșterea coeziunii comunităților din ZUM și a integrării acestora în comunitatea mai largă a orașului.

➤ Complementaritatea cu alte documente strategice:

Strategiei Naționale privind Incluziunea Socială și Reducerea Sărăciei 2015-2020 pune deosebit accent pe "Participare socială", ca domeniu de intervenție, propus a fi realizat prin "Campanii de sensibilizare a opiniei publice pentru promovarea diversității [...] combaterea stigmatizării și discriminării", precum și "încurajarea participării sociale și a voluntariatului prin îmbunătățirea legii privind voluntariatul și mobilizarea mass-media și a societății civile în creșterea gradului de conștientizare asupra celor mai bune practici și a valorii participării.". O alt domeniu de intervenție al strategiei guvernamentale menționate este "Consolidarea capacității, instituționale de reducere a sărăciei și de promovare a incluziunii sociale". OS 7 al SDL GAL Reșița se aliniază și corelează, ca măsuri și intervenții, cu ambele aceste propuneri de intervenții strategice ale strategiei guvernamentale menționate.

6. Planul de acțiune SDL

6.1 Ce măsuri sunt necesare

6.1.1 Sinteza problemelor și măsurilor necesare, grupurile țintă

Această secțiune cuprinde principalele probleme și măsuri necesare de întreprins pornind de la aspectele evidențiate în analiza ce stă la baza prezentei strategii. Problemele și măsurile aferente sunt organizate pe sectoare: infrastructură, mobilitate urbană și locuire, spații publice urbane, ocupare, educație, acces la servicii, comunitate și imagine publică și sunt prezentate în mai mare detaliu în **Anexa 17** la strategie. Aferent fiecărei probleme evidențiată de analiza diagnostic este ilustrată sinteza măsurilor propuse, cu menționarea obiectivului specific căruia îi corespund, așa cum au rezultat din consultarea tuturor părților interesate de la nivel local: sectorul public, sectorul privat, societatea civilă și comunitățile din teritoriul SDL, precum și recomandările experților care au realizat Studiul de referință reprezentativ la nivelul populației din teritoriul SDL.

INFRASTRUCTURĂ, MOBILITATE URBANĂ ȘI LOCUIRE

► **Problema: Condiții de locuire precară**

În toate ZUM-urile din oraș, locuințele se află într-ostare avansată de degradare, cu racordare deficitară la utilități, unele dintre acestea devenind nesigure structural sau fiind amplasate în imobile inadecvate locuirii. Proporția locuințelor supraaglomerate este foarte ridicată, iar locuitorii se confruntă cu un grad ridicat de nesiguranță locativă (lipsa contractelor/formelor legale, contracte pe termen foarte scurt).

Sinteza măsurilor propuse, obiectivul specific corespunzător și grupul țintă vizat

Nr	Măsura propusă	Obiectiv specific	Grup țintă vizat
1	Îmbunătățirea condițiilor de locuire în stocul locativ public;	OS1	Persoane în risc de sărăcie
2	Relocarea familiilor ce locuiesc în locuințe publice izolate, supra-aglomerate și/sau nesigure structural;	OS1	Persoane în risc de sărăcie
3	Sprijin pentru creșterea siguranței locative a persoanelor din ZUM din perspectiva formelor legale și a actelor	OS1	Persoane în risc de sărăcie Persoane care nu au acte
4	Implicarea comunității în lucrările de renovare, inclusiv prin calificare la locul de muncă.	OS1	Persoane în risc de sărăcie

► **Problema 2: Accesibilitate redusă sau dificilă, organizată în condiții de nesiguranță**

Accesul în unele din ZUM-uri se realizează prin căi de acces (rutiere sau pietonale) degradate, nesigure și/sau informale. De asemenea, amplasarea izolată a unora dintre ZUM-uri și racordarea deficitară la transport public îngreunează accesul locuitorilor la locuri de muncă, la servicii publice de sănătate, educație, sociale și la aprovizionare.

Sinteza măsurilor propuse, obiectivul specific corespunzător și grupul țintă vizat

138d

	Măsura propusă	Obiectiv specific	Grup țintă vizat
	Creșterea accesibilității pietonale în condiții de siguranță a locuitorilor din ZUM Mociur;	OS2	Persoane în risc de sărăcie
6	Modernizarea drumurilor de acces spre ZUM Dealu Crucii și ZUM Mociur, pentru extinderea transportului public și accesibilitatea (mai) facilă a echipajelor de intervenție;	OS2	Persoane în risc de sărăcie
7	Modernizarea străzilor din ZUM Mociur și ZUM Dealu Crucii;	OS2	Persoane în risc de sărăcie

EDUCAȚIE

► Problema: Randament redus școlar și risc de părăsire timpurie a școlii

Analiza diagnostic a relevat faptul că există o foarte mare incidență a adulților care nu au terminat 8 clase, iar copii din ZUM-uri au dificultăți de a ține pasul cu performanțele școlare ale copiilor din celelalte medii. Există deopotrivă o problemă a nedecvării spațiilor școlare din ZUM-uri la nevoile din cartier, dar și o amplă discriminare ascunsă în școlile de masă față de copii care provind din ZUMuri.

Sinteza măsurilor propuse, obiectivul specific corespunzător și grupul țintă vizat

Nr	Măsura propusă	Obiectiv specific	Grup țintă vizat
8	Creșterea participării și a rezultatelor copiilor la grădiniță și școală;	OS3	Persoane în risc de sărăcie Copii în situații de dificultate Părinți/ tutori/ îngrijitori informali ai ante-preșcolariilor/preșcolariilor/elevilor cu risc de părăsire timpurie a școlii;
9	Sprijin în integrarea copiilor din ZUM în școlile de masă;	OS3	

OCUPARE

► Problema: Încadrare redusă în locuri de muncă din economia formală

Nivelul scăzut de educație și calificare profesională a adulților cauzează mari dificultăți în încadrarea pe piața forței de muncă a acestora. În plus, analiza arată o incidență foarte mare a persoanelor cu dizabilități/boli cronice/ alte afecțiuni dificele de încadrat pe piața forței de muncă.

Sinteza măsurilor propuse, obiectivul specific corespunzător și grupul țintă vizat

Nr	Măsura propusă	Obiectiv specific	Grup țintă vizat
10	Înființarea și dezvoltarea de întreprinderi sociale pentru inserția pe piața forței de muncă;	OS4	persoane aflate în risc de sărăcie persoane adulte șomere sau inactive; persoane cu dizabilități;
11	Sprijinirea integrării pe piața forței de muncă a persoanelor ce provin din ZUM prin intervenții de sprijin pentru finalizarea studiilor, calificare profesională și mediere;	OS4	
12	Sprijinirea uceniciei în rândul tinerilor din ZUM;	OS4	

ACCES LA SERVICII

► Problema 6. Acces redus la servicii medicale și sociale

Amplasarea izolată a unora dintre ZUM-uri, dar și nivelul precar de educație sanitară și educație pentru sănătate în rândul locuitorilor conduc la o accesare redusă a acestora la serviciile medicale și sociale. Din întâlnirea tematică pe tema sănătății a reieșit importanța unor măsuri proactive de prevenție pentru sănătatea și prezență mai susținută a asistenților comunitari, psihologilor și mediatorilor sanitari în comunitate, pentru a putea oferi sprijin integrat pe mai multe paliere. Totodată, centrele de zi sau spațiile dedicate serviciilor medicale specializate necesită lucrări de modernizare sau creștere a capacității a găzduirii activității de sprijin pentru integrare.

Sinteza măsurilor propuse, obiectivul specific corespunzător și grupul țintă vizat

Nr	Măsura propusă	Obiectiv specific	Grup țintă vizat
13	Dezvoltarea unor centre comunitare integrate medico-sociale;	OS5	persoane aflate în risc de sărăcie părinți/ tutori/ îngrijitori informali ai antepreșcolarelor/preșcolarelor/elevilor cu risc de părăsire timpurie a școlii;
14	Modernizarea spațiilor medicale sau sociale existente și creșterea capacității de găzduire a activităților de sprijin pentru integrare;	OS5	copii/ tineri/ adulți/ vârstnici cu probleme de sănătate mintală, cu măsură de protecție specială etc.; victime ale violenței domestice și familiile cu risc de violență domestică, victime ale traficului de persoane. persoane cu dizabilități; persoane vârstnice aflate în situații de dependență copii în situații de dificultate;

SPAȚII PUBLICE URBANE

► Problema: Spații publice degradate și insuficient amenajate pentru nevoile oamenilor

Spațiile publice din interiorul sau din proximitatea zonelor urbane marginalizate sunt în general insalubre, neamenajate sau neadaptate nevoilor oamenilor. Totodată, amenajarea deficitară a spațiilor publice din proximitatea ZUM-urilor contribuie la segregarea acestora sau crează probleme de sănătate publică.

Sinteza măsurilor propuse, obiectivul specific corespunzător și grupul țintă vizat

Nr	Măsura propusă	Obiectiv specific	Grup țintă vizat
15	Dezvoltarea de spații publice de calitate pentru persoanele din ZUM, ca spații de activități comunitare și sportive;	OS6	persoane aflate în risc de sărăcie
16	Transformarea unor zone degradate, poluate, nesigure, din bariere fizice, în spații publice prietenoase și verzi;	OS6	
17	Facilitarea de activități sportive și comunitare în spațiile publice	OS6	

140 d

astfel create;

COMUNITATE ȘI IMAGINE PUBLICĂ

- **Problema 7: Capacitate redusă de acțiune și coordonare din partea societății civile și a instituțiilor cu privire la situația de sărăcie din oraș**

Toate ZUM-urile au o imagine negativă în percepția locuitorilor din restul orașului. Acest lucru este cauzat de interacțiunea scăzută dintre locuitorii din ZUM-uri și cei din restul orașului, cât și felului în care sunt reprezentate aceste zone în media locală. La acest lucru se adaugă capacitatea scăzută a societății civile de a adresa problemele acestor zone, cu intervenții susținute, pe termen lung, abordate integrat și în parteneriat.

Sinteza măsurilor propuse, obiectivul specific corespunzător și grupul țintă vizat

Nr	Măsura propusă	Obiectiv specific	Grup țintă vizat
18	Creșterea capacității de lucru și adresare a problemelor de sărăcie din oraș din partea societății civile.	OS7	persoane aflate în risc de sărăcie
19	Parteneriat cu mass media locală pentru construirea unui mesaj pozitiv despre zone și transformarea acestora;	OS7	

6.1.2 Corelarea cu documentațiile strategice, inclusiv cu Planul de Mobilitate Urbană

Măsurile propuse pentru îmbunătățirea accesibilității locuitorilor din ZUM-uri ("Creșterea accesibilității pietonale în condiții de siguranță a locuitorilor din ZUM Mociur" și "Modernizarea drumului de acces în ZUM Dealu Crucii") sunt corelate atât cu obiectivele de accesibilitate din Planul de Mobilitate Urbană Durabilă Reșița, respectiv "Creșterea accesibilității către punctele de interes (la nivelul rețelei) pentru a susține incluziunea socială", cât și cu obiectivele economice: "Îmbunătățirea condițiilor străzilor urbane și a trotuarelor, în ideea promovării modurilor de deplasare durabile". Totodată, măsurile de „Transformare a unor zone degradate, poluate, nesigure, din bariere fizice, în spații publice prietenoase și verzi” propuse sunt complementare obiectivelor de mediu din cadrul PMUD Reșița, respectiv Reducerea nivelurilor de poluare a aerului la nivel urban. Obiectivele sunt în acord cu obiectivele generale de transport exprimate în Master Planul Național de Transport și documente precum Cartea Albă a Transporturilor.

Aceste măsuri sunt alinate și proiectelor prioritare incluse în PMUD Reșița. Primul grup de proiecte din PMUD care au cel mai mare impact asupra ameliorării factorilor de mediu, accesibilității, siguranței și condițiilor economice conțin proiecte complementare măsurilor prezentei strategii, respectiv „Proiectul 4 PMUD – Reorganizarea traseelor de transport public și crearea de poli de schimb la nivelul rețelei de transport public” și „Proiectul 6 PMUD - Înnoirea parcului de material rulant al operatorului de transport public”. Al doilea grup de proiecte care au un impact secundar asupra ameliorării factorilor de mediu, accesibilității, siguranței și condițiilor economice conțin un alt set de proiecte care se aliniază și prezentei strategii reprezentate prin „Proiectul 1 PMUD – Reabilitarea drumurilor de interes local și intersecțiilor

acestora aferente cartierelor din Municipiu Reșița” și „Proiectul 2 PMUD– Reabilitare drumurilor și intersecțiilor acestora pe traseul liniilor de transport public,,

6.1.3 Contribuția măsurilor la temele secundare FSE

Măsurile propuse în cadrul SDL contribuie la toate cele trei teme secundare FSE, respectiv 1)Sprijinirea tranziției către o economie cu emisii scăzute de dioxid de carbon și eficientă din punctul de vedere al utilizării resurselor, 2)Inovarea socială și 3) Nediscriminarea, după cum urmează:

1) Sprijinirea tranziției către o economie cu emisii scăzute de dioxid de carbon și eficientă din punctul de vedere al utilizării resurselor

Măsurile „Îmbunătățirea condițiilor de locuire în stocul locativ public” contribuie la sprijinirea tranziției către o economie eficientă din punct de vedere al utilizării resurselor, propunând o mai bună gestiune și valorificare a stocului locativ public existent. Prin renovarea stocului de locuințe publice se va realiza și o izolare și eficientizare energetică a acestora, contribuind la un consum mai redus de energie. Investițiile în modernizarea căilor de acces vor permite extinderea transportului public către ZUM precum și renovarea căilor de acces pietonal (măsurile 5-6-7), contribuind la o mobilitate crescută a rezidenților, fără a crește însă impactul asupra mediului. De asemenea, măsurile 8 ”Dezvoltarea de spații publice de calitate” și 9 vizează „Transformarea unor zone degradate, poluate, nesigure, din bariere fizice, în spații publice prietenoase și verzi” contribuie la creșterea spațiilor verzi din oraș și la buna utilizare a unor resurse de teren altfel abandonate sau insalubre.

2) Inovarea socială

Măsura „Îmbunătățirea condițiilor de locuire în stocul locativ public”, care cuprinde intervenții de „Facilitare comunitară, formare, adoptare de noi instrumente de lucru pentru: îmbunătățirea relației proprietar-chiriaș, gestiunea stocului locativ public și responsabilizarea chiriașilor și proprietarilor pentru asigurarea mentenanței stocului locativ, inclusiv prin instituirea unor regulamente de ordine interioară” contribuie la tema secundară Inovarea socială, constituind un tip de activitate ce nu a mai fost realizată pe plan local, cu potențialul de a produce o schimbare structurală normativă a comunității, prin capacitatea și implicarea locuitorilor din ZUM-uri în luarea deciziilor, transformarea și întreținerea zonelor în care locuiesc. Deși ideea în sine nu este nouă pe plan internațional, ea este percepută astfel în contextul local, având capacitatea de a produce schimbare de raport între aceste comunități și factorii de decizie de pe plan local. Totodată, această măsură este inovativă în măsura în care presupune o schimbare organizațională în cadrul primăriei, propunând dezvoltarea de noi instrumente de gestiune a stocului locativ public.

De asemenea, măsurile de „Dezvoltare a centrelor comunitare integrate medico-sociale” în ZUM-uri răspund unei probleme sociale în prezent nesatisfăcute, printr-o soluție structural nouă în contextul local, care poate crește semnificativ calitatea vieții comunităților din ZUM-uri.

14201

3) Nediscriminarea

Tema secundară FSE „Nediscriminarea” este susținută de măsurile legate de educație și ocupare, respectiv „Sprijin în integrarea copiilor din ZUM în școlile de masă”, „Sprijinirea integrării pe piața forței de muncă a persoanelor ce provin din ZUM” și „Înființarea și dezvoltarea de întreprinderi sociale pentru inserția pe piața forței de muncă”, asigurând șanse egale pentru accesul la educație și piața forței de muncă a comunităților din ZUM-uri. De asemenea, măsura „Parteneriat cu mass media locală pentru construirea unui mesaj pozitiv despre zonă și transformarea acesteia” contribuie la perpetuarea unei atitudini nediscriminatorii față de aceste zone, alături de „Transformarea unor zone degradate, poluate, nesigure, din bariere fizice, în spații publice prietenoase și verzi”, care poate crea noi contexte de interacțiune între comunitățile din SDL și locuitorii din restul orașului și schimbarea percepției locuitorilor din oraș despre ZUM-uri.

6.1.4 Contribuția măsurilor la temele orizontale

► Dezvoltarea durabilă

Măsurile „Dezvoltarea de spații publice de calitate pentru persoanele din ZUM, ca spații de activități comunitare și sportive” și „Transformarea unor zone degradate, poluate, nesigure, din bariere fizice, în spații publice prietenoase și verzi” contribuie la două dintre obiectivele pentru dezvoltare durabilă, respectiv protecția mediului: controlul și reducerea poluării aerului, gestionarea deșeurilor și Utilizarea eficientă a resurselor, ontribuind la revitalizarea zonelor degradate din zonele urbane marginalizate, dar și la creșterea responsabilității față de mediul înconjurător, prin implicarea locuitorilor inclusiv în acțiuni de ecologizare și salubritate a spațiilor publice. De asemenea, măsura „Îmbunătățirea condițiilor de locuire în stocul locativ public” contribuie la o mai bună utilizare a resurselor existente prin reabilitarea stocului locativ public și transformarea acestora în clădiri eficiente energetic, precum și responsabilizarea locuitorilor pentru menținerea acestora.

► Egalitatea de șanse, non-discriminarea, egalitatea între femei și bărbați

Măsurile „Creșterea accesibilității pietonale în condiții de siguranță a locuitorilor din ZUM Mociur”, „Modernizarea drumului de acces în ZUM Dealu Crucii și ZUM Mociur”, „Relocarea familiilor ce locuiesc în locuințe publice izolate, supra-aglomerate și/sau nesigure structural prin extinderea stocului locativ existent”, „Înființarea și dezvoltarea de întreprinderi sociale pentru inserția pe piața forței de muncă”, „Sprijinirea integrării pe piața forței de muncă a persoanelor ce provin din ZUM”, „Sprijin în integrarea copiilor din ZUM în școlile de masă”, „Dezvoltarea unor centre comunitare integrate medico-social” promovează egalitatea de șanse și tratament prin asigurarea accesibilității cetățenilor din ZUM-uri la serviciile, dotările și infrastructura furnizate sau deschise publicului.

De asemenea, proiectele care vor fi dezvoltate ulterior în cadrul Etapei a III-a a mecanismului DLRC vor respecta principiile egalității de șanse, non-discriminării și egalității între femei și bărbați. În aceste sens, Grupul de Acțiune Locală Reșița se va asigura că în toate

intervensiile prevăzute, precum și în angajarea personalului necesar implementării proiectelor, nu se vor face niciun fel de deosebiri, excluderi, restricții sau preferințe, pe bază de rasă, naționalitate, etnie, limbă, religie, categorie socială, convingeri, sex, orientare sexuală, vârstă, handicap, boală cronică necontagioasă, infectare HIV, apartenență la o categorie defavorizată, precum și orice alt criteriu care are ca scop sau efect restrângerea, înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a drepturilor omului și a libertăților fundamentale sau a drepturilor recunoscute de lege. De asemenea, echipa implicată în implementarea și dezvoltarea proiectelor din Etapa a III-a a mecanismului DLRC se va asigura că nu va avea loc nici o excludere, restricție ori diferență de tratament, direct sau indirect, între femei și bărbați, atât în cadrul echipei de proiect, cât și în cadrul grupurilor țintă, evitându-se astfel aplicarea unui tratament discriminatoriu. Astfel, se va asigura respectarea prevederilor legislative în vigoare, cum ar fi Ordonanța de Guvern nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare.

6.1.5 Combaterea segregării rezidențiale

Printre ZUMurile adresate de SDL al GAL Reșița există 3 ZUMuri care se confruntă în mod special cu probleme de segregare: ZUM Mociur, deși relativ aproape de centrul orașului, este izolat de bariere naturale și antropice (râu și calea ferată), căile de acces rutier și pietonal fiind degradate, nesigure, insalubre; ZUM Dealu Crucii e situat izolat pe versantul nordic al dealului cu același nume, situat între zona industrială a fostului combinat siderurgic și halda de zgură, fără acces la transport public și cu mari probleme de accesibilitate; ZUM Colonia Baraj este situat foarte departe de oraș, izolat de partea cealaltă a râului (accesul fiind realizat doar pe o pasarelă pietonală îngustă) și nedeservit cu servicii publice.

Măsurile propuse, atât de investiții fizice (hard) și soft contribuie la combaterea segregării rezidențiale astfel:

Măsura „Relocarea familiilor ce locuiesc în locuințe publice izolate, supra-aglomerate și/sau nesigure structural prin extinderea stocului locativ” are ca scop sprijinirea relocării familiilor din Colonia Baraj spre oraș, pentru a putea facilita accesul acestora la educație/servicii/locuri de muncă. Stocul de locuințe publice ce ar permite relocarea va fi dezvoltat în zone bine racordate la servicii și infrastructură, valorificând clădiri/terenuri la acest moment sub-utilizate sau abandonate. Intervenții de tip POR în infrastructură locativă vor fi complementate de intervenții de tip POCU (soft) în facilitare comunitară, formare, adoptare de noi instrumente de lucru pentru medierea relocării, îmbunătățirea relației proprietar-chiriaș, gestiunea stocului locativ public și responsabilizarea chiriașilor și proprietarilor pentru asigurarea mentenanței stocului locativ.

Investițiile în accesibilizare, atât în infrastructură rutieră cât și pietonală (măsurile : „Creșterea accesibilității pietonale în condiții de siguranță a locuitorilor din ZUM Mociur” și : „Modernizarea drumurilor de acces spre ZUM Dealu Crucii și ZUM Mociur, pentru extinderea transportului public și accesibilitatea (mai) facilă a echipajelor de intervenție”) au rolul de a

149 d

contribui la o mai bună conectare a ZUM Mociur și Dealu Crucii față de restul orașului și permiterea introducerii transportului public, contribuind la facilitarea accesului acestor comunități la educație, locuri de muncă și servicii și facilitarea interacțiunilor între grupurile vulnerabile și comunitatea orașului.

În complementar, măsurile „Creșterea capacității de lucru și adresare a problemelor de sărăcie din oraș din partea societății civile” și „Transformarea unor zone degradate, poluate, nesigure, din bariere fizice, în spații publice prietenoase și verzi” vor încuraja organizarea unor activități desfășurate în comun de membrii comunităților segregate și ai comunității majoritare și crearea unor spații de interacțiune între aceștia, cu scopul de a îmbunătăți relația dintre comunitatea din ZUM și cea din restul orașului.

Măsura „Creșterea participării și a rezultatelor copiilor la grădiniță și școală” presupune și modernizarea și dotarea școlilor și grădinițelor din ZUM-uri (aflate în stare avansată de degradare), însă sunt complementate de activități de formare a cadrelor didactice și sprijinirea diversificării activităților desfășurate în aceste spații, inclusiv desfășurarea de activități comune ce implică participarea membrilor din comunitățile marginalizate precum și din restul orașului, dar și de măsuri de „Sprijin în integrarea copiilor din ZUM în școlile de masă”, care vor avea în vedere lucrul cu profesorii, părinții și copiii din aceste școli pentru îmbunătățirea atitudinilor comunității majoritare.

Toate măsurile propuse contribuie la îmbunătățirea accesului la infrastructură și la servicii de calitate (servicii de educație, de sănătate, transport public, spații publice de calitate etc.) a comunităților marginalizate și la eliminarea disparităților de la nivel teritorial și social între comunitatea segregată și comunitatea majoritară.

6.1.6 Asigurarea sustenabilității intervenției DLRC

Sustenabilitatea intervenției DLRC este asigurată printr-un nivel ridicat de participare a comunității marginalizate în îmbunătățirea și mentenanța condițiilor de locuire din zonele urbane marginalizate sau din zonele în care vor fi relocate acele familii ce locuiesc în locuințe publice izolate, supra-aglomerate și/sau nesigure structural. Acest lucru este asigurat prin măsura „Îmbunătățirea condițiilor de locuire în stocul locativ public” în cadrul căreia investițiile *hard*, finanțate din POR, vor fi complementate de sprijin *soft* constând în facilitare comunitară, formare, adaptare de noi instrumente de lucru: pentru îmbunătățirea relației proprietar – chiriaș, asigurarea mentenanței lucrărilor, responsabilizarea locatarilor și a proprietarilor și mediere pentru facilitarea relocării”. În plus, se vor avea în vedere activități de întărire a comunităților marginalizate, bazate pe participarea voluntară a rezidenților în modernizarea și păstrarea condițiilor de locuire, inclusiv prin elaborarea participativă a unor regulamente comunitare care să instituie un sistem de sancțiuni și condiționări care să ajute la motivarea și sancționarea membrilor comunității, pentru responsabilizarea acestora. Astfel se vor limita efectele negative de neacceptare și conflicte, dar și creșterea utilizării optime a noilor infrastructuri de locuire. Această măsură va presupune angajarea unui/unor facilitator/i capabili

să înțeleagă, să comunice eficient, să mobilizeze și să ajute comunitatea să se organizeze și va asigura implicarea comunității pe tot parcursul perioadei de implementare a strategiei.

Un alt mod de asigurare a sustenabilității intervenției DLRC este prin măsura de „Dezvoltare a unor centre comunitare integrate medico-sociale”, care vor promova și facilita accesul comunităților marginalizate la servicii integrate sociale și medicale pe termen lung, și după încheierea perioadei de implementare a strategiei. De asemenea, prin intervențiile „Formare și furnizarea de servicii integrate pentru copii și adulți, campanii de educație pentru sănătate și prevenție”, curpinse în această măsură, în cadrul acestor centre vor fi angajate și formale echipe dedicate de specialiști (mediatori sanitari, asistenți comunitari, psihologi), care vor furniza acele servicii necesare în ZUM, într-o manieră constantă și sistematică, fiind preluați la încheierea proiectului ca personal al Primăriei Municipiului Reșița.

Pentru a crește nivelul de asumare atât a centrelor comunitare integrate nou create, cât și a investițiilor de îmbunătățire a condițiilor de locuire în stocul locativ public și dezvoltarea de spații publice de calitate pentru persoanele din ZUM, ca spații de activități comunitare și sportive, vor fi încurajate proiecte de personalizare a investițiilor cu participarea comunității, realizate prin implicarea ONG-urilor locale în cadrul măsurii de „Creșterea capacității de lucru și adresare a problemelor de sărăcie din oraș din partea societății civile”. Totodată, prin programarea măsurilor cu caracter intangibil (*soft*) de-a lungul întregii perioade de implementare a strategiei, se va asigura implicarea comunității pe tot parcursul proiectelor.

Sustenabilitatea intervenției DLRC este asigurată totodată de implicarea sectorului privat, societății civile și a instituțiilor publice atât în cadrul elaborării strategiei, cât și în timpul implementării ei. În prezent, din Grupul de Acțiune Locală fac parte 5 societăți comerciale, 7 ONG-uri locale și 3 instituții publice, care vor asigura reprezentarea și implicarea tuturor părților interesate în implementarea măsurilor propuse.

6.2 Măsuri prioritare

6.2.1 Prioritizarea măsurilor

Procesul de consultare pentru prioritizarea măsurilor

Măsurile discutate sintetic în secțiunea anterioară și prezentate pe larg în Anexa 17 sunt rezultatul a multor interacțiuni de consultare privind nevoile ZUMurilor, măsuri și intervenții considerate a fi fezabile și necesare de către actori sociali și reprezentanți ai comunității. Au fost astfel organizate 11 focus grupuri în comunitate, 10 întâlniri tematice (pe teme educație, sănătate, infrastructură și servicii publice, locuire, mediu, criminalitate și siguranță publică) cu participarea instituțiilor, ONGurilor și operatorilor economici relevanți, precum și 5 întruniri publice de discutare a nevoilor și prioritizare a măsurilor și intervențiilor propuse. Așa cum a fost menționat și anterior, documentele aferente acestor întâlniri (liste de prezență/minute/fotografii/înregistrări) sunt incluse în Anexele 16, 25 și 26 la SDL.

Lista măsurilor prioritare

Lista centralizatoare de mai jos prezintă prioritizarea măsurilor propuse pentru dezvoltarea teritoriului SDL și integrarea ZUM, cu menționarea în clar a obiectivului specific al SDL la care contribuie. Această listă a fost decisă prin vot de Comitetul Director al GAL, discutându-se în ce ordine și din ce sursă de finanțare vor fi susținute măsurile. Măsurile prioritare vor avea termene de realizare și responsabil(i) și vor fi implementate în orizontul de timp 2018-2023.

Nr	Măsuri necesare pentru rezolvarea problemelor zonelor urbane marginalizate (ZUM). Cu marcaj culoare: prioritate principală Fără marcaj culoare: prioritate secundară	Obiectivul specific SDL la care contribuie măsura	Prioritate conform ...		
			APL	ZUM	S.P. & S.C.
1	Îmbunătățirea condițiilor de locuire în stocul locativ public;	OS1	■	■	■
2	Relocarea familiilor ce locuiesc în locuințe publice izolate, supra-aglomerate și/sau nesigure structural;	OS1	■	■	■
3	Sprijin pentru creșterea siguranței locative a persoanelor din ZUM din perspectiva formelor legale și a actelor;	OS1	■	■	■
4	Implicarea comunității în lucrările de renovare, inclusiv prin calificare la locul de muncă;	OS1		■	■
5	Creșterea accesibilității pietonale în condiții de siguranță a locuitorilor din ZUM Mociur;	OS2	■	■	■
6	Modernizarea drumurilor de acces spre ZUM Dealu Crucii și ZUM Mociur, pentru extinderea transportului public și accesibilitatea (mai) facilă a echipajelor de intervenție;	OS2	■	■	■
7	Modernizarea străzilor din ZUM Mociur și ZUM Dealu Crucii;	OS2	■	■	
8	Creșterea participării și a rezultatelor copiilor la grădiniță și școală;	OS3	■	■	■
9	Sprijin în integrarea copiilor din ZUM în școlile de masă;	OS3	■	■	■
10	Înființarea și dezvoltarea de întreprinderi sociale pentru inserția pe piața forței de muncă;	OS4	■	■	■
11	Sprijinirea integrării pe piața forței de muncă a persoanelor ce provin din ZUM prin intervenții de	OS4	■	■	■

	sprijin pentru finalizarea studiilor, calificare profesională și mediere;				
12	Sprijinirea uceniciei în rândul tinerilor din ZUM;	OS4	■		■
13	Dezvoltarea unor centre comunitare integrate medico-sociale;	OS5	■	■	■
14	Modernizarea spațiilor medicale sau sociale existente și creșterea capacității de găzduire a activităților de sprijin pentru integrare;	OS5	■	■	■
15	Dezvoltarea de spații publice de calitate pentru persoanele din ZUM, ca spații de activități comunitare și sportive;	OS6	■	■	■
16	Transformarea unor zone degradate, poluate, nesigure, din bariere fizice, în spații publice prietenoase și verzi;	OS6	■	■	■
17	Facilitarea de activități sportive și comunitare în spațiile publice astfel create;	OS6			■
18	Creșterea capacității de lucru și adresare a problemelor de sărăcie din oraș din partea societății civile.	OS7	■	■	■
19	Parteneriat cu mass media locală pentru construirea unui mesaj pozitiv despre zone și transformarea acestora;	OS7	■	■	

6.2.2 Abordarea integrată

► Caracterul integrat la nivelul teritoriului SDL

Concentrarea la nivel teritorial a sărăciei, aspect subliniat ca provocare majoră și în cadrul "Strategiei Naționale privind Incluziunea Socială și Reducerea Sărăciei pentru perioada 2015-2020" presupune o abordare integrată a măsurilor și intervențiilor propuse în SDL al GAL Reșița.

În cadrul SDL sunt luate în vizor investiții soft și hard care să atenueze problemele de segregare și să contribuie la regenerarea urbană a 5 zone marginalizate din oraș. Investițiile hard pe de o parte sunt gândite a fi implementate în perimetrul ZUMurilor, pentru a contribui la diminuarea decalajului cu privire la calitatea fondului construit rezidențial (cu accent pe stocul de locuințe publice), a accesibilității rutiere și pietonale și a spațiilor publice (la acest moment insalubre, insuficiente ca spațiu și dotare și contribuind la exacerbarea barierelor de acces spre ZUMuri). Pe de altă parte, unele investiții hard sunt gândite a fi implementate în perimetrul zonelor urbane funcționale (a ZUFurilor): spre exemplu căile de acces spre ZUMurile izolate propuse spre modernizare au în vedere segmentul complet de drum ce cuprinde o parte în ZUF,

148 d

pornind de la un centru de cartier deservit cu servicii/transport public/aprovizionare spre ZUM. Astfel încât se vor crea culoare de acces și conectivitate facilitând o mai bună racordare și integrare a zonelor diferite din teritoriul SDL, eliminându-se cazurile de investiții în infrastructură punctuale, segmente mici de drum, care nu sunt gândite a lega funcțional zone din oraș.

Investițiile în crearea/modernizarea de spații publice sunt gândite de asemenea ca viziune a rolului acestora la nivelul teritoriului SDL. Spațiile publice pot reprezenta un mediu de întâlnire, interacțiune, apreciere și mândrie la nivel de cartier. Transformarea spre exemplu a malurilor Bârzavei din barieră naturală între cartier Lunca Pomostului (ZUF) și ZUM Mociur, zonă insalubră și nesigură pentru copii în zonă verde de promenadă și agrement poate reprezenta o investiție de natură să creeze legături acolo unde la acest moment sunt bariere, contribuind la o mai bună integrare și conviețuire a comunităților din oraș și diminuând etichetarea negativă atașată unor zone. Și alte spații publice propuse, spre exemplu modernizarea și dotarea Parcului Bernard Andrei, de vizavi de ZUM Moara Juracek sunt gândite a deservi în cetățeni din ZUM dar și cetățeni din ZUF aferent (cartier Stavila).

De asemenea, în cadrul măsurilor de relocare a unor familii care locuiesc în stoc de locuințe publice izolate/nesigure/supra-aglomerate, se au în vedere ca intervenție extinderea stocului de locuințe publice valorificând clădiri și terenuri în prezent abandonate/subutilizate din teritoriul SDL. Într-un oraș în contracție demografică precum Reșița, care a pierdut nu mai puțin de 30.000 de locuitori între recensămintele din 1992 și 2011, există un număr foarte mare de spații vacante și zone cu populație îmbătrânită, în special în zona veche a orașului care se suprapune cu aprox 70% din teritoriul SDL. Un sprijin susținut în relocarea și integrarea unor familii care provin din ZUMuri –care așa cum a arătat studiul de referință includ populație majoritar tânără - înspre alte astfel străzi și imobile din teritoriul SDL poate avea pe termen lung un efect de regenerare a întregului teritoriul SDL prin: reducerea segregării în pungile de sărăcie la acest moment bine definite teritorial și o revigorare a cartierelor din zonele urbane funcționale ce suferă de depopulare și îmbătrânire. Astfel, la momentul lucrului la SDL au fost identificate imobile și terenuri ce ar putea găzdui familii relocate în ZUF 2 Rânduri/Orașul Vechi Muncitoresc, ZUF 1 Lunca și ZUF 4 Stavila, în zone bine deservite cu infrastructură de transport public (și aproape de linia de tramvai planificată spre modernizare și re-activare) și servicii publice.

Distribuția măsurilor pe zonele din teritoriul SDL este ilustrată în **Anexa 18**.

► **Caracterul multisectorial al măsurilor incluse**

Experiența internațională în domeniul alevierii sărăciei a dovedit că rezultatele și impactul pe termen lung este posibil doar acționând multisectorial și sistematic, pe orizont de timp de 10-20 de ani. Ca principii de multisectorialitate, în elaborarea SDL s-a avut în vedere:

- Acompanierea investițiilor de infrastructură cu activități de facilitare comunitară, mobilizare a comunității și furnizare pro-activă de servicii/consiliere către cei din ZUM, înțelegând spre

exemplu că doar furnizarea unei infrastructuri mai bună (locuințe noi, drumuri renovate, centre de servicii) nu implică automat și faptul că persoanele din comunități știu sau au capacitatea de a le utiliza, de a beneficia de pe urma lor și de a accesa serviciile astfel aduse mai aproape;

- Așa cum au arătat și concluziile întâlnirilor tematice, ale focus grupurilor și întrunirilor publice, problemele cu care se confruntă cei din ZUMuri sunt interconectate. Starea de sănătate e strâns legată de insalubritatea și supra-aglomerarea locuirii, performanța școlară de accesul facil la școli și dascăli pricepuți și dedicați, încadrarea pe piața forței de muncă de performanța școlară și sprijinul din partea părinților, măsura în care oamenii pot menține locuințele conectate la utilități și dotate cu cele necesare depinde de sursa de venit/accesul la un loc de muncă. Așadar, măsurile și intervențiile propuse au un caracter multisectorial, încercând să adreseze în paralel toate aceste aceste fronturi de lucru, înțelegând interdependența acestora.

Distribuția măsurilor pe sectoare și tipuri de intervenții este ilustrată în **Anexa 19**.

► **Complementaritatea între investițiile în infrastructură FEDR și măsurile soft FSE**

Toate măsurile și intervențiile vizate în SDL au răspund atât unei nevoi de investiții fizice cât și unei nevoi de sprijin soft. Astfel, cum a fost detaliat și anterior, investițiile POR în infrastructură locativă sunt complementate de propuneri de intervenții soft de facilitare comunitară, mediere și asistență juridică. Investițiile POR în infrastructură de acces sunt justificate de nevoia de a accesa mai facil școli, licee, servicii publice. Dezvoltarea de spații publice de calitate, ca intervenție POR, este văzută în complementar, intervențiilor de tip POCU menite să sprijine acțiuni comunitare, cultural-sportive și să creeze contexte de interacțiune între cetățeni din ZUM și cei din restul orașului. Centrul de zi propus spre modernizare precum și dezvoltarea de 2 centrele comunitare integrate propusă, ca intervenții de tip POR, sunt complementate de alocări pentru proiecte soft de formare de personal, furnizare de servicii și campanii de informare și educație pentru sănătate, ca măsuri soft de tip FSE și răspunzând nevoilor comunicate în întâlnirile de consultare cu medici, asistenți sociali, mediatori sanitari și reprezentanți ai Direcției de Asistență Socială și Direcției de Sănătate Publică. De asemenea, alocările soft de tip FSE în continuarea studiilor, calificare profesională și mediere sunt complementate de alocări pentru intervenții hard de tip FEDR pentru înființarea de întreprinderi sociale care ar putea prelua persoanele astfel calificate. Cât despre investițiile de modernizare a spațiilor educaționale din ZUM Mociur și ZUM Dealu Crucii, ca măsuri hard de tip FEDR, ele sunt privite în perspectiva transformării pe termen lung a acestor spații în centre comunitare care să găzduiască activități educaționale, de tineret, de voluntariat ș.a. Deja, la acest moment, unitățile educaționale vizate găzduiesc programe de tip afterschool și de educație alternativă/sanitară (eg. Proiectul Grădinița Estivală al Salvați Copii), deși infrastructura școlilor e deficitară și degradată. Astfel, măsuri hard suntacompaniate de măsuri soft de tip FSE pentru recuperarea decalajelor de cunoștințe și abilități între copiii din ZUM și cei din ZUF și facilitarea integrării copiilor din ZUM în școlile de masă.

150 d

Correspondența dintre măsuri și intervențiile de tip hard sau soft, precum și complementaritatea acestora este prezentată schematic în **Anexa 20: Matrice de corespondență**.

6.3 Lista indicativă de intervenții

Din măsurile prioritizate la secțiunea 6.2.1, pe baza consultărilor cu comunitățile și partenerii sociale, precum și în urma C.D. al GAL (decizia nr. 3 / 23.11), a rezultat lista indicativă de intervenții prezentată în tabelul de mai jos, pe baza cărora se vor dezvolta viitoarele proiecte POR sau POCU propuse spre finanțare în etapa III a mecanismului DLRC, în cazul în care SDL este selectată în etapa a-II-a. Intervențiile propuse în listă răspund nevoilor de dezvoltare identificate pentru soluționarea problemelor ZUM vizate prin SDL și reflectă activitățile eligibile finanțate din POCU (AP 5, Obiectivul specific 5.1) și cu cele din POR (AP 9, Obiectivul specific 9.1.). Acolo unde s-au vizat intervenții ne-eligibile prin POR sau POCU s-a prevăzut utilizare de fonduri proprii (eg. pentru extinderea transportului în comun în ZUM, pentru investiții adiacente renovării stocului locativ ne-eligibile, eg. achiziție imobil/teren, studii de fezabilitate ș.a.)

Tabel 16: Lista indicativă de intervenții

Indicator	Titlu intervenție propusă	Finanțare propusă
H1	Renovarea stocului locativ public	POR + surse proprii
S1	Facilitare comunitară și asistență juridică pentru reglementarea actelor de identitate, de proprietate, de stare civilă (acolo unde este cazul) ce condiționează și obținerea drepturilor de asistență socială și încadrarea în școală a copiilor)	POCU
H2	Extinderea stocului locativ public, prin renovarea/extinderea de clădiri în proprietate publică și /sau construcții de locuințe noi	Surse proprii + alte fonduri
H3	Amenajarea în siguranță a accesibilității pietonale spre ZUM Mociur	Surse proprii
H4	Reabilitarea drumurilor de acces rutier spre ZUM Mociur, pentru a crește accesibilizarea spre/dinspre cartier;	POR + surse proprii
H5	Reabilitarea căii de acces Str. Feroviarului - Str. Dealu Mare pentru extinderea transportului public	POR + surse proprii
H6	Extinderea transportului public spre ZUM cu probleme de conectivitate	Surse proprii
H7	Modernizarea și dotarea școlilor și grădinițelor din ZUM	POR
S2	Formarea cadrelor didactice și programe de sprijin pentru recuperarea decalajelor de cunoștințe și abilități și facilitare a integrării	POCU
S3	Subvenții (micro-granturi) pentru înființarea unor afaceri (antreprenoriat), pentru realizarea planului de afaceri pentru care s-a decis acordarea ajutorului de minimis (cursuri de calificare, formare, asistență)	POCU

S4	Programe de calificare profesională și mediere pentru integrare pe piața forței de muncă și furnizare de servicii și educație pentru sănătate și prevenție	POCU
H8	Înființarea unui Centru Comunitar Integrat(Mociur)	Surse proprii
H9	Dezvoltarea unui spațiu de servicii medicale și recuperare kineto	Surse proprii
H10	Dezvoltarea de spații publice moderne și sigure, ca loc de joacă pentru copii, sport și recreere pentru adulți	POR + surse proprii
H11	Dezvoltarea unui spațiu public verde, ca barieră de vegetație între halda de zgură și ZUM Dealu Crucii	Surse proprii
H12	Ecologizarea, amenajarea și accesibilizarea pentru activități de petrecere a timpului liber a malurilor Râului Bârzava, în prezent barieră naturală între oraș și ZUM Mociur	Surse proprii
H13	Dezvoltarea unui spațiu de desfășurare a activităților sociale, comunitare și culturale	POR
S5	Campanii de sprijin pentru voluntariat, activități sportive, acțiuni comunitare, schimb de experiență și îmbunătățirea practicii locale, inclusiv sprijinirea unor acțiuni care să creeze contexte de interacțiune între locuitorii din restul orașului (în special a tinerilor) cu locuitorii din ZUM.	POCU

Intervențiile prezentate în tabelul de mai sus sunt detaliate în **Anexa 21: Fișele intervențiilor**.

Sustenabilitatea intervențiilor va fi asigurată prin metode precum:

- Punctarea suplimentară a proiectelor care sunt propuse de organizații locale cu experiență în domeniu și cu grupurile țintă și/sau conlucrând cu organizații cu expertiză largă active pe plan național cu bune practici în domeniu, contribuind astfel la creșterea experienței și practicii locale în Reșița în adresarea problemei respective;
- Punctarea suplimentară a proiectelor care includ măsuri de creștere a know-how-ului și capacității organizaționale a aplicantului, astfel contribuind la dezvoltarea organizațiilor ce implementează și o mai mare capacitate/pregătire a acestora de a continua munca începută cu proiectul respectiv;
- Implicarea activă a personalului GAL în a identifica surse suplimentare de finanțare și acțiuni de sprijin (de formare, de participare la rețele) care să vină în complementar resurselor accesate prin FEDR și FSE și să crească sustenabilitatea acestora.

7. Monitorizare și evaluare

7.1 Monitorizarea și evaluarea continuă

Monitorizarea și evaluarea implementării SDL este un aspect esențial al activității personalului GAL, permițând o bună coordonare a implementării, învățarea pe parcursul implementării pentru perfecționarea metodelor de lucru și raportarea față de finanțatori,

membrii și comunitate a progresului implementării. Monitorizarea și evaluarea va fi realizată atât pentru a acoperi dimensiunea eficacității (măsura în care sunt atinse obiectivele), cât și în termeni financiari, raportat la țintele bugetare propuse în SDL.

► **Planul de monitorizare și evaluare**

Anual, GAL Reșița va stabili o serie de ținte și indicatori de atins, atât pentru monitorizarea activității și a progresului față de cele asumate prin SDL cât și pentru evaluarea impactului proiectelor implementate. Astfel, GAL Reșița va realiza un raport anual de activitate care va include elemente ce țin de monitorizare și evaluare, pe baza țintelor și indicatorilor stabiliți pentru anul încheiat, precum și țintele și indicatorii pentru anul ulterior. Raportul de activitate va fi diseminat membrilor GALului, făcut public pe canalele de comunicare ale GALului și prezentat la întrunirile publice, pentru a fi consultat de către membrii comunităților vizate și partenerii sociali.

La finalul perioadei de implementare a strategiei, GAL Reșița va contracta realizarea unui studiu de evaluare, care să conțină și repetarea colectării de date similar exercițiului realizat în cadrul realizării Studiului de Referință, precum și procesare de date de la aplicanți pentru fondurile gestionare de GAL și aplicarea de metode calitative de evaluare a impactului asupra ZUMurilor din oraș, pe baza indicatorilor de realizare și rezultat asumați.

► **Creșterea capacității de monitorizare și evaluare a impactului**

În România există o largă percepție că utilizarea fondurilor UE are în practică un impact mai mic decât ar fi de așteptat raportat la bugetele alocate și cheltuite. Acest fapt este cauzat și de slaba capacitate a organizațiilor care implementează proiecte de a scrie și direcționa finanțările pe măsurile și metodele cele mai eficiente în lucrul cu beneficiarii, pe de altă parte și de insuficienta experiență și practică în a colecta date, a monitoriza și a evalua impactul activităților astfel derulate.

GAL Reșița propune a dezvolta practica locală în Reșița în materie de monitorizare și evaluare a impactului proiectelor ce vizează lucrul cu persoane afectate de sărăcie și excluziune socială, incluzând în calendarul activității sale și acțiuni de formare/schimb de experiență/asistență tehnică pentru perfectarea practicii de monitorizare și evaluare.

► **Implicarea comunității**

Consultarea comunităților din ZUM în monitorizarea și evaluarea proiectelor realizate prin intermediul GAL va aduce numeroase beneficii cu privire la: împuternicirea membrilor comunității de a își exprima și susține nevoile și de a conlucra cu instituții și ONG-uri pentru a găsi soluții, o mai bună racordare a proiectelor la nevoile și specificul comunităților din ZUM, prin asigurarea unor bucle de feedback constante, o mai bună informare și asumare privind procesele desfășurare de GAL, drepturile și așteptările membrilor comunităților ZUM ca beneficiari. De asemenea, implicarea comunității ar sprijini mobilizarea acestora vectori activi de

15301

schimbare, nu ca receptori pasivi ai unor servicii/produse/investiții venite din exterior. Astfel, se vor avea în vedere pentru implicarea comunității în monitorizare și evaluare:

- Personalizarea centrelor comunitare integrate spre a servi ca surse de diseminare a informației privind activitatea GAL (panouri colorate, instalații ș.a.) și colectare de feedback de la cetățeni (prin cutii de sugestii, chestionare și discuții cu cei care vin la CCI);
- Integrarea în cadrul proiectelor hard și soft de formulare de feedback din partea beneficiarilor și/sau metode calitative de colectare de feedback (precum focus grup cu beneficiari, interviu semi-structurat pe mostre de beneficiari ș.a.);
- Desemnarea și lucrul constant cu reprezentanți de cartier: fiecare ZUM să fie reprezentant prin cel puțin o persoană care să monitorizeze și raporteze progresul lucrărilor, satisfacția cetățenilor beneficiari și sugestii pentru îmbunătățire;
- Acțiuni cu copii și tineri, pe modelul prezentant "Micul Cetățean", pentru a colecta de la cei mici, în cadrul orelor de dirigenție sau al activităților non-formale de opinii privind vizibilitatea, rezultatele și satisfacția cu privire la proiectele implementate în comunitate.

Setul de indicatori POCU și POR, de realizare și de rezultat, precum și indicatorii de rezultat (outcome) proprii SDL organizați pe forme de capital sunt prezenți în **Anexa 22** la strategie.

7.2. Evaluarea de impact

Pentru evaluarea impactului implementării strategiei GAL Reșița au fost gândiți un set suplimentar de indicatori de rezultat proprii care să surprindă progresul și impactul cheltuirii fondurilor disponibile. Ținta a fost stabilită pentru ultimul an din orizontul de timp aferent implementării strategiei, respectiv 2018-2023.

Tabel 17: Indicatori de rezultat (outcome) proprii SDL organizați pe formele de capital

	UM	Nivel de bază	An de bază	Țintă 2023
Reducerea ratei sărăciei (AROP) în rândul rezidenților din zonele urbane marginalizate (ZUM)	%		2017	-10
Creșterea capitalului uman al comunității				
Scăderea ratei de părăsire timpurie a școlii în rândul copiilor și tinerilor din ZUM	%	-	2017	-20
Creșterea nivelului de calificare, al deprinderilor și abilităților relevante pentru intrarea pe piața muncii ale adulților din ZUM	%	-	2017	+10
Creșterea numărului de copii care beneficiază de servicii specializate și de beneficii sociale	%	-	2017	+20

	UM	Nivel de bază	An de bază	Țintă 2023
Scăderea numărului de locuitori ai ZUM care nu dețin/au dificultăți în obținerea actelor de identitate	%	-	2017	-30
Creșterea satisfacției rezidenților cu condițiile de trai și serviciile de care dispun în zonă (comunitare, medicale, educaționale, sociale)	%	-	2017	+30
Creșterea capitalului material/economic al comunității				
Creșterea ocupării în sectorul formal în rândul persoanelor din ZUM, (din care femei, tineri, romi)	%	-	2017	+10
Creșterea participării la scheme speciale de servicii active de ocupare (din care femei, tineri, romi)	%	0	2017	+10
Creșterea satisfacției rezidenților cu privire la curățenia zonei	%	-	2017	+50
Creșterea satisfacției rezidenților cu privire la condițiile de locuire	%	-	2017	+30
Creșterea capitalului social al comunității				
Creșterea participării rezidenților la activități pentru atingerea unor obiective comune	%	-	2017	+20
Creșterea numărului de acțiuni (comunitare, sportive, culturale ș.a.) cu participarea rezidenților din ZUM	%	-	2017	+20
Creșterea capitalului simbolic al comunității				
Creșterea frecvenței / a proporției mesajelor pozitive sau neutre în media locală privind zonele marginalizate	%	-	2017	+30
Îmbunătățirea imaginii zonelor la nivelul locuitorilor municipiului	%	-	2017	+20

Metodele de evaluare a atingerii indicatorilor mai sus menționați vor consta în:

- Metode calitative, precum aplicarea de chestionare care să colecteze opinii și perspective ale rezidenților din ZUM cu privire la aspectele mai sus menționate. Pentru a putea analiza progresul de la anul de referință 2017, se vor utiliza întrebări formulate similar chestionarului calitativ aplicat în cadrul studiului de referință;
- Metode de colectare și procesare de date precum cele aplicate în cadrul efortului de realizare al studiului de referință, în cazul unor indicatori precum rata sărăciei și rata de părăsire timpurie a școlii ș.a.

Pentru realizarea evaluării de impact vor fi alocate fonduri din bugetul destinat gestionării GAL, pentru angajarea/contractarea de experți individuali sau firme care să poată furniza servicii de evaluare.

8. Planul financiar

Bugetul total pentru implementarea Planului de Acțiune a fost estimat pe baza detalierii măsurilor și fișelor de intervenție propuse și discutate de parteneri sociali, care să reflecte pe de o parte totalitatea tipologiilor de intervenții, și pe de altă parte gradul de priorizare al acestora.

Tabel 18: Alocări bugetare per obiectiv

Obiectiv	Intervenții hard (POR)	Intervenții soft (POCU)	Surse proprii și alte fonduri	Total alocare prevăzută
OS 1: Îmbunătățirea condițiilor de locuire din zonele marginalizate	1,500,000.00	125.000	1,625,000.00	3,250,000.00
OS2. Creșterea accesibilității și conectivității cartierelor marginalizate, pentru facilitarea accesului rapid și în siguranță al celor din cartiere la servicii publice și oportunități de muncă	1.475.000	-	1,132,208,35	2,607,208.35
OS3. Creșterea accesului și participării la educație a locuitorilor din zonele marginalizate	500.000	250.000	-	750.000
OS4. Creșterea participării	0.00	1.260.000	-	1.260.000

156 d

populației din zonele marginalizate în activități generatoare de venit din economia formală				
OS5. Deservirea populației din zonele marginalizate cu servicii socio-medice de calitate	0.00	0.00	4,050,000	4,050,000.00
OS6. Creșterea accesului populației din zonele marginalizate din Reșița la spații publice de calitate, diverse ca funcțiuni și adaptate nevoilor și cerințelor comunităților	100.000	-	150.000	250.000
OS7. Creșterea coeziunii comunităților din ZUM și a integrării acestora în comunitatea mai largă a orașului	1,325,000.00	150,000.00	-	1,475,000.00
+ Costuri de funcționare	-	315.000	-	

legate de gestionarea implementării SDL și animarea comunității				
TOTAL Buget SDL	4.900.000	2.100.000	6,957,208.35	13,957,208.35
TOTAL finanțare FEDR și FSE solicitată (inclusiv cofinanțarea națională aferenta	7.000.000			

Din totalul bugetului POR + POCU, 30% a fost alocat intervențiilor de tip soft, cu finanțare FSE (inclusiv cofinanțarea națională) și 70% a fost alocat intervențiilor de tip hard, cu finanțare FEDR (inclusiv cofinanțarea națională). În planul financiar al GAL Reșița se prevăd și intervenții cu finanțare din alte surse estimate la 395.000 EUR, ce vor fi acoperite fie din surse proprii ale primăriei sau alte finanțări.

Detalierea bugetului per măsuri și intervenții este atașată prezentei strategii ca **Anexa 23**.

Bugetul a fost prezentat, discutat și aprobat în ședința GAL din data de 24.11.2017, decizia Comitetului Director nr. 4 și Hotărârea AGA de aprobare a SDL nr. 11 și, implicit a alocațiilor bugetare care fac parte din documentul strategic. Cele două documente enunțate sunt incluse în **Anexa 24**.

9. Lista de anexe ale SDL

- ANEXA 1: Planul cu delimitarea teritoriului vizat de SDL, pe modelul PUG, și fotografii relevante din zonele/comunitățile marginalizate vizate
- ANEXA 2: Declarație pe propria răspundere privind datele utilizate în cadrul Studiului de referință, cu asumarea faptului că, în situația în care, pe parcursul verificărilor, se vor identifica date incorecte/nereale, SDL va fi declarată neeligibilă
- ANEXA 3: Metodologia și instrumentele de cercetare (chestionarul/chestionarele și ghidurile de interviuri/focus grup) folosite în Studiul de referință
- ANEXA 4: Baza de microdate primare rezultată din Studiul de referință, în format .XLSX (Excel)
- ANEXA 5: Decizia GAL privind declararea zonei/lor urbane marginalizate vizată/ vizate din teritoriul SDL (care în prealabil au fost validate)
- ANEXA 6: Minimul de date privind accesul populației din teritoriul GAL la servicii publice și infrastructură socială, în conformitate cu Tabelul 2
- ANEXA 7: Dovada referitoare la organizarea juridică a GAL în conformitate cu prevederile OG nr. 26/2000 cu privire la asociații și fundații, aprobată prin Legea nr. 246/2005 cu modificările și completările ulterioare.
- ANEXA 8: Procesul verbal al ședinței Adunării Generale pentru alegerea Comitetului Director și lista participanților (cu semnături)
- ANEXA 9: Componența Comitetului Director, în conformitate cu Tabelul 4
- ANEXA 10: Documente suport care să dovedească organizarea funcțională a GAL-ului: (a) - (k)
- ANEXA 11: Dovada obținerii numărului de înregistrare în registrul electronic de evidență a prelucrărilor de date cu caracter personal de la Autoritatea Națională de Supraveghere a Prelucrării Datelor cu Caracter Personal, care atestă calitatea de operator de date cu caracter personal, pentru domeniul specific (<http://www.dataprotection.ro/>).
- ANEXA 12: Lista activităților desfășurate de GAL ce au avut în vedere îmbunătățirea competențelor în domeniile vizate de SDL/DLRC, în conformitate cu Documentul suport C aferent Modelului Cadru de SDL (*pentru GAL-urile beneficiare de sprijin pregătitor*). În cazul GAL-urilor care nu au beneficiat de sprijin pregătitor, această anexă va conține dovada privind competențele personalului administrativ GAL

(manager, asistent administrativ și, eventual, facilitator/facilitatori) în domeniile vizate de SDL/DLRC, inclusiv în managementul de proiect.

ANEXA 13: Fișa postului și curriculum vitae al managerului GAL

ANEXA 14: Documente suport privind conținutul și participarea la ședințele obligatorii ale Comitetului Director GAL în care au fost abordate cele 5 teme obligatorii

ANEXA 15: Fișa postului și curriculum vitae al facilitatorului comunitar, dacă a fost angajat un specialist, respectiv contractul pentru activitățile de facilitare comunitară, însoțit de acte doveditoare ale experienței relevante, dacă a fost contractată o firmă sau un ONG

ANEXA 16: Documente suport privind conținutul (minutele întâlnirilor) și participarea la cele întruniri publice organizate în zona/ele marginalizate adresate

ANEXA 17: Identificarea și justificarea tipurilor de măsuri necesare pentru a rezolva principalele probleme din teritoriu

ANEXA 18: Distribuția măsurilor de intervenție pe zonele din teritoriul SDL, în conformitate cu Tabelul 6

ANEXA 19: Distribuția măsurilor pe sectoare și tipuri de investiții, în conformitate cu Tabelul 7

ANEXA 20: Matrice de corespondență privind complementaritatea intervențiilor propuse în cadrul listei indicative de intervenții cu finanțare din POR, POCU, alte surse

ANEXA 21: Fișele intervențiilor din lista indicativă

ANEXA 22: Procedura de monitorizare și evaluare, inclusiv indicatorii POCU și POR

ANEXA 23: Bugetul SDL

ANEXA 24: Hotărârea GAL de asumare a SDL

ANEXE CU DOCUMENTAȚIE SUPLIMENTARĂ:

ANEXA 25: Întâlniri tematice realizate în cadrul proiectului

ANEXA 26: Focus grup-uri realizate în cadrul proiectului

ANEXA 27: Activități de diseminare realizate în cadrul proiectului

ANEXA 28: Date privind populația din cadrul ZUM și ZUF colectate în cadrul proiectului